

HOGESCHOOL ROTTERDAM

# Onderzoeksverslag afstudeeronderzoek Trias Pedagogica

---

Professionals en Marokkaanse vaders met elkaar  
in gesprek



**TRIAS PEDAGOGICA**  
OPVOEDEN & VADERSCHAP EN INTERCULTURELE PEDAGOGIEK

Student: Isabelle van Wijngaarden

Studentnummer: 0818466

Klas: VQR4F

Opleiding: Pedagogiek

Jaar: 2012/2013

Opdrachtgever: Abdellah Mehraz

Afstudeerbegeleidster: Hanneke Kroonsberg

Tweede beoordelaar: Nienke Boerdijk

Datum: 12 juni 2013

## Voorwoord

Als afstudeerproject in het kader van de opleiding Pedagogiek, heb ik ervoor gekozen om onderzoek te doen naar de opvoeddebatten van Trias Pedagogica. Het eerste contact met de opdrachtgever verliep erg fijn, waardoor ik me snel thuis voelde in het project en enthousiast werd om onderzoek te doen bij een organisatie die nog jong en volop in ontwikkeling is.

Vooraf de doelgroep van het onderzoek, Marokkaanse vaders, sprak me aan omdat door veel professionals wordt aangegeven dat dit een moeilijk te bereiken doelgroep is. De opvoeddebatten die door Trias Pedagogica georganiseerd worden, zijn een manier om deze vaders te bereiken.

Vol enthousiasme heb ik deelgenomen aan de lancering van de methodiek “Opvoeddebatten met Marokkaanse vaders”, waarna ik nog twee andere opvoeddebatten geobserveerd heb. Ik heb vragenlijsten uitgedeeld aan verschillende professionals en Marokkaanse vaders en heb met Marokkaanse vaders een interview gedaan.

Wat mij vooral is bijgebleven tijdens het onderzoek, is de openheid waarmee ik ontvangen werd door de Marokkaanse vaders. Hoewel de taal er soms voor zorgde dat de communicatie niet even makkelijk liep, heerste er altijd een positieve sfeer tijdens de opvoeddebatten en de contacten die ik met de Marokkaanse vaders had.

Ik hoop dat ik met dit onderzoek een nuttige bijdrage kan leveren aan de opvoeddebatten waar Trias Pedagogica mee bezig is.

Ik wens Trias Pedagogica veel succes in de toekomst met het uitvoeren van verdere debatten met verschillende doelgroepen en het bereiken van de rest van Nederland.

Isabelle van Wijngaarden

## Samenvatting

Dit onderzoeksverslag is geschreven in het kader van een afstudeeronderzoek voor de opleiding Pedagogiek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden bij door Trias Pedagogica gehouden opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals.

Bij de door Trias Pedagogica georganiseerde opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals is onbekend wat succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten zijn. Wat werkt bij de Marokkaanse vaders en wat werkt niet? Welke aspecten zijn belangrijk om de opvoeddebatten tussen professionals en Marokkaanse vaders te laten slagen? Welke (interculturele) competenties, kennis, houding en vaardigheden moeten professionals bezitten?

Er is vanuit Trias Pedagogica geen ervaring met opvoeddebatten tussen professionals en Marokkaanse vaders. Het belang van onderzoek naar de effectiviteit van opvoeddebatten en bekijken wat professionals nodig hebben, is dat er meer duidelijkheid kan komen over wat werkt. Dit kan invloed hebben op de benadering van Marokkaanse vaders en kan de professionals meer handvatten geven op het gebied van interculturele communicatie.

In dit onderzoek is geprobeerd antwoord te krijgen op de volgende onderzoeksvraag:  
*Wat zijn succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten en wat is nodig om opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals succesvol te laten verlopen?*

Het type onderzoek was kwalitatief. Er is literatuur bestudeerd om een beeld te krijgen van de doelgroep Marokkaanse vaders, een beeld van de opvoeddebatten en om informatie te verkrijgen over interculturele competenties van professionals. Daarnaast zijn gedurende het onderzoek drie opvoeddebatten bijgewoond en geobserveerd. In totaal zijn bij veertien Marokkaanse vaders (N=14) en zeventien professionals (N=17) vragenlijsten afgenomen en is met twee Marokkaanse vaders (N=2) een interview gedaan.

Uit de resultaten kan geconcludeerd worden dat de belangrijke succesfactoren van opvoeddebatten het gebruik van een herkenbaar filmpje, een positieve en open sfeer creëren en behouden, het beantwoorden van gestelde vragen door beide partijen en het gebruik van een tolk (Nederlands <-> Marokkaans) zijn. De belangrijkste faalfactoren van de opvoeddebatten waren de groepsgrootte en de lengte van het debat (en daarmee samenhangend de gebruikte werkvorm).

Op het gebied van kennis hebben zowel professionals als Marokkaanse vaders aangegeven dat het belangrijk is dat een professional kennis heeft van de Marokkaanse cultuur. Dit wordt door literatuur ondersteund. Verder is het belangrijk dat een professional een positieve en respectvolle houding heeft. Belangrijke vaardigheden die door zowel professionals als Marokkaanse vaders genoemd worden zijn het uitdagen van de groep en communicatie.

Als laatst zijn er in het onderzoek een aantal aanbevelingen gedaan, waaronder het gebruiken van een bekende plek, terug naar de basis gaan en het opstellen en bijhouden van een lijst met belangrijke interculturele competenties wat betreft kennis, houding en vaardigheden van professionals.

## Abstract

This research report is written in the context of a graduate research for the study Pedagogy. The research took place at educational debates between Moroccan fathers and professionals organized by Trias Pedagogica.

At the educational debates between Moroccan fathers and professionals organized by Trias Pedagogica, is unknown what exactly makes the debates successful or a failure. What works when dealing with Moroccan fathers and what doesn't work? Which aspects are important to make the educational debates between professionals and Moroccan fathers a success? Which (intercultural) competencies, knowledge, attitudes and skills should professionals have?

Trias Pedagogica doesn't have experience with the educational debates between professionals and Moroccan fathers. The importance of this research into the effectiveness of educational debates and see what professionals need, is that there can be more clarity about what works. This may affect the approach to Moroccan fathers and can give the professionals more guidance in the field of intercultural communication.

This research tried to give an answer on the following research question:

*Which aspects are making the educational debates a success or a failure and what is needed to make the educational debates between Moroccan father and professionals run successfully?*

The type of this research was qualitative. Literature is studied to get an image from the target group Moroccan fathers and the educational debates and to obtain information on intercultural competencies of professionals. In addition, three educational debates were attended and observed during the research. In total, fourteen Moroccan fathers (N=14) and seventeen professionals (N=17) filled in questionnaires and an interview was done with two Moroccan fathers (N=2).

It can be concluded that the key success factors of educational debates are the use of a recognizable short movie, creating a positive and open atmosphere, answering questions asked by both parties and the use of an interpreter (Dutch <-> Moroccan). The most important negative factors of the educational debates were the group size and the length of the debate (and, correspondingly, the method used).

In the area of knowledge both professionals and Moroccan fathers indicated that it is important that a professional has knowledge of the Moroccan culture. This is supported by literature. It is also important that a professional has a positive and respectful attitude. Important skills mentioned by both professionals and Moroccan fathers are challenging the group and communication.

Last in this research there are a number of recommendations, which include the use of a familiar place, going back to the basics and establishing and maintaining a list of important intercultural competencies for professionals in terms of knowledge, attitude and skills.

## Inhoudsopgave

Voorwoord .....	2
Samenvatting.....	3
Abstract .....	4
Inleiding.....	7
Hoofdstuk 1: Theoretisch kader .....	8
1.1 De opdrachtgever: Trias Pedagogica.....	8
1.2 Probleemanalyse .....	9
1.3 Relevantie voor de organisatie en het beroep.....	11
1.4 De Marokkaanse doelgroep .....	12
1.5 Opvoedebatten .....	14
1.6 Interculturele communicatie.....	16
Hoofdstuk 2: Doelstellingen, onderzoeksvraag en deelvragen .....	17
2.1 Doelstellingen onderzoek.....	17
2.2 Onderzoeksvraag en deelvragen.....	17
Hoofdstuk 3: De onderzoeksmethode .....	19
3.1 Onderzoeksbenadering en type onderzoek.....	19
3.2 Verloop van het onderzoek.....	19
3.3 Databronnen .....	19
3.4 Dataverzamelingstechnieken .....	20
3.5 Validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid .....	20
3.5.1 Validiteit/geldigheid .....	20
3.5.2 Betrouwbaarheid.....	21
3.5.3 Bruikbaarheid .....	21
Hoofdstuk 4: Resultaten.....	22
4.1 Schets drie opvoedebatten .....	22
4.1.1 Opvoeddebat 1.....	22
4.1.2 Opvoeddebat 2.....	23
4.1.3 Opvoeddebat 3.....	23
4.2 Resultaten.....	24
4.2.1 Deelvraag 1A .....	25
4.2.2 Deelvraag 1B.....	26

4.2.3 Deelvraag 1C.....	27
4.2.4 Deelvraag 1D .....	28
4.2.5 Deelvraag 2A .....	31
4.2.6 Deelvraag 2B.....	33
4.2.7 Deelvraag 2C.....	35
Hoofdstuk 5: Beantwoording onderzoeksvraag.....	41
5.1 Succes- en faalfactoren bij de opvoedebatten .....	41
5.2 Opvoedebatten succesvol laten verlopen .....	43
Conclusie .....	48
Aanbevelingen.....	51
Discussie .....	53
Literatuurlijst.....	55
Bijlagen .....	58
Bijlage 1: Observatieschema .....	59
Bijlage 2: Vragenlijst professionals.....	60
Bijlage 3: Vragenlijst vaders .....	61
Bijlage 4: Interviewvragen vaders .....	62
Bijlage 5: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 1 .....	64
Bijlage 6: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 2 .....	72
Bijlage 7: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 3 .....	76
Bijlage 8: Uitwerking interview Marokkaanse vaders.....	81

## Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksverslag geschreven in het kader van een afstudeeronderzoek voor de opleiding Pedagogiek.

Het bereiken van de Marokkaanse doelgroep is in de huidige tijd van groot belang. Dit is te zien in de oververtegenwoordiging van Marokkaanse jongeren in de criminaliteit, maar ook in het gebruikmaken van de hulpverlening door Marokkaanse ouders en kinderen. Marokkaanse vaders maken op dit moment weinig gebruik van de hulpverlening.

Trias Pedagogica heeft een methodiek ontwikkeld om Marokkaanse vaders meer bekend te maken met de hulpverlening maar vooral om hen meer in gesprek te laten gaan met professionals: via opvoedebatten. Trias Pedagogica heeft met haar opvoedebatten al een aantal migrantengroepen bereikt. Het is van belang om deze kennis te delen met andere professionals die met migranten werken.

Dit onderzoeksverslag zal antwoord geven op de volgende onderzoeksvraag:

*Wat zijn succes- en faalfactoren bij de opvoedebatten en wat is nodig om opvoedebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals succesvol te laten verlopen?*

In dit onderzoek is via literatuur, observaties, vragenlijsten en een interview onderzocht wat professionals qua interculturele competenties nodig hebben om met (in dit geval) Marokkaanse vaders in gesprek te gaan.

### Opbouw van het onderzoeksverslag

In het eerste hoofdstuk wordt achtergrondinformatie gegeven over Trias Pedagogica, de probleemanalyse wordt beschreven en de relevantie van het onderzoek voor de organisatie en het beroep. Daarnaast worden de begrippen “De Marokkaanse doelgroep”, “Opvoedebatten” en “Interculturele communicatie” besproken.

Hoofdstuk twee bestaat uit een omschrijving van de doelstellingen, onderzoeksvraag en deelvragen van het onderzoek.

Het derde hoofdstuk omschrijft de gebruikte onderzoeksmethode, de databronnen en dataverzamelingstechnieken die gebruikt zijn om een antwoord te geven op de onderzoeksvraag. Ook wordt ingegaan op de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van het onderzoek.

In hoofdstuk vier worden de resultaten van het onderzoek weergegeven, waarbij de deelvragen een voor een beantwoord worden.

Hoofdstuk vijf bevat de beantwoording van de onderzoeksvraag, waarbij antwoord wordt gegeven op de twee onderdelen van de onderzoeksvraag.

Als laatste volgt een conclusie van het onderzoek met een aantal aanbevelingen voor de opdrachtgever en wordt het verslag afgerond met een discussie.

## Hoofdstuk 1: Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de opdrachtgever van dit onderzoek. Allereerst wordt een algemene omschrijving van de opdrachtgever gegeven. Verder zal de probleemanalyse in dit hoofdstuk besproken worden, evenals de relevantie van dit onderzoek voor de organisatie en het beroep van de pedagoog. Daarnaast worden in dit hoofdstuk een aantal begrippen die van belang zijn voor het onderzoek uitgelegd en onderbouwd vanuit literatuur. Deze begrippen zijn “De Marokkaanse doelgroep”, “Opvoedebatten” en “Interculturele communicatie”.

### 1.1 De opdrachtgever: Trias Pedagogica

De opdrachtgever van dit onderzoek is Trias Pedagogica. De naam Trias Pedagogica staat voor de drie pedagogische omgevingen waarin een kind opgroeit: thuis, school en de maatschappelijke omgeving. Voor een optimale ontwikkeling van het kind is het belangrijk dat deze drie omgevingen in balans zijn (Trias Pedagogica, 2012).

Trias Pedagogica is een onafhankelijk adviesbureau voor interculturele pedagogiek, opvoeding en vaderschap. Intercultureel betekent dat de pedagogiek verschillende culturen betreft. Trias Pedagogica houdt zich bezig met scholing, training, methodiekontwikkeling, toegepast onderzoek en projecten die gericht zijn op de eigen kracht van een persoon (empowerment). Er is meer dan tien jaar ervaring met het ontwikkelen en bieden van opvoedingsondersteuning aan vaders en deskundigheidsbevordering aan verschillende bedrijven en organisaties. De kracht hierin is het samenbrengen en verbinden van de verschillende bevolkingsgroepen (Trias Pedagogica, 2012).

De thema's van Trias Pedagogica zijn: opvoeding & vaderschap, educatie (onderwijs en opvoeding), inburgering & burgerschap, jeugd & veiligheid en verscheidenheid. Een van de specialiteiten van Trias Pedagogica is dat er diverse methodieken en innovatieve interventies op maat worden ontwikkeld die goed aansluiten bij de dagelijkse praktijk van de opdrachtgever. Trias Pedagogica heeft een groot netwerk en is bekend bij migrantenzelforganisaties. Tot nu toe zijn meer dan 1600 migrantenvaders bereikt over verschillende onderwerpen (Trias Pedagogica, 2012).

Trias Pedagogica heeft zich in de afgelopen tien jaren onder andere bezig gehouden met opvoedingsondersteuning aan Marokkaanse vaders. De laatste twee jaar zijn er verschillende projecten specifiek voor deze doelgroep uitgevoerd: “Opvoedebatten met Marokkaanse vaders” en “Opvoedebatten tussen Marokkaanse vaders en hun kinderen”. Tot nu toe zijn met deze twee projecten in totaal 650 vaders en 153 kinderen bereikt. Naast deze activiteiten is Trias Pedagogica ook bezig met de deskundigheidsbevordering van professionals binnen de jeugdhulpverlening en het hoger onderwijs (pedagogiek). Trias Pedagogica heeft meer dan 500 professionals getraind rondom kindermishandeling en over opvoedhulp voor allochtone gezinnen (Trias Pedagogica, 2012).

#### Missie Trias Pedagogica

De expertise van Trias Pedagogica wordt ingezet voor zowel professionals die in hun werk te maken krijgen met allochtonen als voor vaders die de weg naar de hulpverlening moeilijk kunnen vinden. Trias Pedagogica werkt praktijkgericht en met goed toepasbare kennis. Zij zet zich in voor de toegankelijkheid en de kwaliteit van hulp voor (niet-westerse) allochtonen en wil kennis en inzicht



van professionals en beleidsmakers over interculturele pedagogiek en diversiteit vergroten (Trias Pedagogica, 2012).

#### Visie Trias Pedagogica

- Kinderen staan centraal. Zij moeten zich optimaal kunnen ontwikkelen door in een veilige en stimulerende omgeving op te groeien.
- Vaders nemen een specifieke en onderscheidende rol in de opvoeding en worden net als de moeder bij elke vorm van besluitvorming betrokken. Zij zijn zich bewust van hun positieve impact op de ontwikkeling van hun kind op cognitief, sociaal-emotioneel en motorisch gebied.
- Professionals weten hoe ze om moeten gaan met interculturele opvoedvraagstukken, vanuit een interculturele benadering waarin zowel het karakter van de unieke persoon als de omstandigheden en de culturele achtergrond van de cliënt een rol spelen. Instellingen binnen het jeugdzorgstelsel moeten optimaal toegerust en toegankelijk zijn voor vaders (Trias Pedagogica, 2012).

Trias Pedagogica verwezenlijkt deze visie door:

- 1) Te stimuleren dat de drie pedagogische omgevingen van het kind goed op elkaar zijn afgestemd;
- 2) Vaders toe te rusten op het gebied van opvoeding zodat zij bijdragen aan de ontwikkeling van het kind op cognitief, sociaal-emotioneel en motorisch gebied;
- 3) Bij alle activiteiten te investeren in duurzame relaties gebaseerd op vertrouwen;
- 4) Op drie niveaus te interveniëren binnen het jeugdzorgstelsel: op het niveau van beleid, op het niveau van de professionals en op het niveau van de vaders;
- 5) Professionals optimaal toe te rusten op het werken in een interculturele context (Trias Pedagogica, 2012).

## **1.2 Probleemanalyse**

### Aanleiding opvoeddebatten

Veel van de professionals die door Trias Pedagogica getraind zijn, hebben aangegeven grote problemen te ondervinden met de doelgroep “Marokkaanse vaders”. Het gaat hier om professionals van onder andere het CJG, GGD (afdeling Jeugdgezondheidszorg) en Bureau Jeugdzorg die tussen 2009 en 2012 door Trias Pedagogica zijn getraind. Naast deze professionals hebben de gemeentes Amsterdam en Utrecht gevraagd hoe de contacten tussen de doelgroep en de professionals gestimuleerd kunnen worden, zodat men gebruik gaat maken van de voorzieningen. Op dit moment maken weinig migrantenmannen gebruik van het aanbod vanuit de gemeentes. De gemeentes willen hun aanbod toegankelijk maken voor iedereen (Trias Pedagogica, 2012).

De Marokkaanse vaders zelf hebben aangegeven problemen te ondervinden met de aansluiting naar professionals (Trias Pedagogica, 2012). Voor Trias Pedagogica is wat aangegeven wordt door de professionals, de gemeentes en de Marokkaanse vaders de directe aanleiding om een setting te creëren waarbij professionals en de doelgroep elkaar kunnen treffen en gedachten kunnen wisselen over de geboden voorzieningen (Trias Pedagogica, 2012).

## Probleemanalyse

Uit het projectplan van Trias Pedagogica, 2012: “Aan de ene kant is het huidige aanbod van opvoedondersteuning niet of onvoldoende afgestemd op niet-westerse allochtonen, dus ook niet op Marokkaanse vaders. Zij worden moeilijk bereikt door reguliere vormen van opvoedondersteuning, terwijl zij wel vragen en onzekerheden hebben over de opvoeding en ook kampen met problemen bij hun opgroeiende kinderen (Pels, Distelbrink & Postma, 2009; Pels, 2005).

Aan de andere kant is er onwetendheid bij professionals over de wensen en verwachting van Marokkaanse vaders. De vaders vinden weinig erkenning voor behoeftes die buiten het referentiekader van de professionals vallen. Er zijn weinig effectieve opvoedprogramma's voor vaders in het algemeen en Marokkaanse vaders in het bijzonder. Ook is er sprake van wederzijds wantrouwen tussen de professionals en de vaders. Deze twee situaties bij de professionals en Marokkaanse vaders belemmeren de ontwikkeling van het kind” (Trias Pedagogica, 2012).

Trias Pedagogica heeft al verschillende opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en kinderen georganiseerd. Vanaf februari 2013 worden opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals georganiseerd. Trias Pedagogica is hierin een pionier te noemen, aangezien het de eerste keer binnen Nederland is dat via opvoeddebatten in gesprek wordt gegaan met specifiek de doelgroep Marokkaanse vaders. Waar Trias Pedagogica tegenaan loopt is dat onbekend is wat succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten zijn. Wat werkt bij de Marokkaanse vaders en wat werkt niet? Welke aspecten zijn belangrijk om de opvoeddebatten tussen professionals en Marokkaanse vaders te laten slagen? Welke (interculturele) competenties moeten professionals bezitten? Welke kennis van cultuur, houding en gespreksvaardigheden? Het gaat bij de opvoeddebatten niet alleen om gesprekstechnieken van de professionals, maar om het hele pakket wat professionals zouden moeten bezitten. Wat dat pakket dan precies inhoudt, is nog niet bekend. Daar zal dit onderzoek zich op richten.

Het probleem is er volgens de opdrachtgever van dit onderzoek voor Trias Pedagogica, professionals en Marokkaanse vaders. Op dit moment is er sprake van handelingsverlegenheid vanuit Trias Pedagogica voor de opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals. Er is geen ervaring met opvoeddebatten tussen professionals en Marokkaanse vaders. Aldus de opdrachtgever in gesprekken in december 2012, is het belangrijk om te weten welke achtergrond professionals moeten hebben en te kijken wat er in de theorie en over Marokkaanse vaders en de contacten met professionals naar voren komt. Het belang van onderzoek naar de effectiviteit van opvoeddebatten en bekijken wat professionals nodig hebben, is dat er meer duidelijkheid kan komen over wat werkt. Dit kan invloed hebben voor de benadering van Marokkaanse vaders en kan de professionals meer handvatten geven op het gebied van interculturele communicatie.

De handelingsverlegenheid komt vooral tijdens de opvoeddebatten naar voren. Er is onvoldoende kennis over de interculturele competenties van professionals (Trias Pedagogica, 2012). Door Trias Pedagogica is nog geen onderzoek gedaan naar de gespreksvaardigheden en interculturele competenties die professionals moeten bezitten om met Marokkaanse vaders in gesprek te kunnen gaan. Het is belangrijk dat professionals op een goede manier in gesprek kunnen gaan met Marokkaanse vaders tijdens de opvoeddebatten (en daarbuiten). Het bezitten van kennis over cultuur, gespreksvaardigheden, houding en interculturele competenties kan daarbij een rol spelen.

Evaluatie van de opvoeddebatten is nodig om te bepalen wat de succes- en faalfactoren zijn van een opvoeddebat. Op deze manier krijgen professionals meer informatie over de Marokkaanse doelgroep en hoe in gesprek te gaan met deze doelgroep. Dit kan ervoor zorgen dat er op een andere en meer effectieve manier in gesprek wordt gegaan met elkaar.

De focus in dit onderzoek ligt op gespreksvaardigheden, kennis, houding en interculturele competenties van de professionals en op de evaluatie van de opvoeddebatten; wat zijn de succes- en faalfactoren bij een opvoeddebat? Naast interviews en vragenlijsten afnemen is er uitgebreid literatuuronderzoek gedaan naar interculturele competenties.

Op basis van de resultaten uit de literatuurstudie, observaties en interviews wordt een rapport met aanbevelingen opgesteld voor Trias Pedagogica. De organisatie kan dit gebruiken voor de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de werkwijze met de opvoeddebatten.

### **1.3 Relevantie voor de organisatie en het beroep**

Vanuit de gemeente Rotterdam is door wethouder Leonard Geluk op 31 oktober 2007 het startsein gegeven voor een serie opvoeddebatten in de verschillende deelgemeentes van gemeente Rotterdam (Gemeente Rotterdam, 2013a). Deze debatten zijn georganiseerd aan de hand van vier thema's: verzorging, geborgenheid, seksualiteit en vaardigheden (Gemeente Rotterdam, 2013b). Het doel van deze opvoeddebatten was het meer bespreekbaar maken van de opvoeding en de problemen die daaruit voortkomen. De vraag die bij de thema's centraal stond was: "Opvoeden doen we samen. Wat is uw rol?". Aan de verschillende debatten hebben zowel ouders, leerkrachten als andere opvoeders meegedaan (RTV Rijnmond, 2007).

Op 27 november 2008 heeft het JSO (Expertisecentrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding) in Gouda voor meer dan 120 beroepskrachten een opvoeddebat georganiseerd onder de naam "Wil de echte opvoeder nu opstaan?" (JSO, 2008a). Dit bleek een groot succes, onder de deelnemers kwam een gesprek over opvoeding op gang (JSO, 2008b).

Op 15 mei 2009 gaf minister Rouvoet op de Dag van het Gezin het startsein voor opvoeddebatten op nationaal niveau. In oktober 2009 is door het ministerie de zogenaamde Opvoedestafette begonnen: een jaar lang verschillende opvoeddebatten door heel Nederland (NJI, 2009).

Het door minister Rouvoet gestarte programma had als doel om de opvoeding bespreekbaar te maken. Tijdens de opvoeddebatten werd informatie uitgewisseld die kan bijdragen aan de eigen kracht van ouders en deze kan versterken (empowerment). Op deze manier kunnen ouders sterker in hun schoenen gaan staan en hebben ze minder hulp nodig van professionals. Ouders en professionals deelden via de opvoeddebatten informatie, ervaringen en meningen en dit zorgt volgens minister Rouvoet voor handvatten in de opvoeding (Merge Media, 2013).

In de door Rouvoet georganiseerde debatten werden de meningen van ouders en professionals gevraagd. Deze debatten werden tientallen keren gehouden op verschillende plekken in Nederland. De conclusie van deze debatten was dat er behoefte bestaat om over opvoeding in discussie te gaan en zowel aan professionals als aan andere ouders om advies te vragen (Merge Media, 2013).

Het programma heeft op een effectieve manier ouders uit verschillende opvoedmilieus met elkaar in contact gebracht om in gesprek te gaan over de opvoeding. In anderhalf jaar tijd is een boost gegeven aan de ontmoetingen tussen ouders en is opvoeding bespreekbaar gemaakt. Daarnaast is door de Rijksoverheid een site geopend waar een stappenplan te vinden is voor wie een opvoeddebat wil organiseren (Rijksoverheid, 2013).

Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat de opvoeddebatten een manier zijn om ouders, leerkrachten, professionals en andere opvoeders te bereiken om in gesprek te gaan over opvoeding.

Trias Pedagogica is met het concept “opvoeddebatten” aan de slag gegaan en is een pilot gestart met opvoeddebatten voor een specifieke doelgroep, namelijk Marokkaanse vaders. De bedoeling is om na deze pilot ook verder te gaan met de Turkse en Somalische doelgroep, aangezien Trias Pedagogica zich focust op verschillende migrantengroepen en niet uitsluitend op een specifieke doelgroep zoals Marokkaanse vaders.

Nadat eerst opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en kinderen gehouden werden, worden vanaf februari 2013 opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals gehouden. Dit is een manier van het in contact brengen van professionals en een moeilijk te bereiken doelgroep. Het is relevant voor zowel Trias Pedagogica als het beroep van de professionals die met opvoeders werken en kan voor verbetering van de contacten zorgen en onduidelijkheden wegnemen. Daarmee wordt de weg vrijgemaakt voor een goede aansluiting van de professionals op (in dit geval) de Marokkaanse vaders.

## 1.4 De Marokkaanse doelgroep

### Verschil eerste en tweede generatie allochtonen

Het CBS hanteert de volgende definities (CBS, 2013a):

- Eerstegeneratieallochtoon: “persoon die in het buitenland is geboren en van wie minimaal één ouder in het buitenland is geboren”.
- Tweedegeneratieallochtoon: “persoon die in Nederland is geboren en van wie minimaal één ouder in het buitenland is geboren”.

### Cijfers en feiten allochtonen Nederland

In 2012 is het inwonersaantal in Nederland 16.730.348, waarvan 3.494.193 allochtoon is. Dit is 23,6 procent van de totale bevolking. Van het aantal allochtonen is 10,4 procent Marokkaans (CBS, 2013b). De bevolking in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht zal tot 2040 toenemen met 333 duizend inwoners. Dit blijkt uit de regionale bevolkingsprognose uit 2011 van het CBS en het Planbureau voor de Leefomgeving. Van de vier grote steden wordt de grootste groei verwacht voor de gemeente Utrecht, met een toename van 124 duizend inwoners. Daarna volgt Amsterdam met 112 duizend extra inwoners. Naar verwachting zal de hoofdstad in 2040 de grens van 900 duizend inwoners hebben overschreden (CBS, 2013c). Een belangrijke verklaring voor deze groei is dat migranten uit het buitenland zich aangetrokken voelen tot deze vier steden. Deze voorkeur voor de Randstad is omdat er meer werkgelegenheid te vinden is en andere landgenoten zich er al gevestigd hebben (CBS, 2013c).

### Marokkaanse vaders en opvoeding

Betrokkenheid bij de opvoeding door vaders is een thema dat steeds meer aandacht krijgt in beleid en onderzoek (Pels, Ketner & Naber, 2012; de Hoog, Harthoorn & Servage, 2011). Passend bij de ontwikkelingen in de huidige maatschappij zoeken vaders met verschillende achtergronden zelf naar meer betrokkenheid en naar een andere invulling van hun rol als vader. Een deel van de vaders wil actiever betrokken zijn bij de opvoeding en wil dat de band met hun kinderen goed is of verbetert, maar dit wordt in de praktijk niet altijd gerealiseerd (de Hoog, 2003). Voorzieningen zoals scholen of instellingen richten zich meestal vooral op moeders en veel minder op vaders (Blokland, 2010). De opvoedende rol van vaders is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen (Pels, Ketner & Naber, 2012). Vaders stimuleren meer autonomie bij kinderen en zij zijn rolmodel voor het kind op andere gebieden dan de moeder. Het is dus belangrijk dat de rol en positie van de vader als opvoeder versterkt wordt. Ook in het kader van preventie van criminaliteit groeit de aandacht voor de vaderrol (Pels, 2003). Dit is van groot belang gezien de oververtegenwoordiging van Marokkaanse jeugdigen (met name jongens) in criminaliteitscijfers (Pels, 2008).

Marokkaanse vaders hebben specifieke kenmerken die maken dat zij hier in Nederland meer steun bij de opvoeding kunnen gebruiken (Pels, 2005; Distelbrink, Geense & Pels, 2005; Pels, 1998). Een groot aantal Marokkaanse vaders moeten een balans vinden tussen hun eigen waarden en die van de Nederlandse samenleving. Veel van de desbetreffende vaders hadden in hun jeugd een hiërarchische relatie met hun ouders en zijn strikt opgevoed (Pels, 2005). Vaders van nu willen hun kinderen meer aandacht geven, meer open gesprekken voeren en minder streng optreden bij overtredingen. Aan de andere kant vinden ze een aantal traditionele waarden, zoals respect tonen voor ouders en andere volwassenen, ook belangrijk (Distelbrink, Geense & Pels, 2005). Marokkaanse kinderen worden opgevoed met collectivistische waarden, individualisme staat minder centraal. In de Nederlandse opvoeding staat individualisme centraler. Belangrijke Nederlandse opvoedingsdoelen zijn autonomie, voor jezelf opkomen en zelfstandig denken (Pels, 1998; Pels, 2005).

Vaders van de eerste generatie zijn doorgaans minder overtuigd van het belang van hun actieve betrokkenheid bij de dagelijkse opvoeding en emotionele steun voor kinderen. In verschillende onderzoeken is door jongeren aangegeven dat zij zich door hun vader weinig gesteund voelen, dat hun vader weinig gezag heeft en weinig betrokken is bij de opvoeding (Pels, Distelbrink & Postma, 2009). Vaders worden door de jongeren als streng gezien en er is weinig openheid in het contact tussen vaders en kinderen omdat verschillende onderwerpen als schaamtevol worden ervaren (Pels & Nijsten, 2000). Vooral ouders van de eerste generatie en laaggeschoolde ouders gebruiken naar verhouding vaak autoritaire straffen (waaronder fysiek straffen) en maken minder gebruik van autoritatieve methoden zoals uitleg van regels. Onzekerheid speelt hierbij ook een rol. Beide ouders zijn vaak van huis uit niet gewend om kinderen complimenten te geven of aandacht te besteden aan gewenst gedrag. De nadruk in de opvoeding ligt meer op straffen en verbieden (Pels, 2005).

Marokkaanse vaders vinden niet altijd hun weg naar opvoedingsondersteuning. De factoren die hierbij meespelen zijn de volgende: wantrouwen naar en onbekendheid met voorzieningen, de gewoonte problemen binnen eigen kring op te lossen, het niet gewend zijn om te reflecteren over de opvoeding en het niet beheersen van de Nederlandse taal. Vanuit de opvoedingsondersteuning is er vaak sprake van een te beperkt en onvoldoende afgestemd aanbod van opvoedsteun (Pels, Distelbrink & Tan, 2009).

Voor allochtone ouders met een middelbare of hogere opleiding is het vaak makkelijker om hun eigen belangrijke waarden, zoals respect, te combineren met elementen van het in Nederland dominante opvoedmodel (Pels, Distelbrink & Postma, 2009). Voor laaggeschoolde ouders is dit moeilijker, maar hoogopgeleide ouders kunnen evengoed met vragen zitten. Zelfs wanneer er rekening wordt gehouden met opleidingsniveau, wordt er door Marokkaanse ouders beduidend minder gebruik gemaakt van opvoedingsondersteuning in vergelijking met autochtone ouders (van den Broek, Kleijnen & Keuzenkamp, 2010). Oorzaken hiervan liggen aan de ene kant, zoals eerder genoemd, in het hulpzoekgedrag, kennis en opvattingen over het zoeken van externe hulp bij de opvoeding en een beperkte reflectie op de eigen rol als opvoeder. Aan de andere kant speelt ook de beperkte aansluiting van het aanbod bij (migranten)vaders een rol (van den Broek, Kleijnen & Keuzenkamp, 2010).

## 1.5 Opvoeddebatten

Opvoeddebatten geven de Marokkaanse vaders een laagdrempelige mogelijkheid om over opvoeding in gesprek te gaan. Door de opvoeddebatten gaan de vaders nadenken over hun eigen rol in de opvoeding, verhelderden ze hun opvoedvragen en gaan hierover met andere vaders in gesprek (Distelbrink, van der Gaag, Halane, Knippels, Mehrzaz & Naber, 2012).

De Islam en culturele tradities vormen een belangrijke leidraad in de opvoeding voor Marokkaanse ouders. In de reguliere opvoedingsondersteuning is hier weinig aandacht voor. In een groepsaanpak die gericht is op Marokkaanse ouders kan hier wel aandacht voor zijn, wat voor de vaders een opening kan zijn om in gesprek te gaan over de opvoeding. Dit gegeven ondersteunt de visie die Trias Pedagogica heeft over het bereiken van de Marokkaanse vaders (Distelbrink, van der Gaag, Halane, Knippels, Mehrzaz & Naber, 2012).

De methodiek opvoeddebatten is sterk gericht op het overwinnen van wantrouwen bij Marokkaanse vaders, het activeren van de vaders om over hun eigen rol als opvoeder in gesprek te gaan en hierover te reflecteren en het zoeken naar eigen oplossingen met aandacht voor religie en de situatie als migrant (Distelbrink et al., 2012). De debatten worden gehouden op tijdstippen die voor vaders handig zijn en op locaties die vertrouwd voor hen zijn. Een debat gericht op kennisuitwisseling en opvattingen over hoe op te voeden, is een geschikte vorm voor vaders om in gesprek te gaan. In een dergelijk debat wordt niet meteen op persoonlijke problematiek ingezoomd, wat voor een veilig gevoel bij de vaders zorgt (Distelbrink et al., 2012).

Trias Pedagogica richt zich met de opvoeddebatten op migranten. In deze pilot met Marokkaanse vaders richt zij zich op twee subgroepen van Marokkaanse vaders, namelijk de vaders van de eerste en van de tweede generatie. Wat van belang is voor de opvoeddebatten is niet de precieze migratiegeneratie van de vaders maar vooral de leeftijd. Hoewel de migratiegeneratie de kennis bepaalt over de Nederlandse samenleving, het schoolsysteem, de taal en dergelijke, wordt bij de opvoeddebatten vooral onderscheid gemaakt in “oudere vaders” en “jongere vaders”. De samenstelling jongere en oudere vaders kan per opvoeddebat verschillen (Distelbrink et al., 2012).

Oudere vaders (meestal aangeduid als vaders van de eerste generatie) zijn meestal traditioneler in hun opvattingen. Ze staan verder van de Nederlandse samenleving af, hebben minder kennis over de

Nederlandse opvoeding en voelen zich vaak niet thuis in Nederland. Het herkomstland en de eigen gemeenschap gelden als belangrijke referentiekaders voor de opvoeding (Distelbrink et al., 2012). Jongere vaders (meestal aangeduid als vaders van de tweede generatie) zijn vaak opgegroeid of geboren in Nederland. Ze hebben jongere kinderen, beheersen de Nederlandse taal, kennen de Nederlandse samenleving, werken doorgaans buitenhuis en zijn vaak middelbaar of hoger opgeleid.

In beide groepen gaat het om vaders met thuiswonende of volwassen kinderen, die vragen hebben over de opvoeding. Het zijn vaders die interesse hebben om met andere vaders in gesprek te gaan over de opvoeding en die dit nog niet vaak gedaan hebben (Distelbrink et al., 2012).

Bij vaders van de eerste generatie spelen vaak vragen over hoe zij hun kinderen moeten opvoeden in de Nederlandse context, over begeleiding bij de schoolloopbaan van hun kinderen en fysiek straffen. Jongere vaders (vaders van de tweede generatie) kampen met het vraagstuk hoe hun kind tot een goede moslim op te voeden en tegelijkertijd als een succesvol burger in de Nederlandse samenleving (Distelbrink et al., 2012).

De belangrijkste doelen van de opvoeddebatten van Trias Pedagogica zijn informatieoverdracht en bewustwording (Distelbrink et al., 2012).

- Informatieoverdracht: het overdragen van pedagogische kennis over opvoeding en ontwikkeling van kinderen, kennis over het belang van de rol van de vader en over verwachtingen/regels/opvoeding in Nederland.
- Bewustwording: het bewust worden van de eigen invloed als vader op de kinderen en hoe deze invloed ingevuld kan worden.

Vanuit Distelbrink et al. (2012) zijn de volgende kernelementen genoemd voor succesvolle opvoeddebatten:

- Debatvorm (dit is minder bedreigend, vaders kunnen hun wantrouwen overwinnen en zelf hun mening geven, er is ruimte voor emoties en het debat vindt plaats in eigen kring).
- Gebruik van film (vertrouwen kweken door de debatleider, laten zien dat er ruimte is voor emotie, aansprekende en herkenbare input voor discussie).
- Laagdrempeligheid (vertrouwde locatie, eigen taal, vaders onder elkaar, duidelijke en heldere boodschap bij werving over het doel en de opzet van het opvoeddebat).
- Vertrouwen winnen: rol van de debatleider (naast vaders staan, herkenbaar, complimenten geven, humor, geruststellen).
- Aandacht voor opvoeden in de migratiecontext.
- Eventueel overtuigen via religie.
- De vaders alles zelf laten ervaren (via bijvoorbeeld een rollenspel, complimenten geven).

Opvoeddebatten zijn een vorm van opvoedingsondersteuning in een groep. Het hoofddoel van een opvoeddebat is het bijbrengen van kennis, houding en vaardigheden waarmee vaders ondersteund worden in hun rol als opvoeder. Bij de doelgroep van Trias Pedagogica is al heel wat gewonnen als er een proces van reflectie in beweging wordt gebracht door de debatten. Het bijzondere van de opvoeddebatten van Trias Pedagogica is dat ze een moeilijk te bereiken doelgroep bereiken. Marokkaanse vaders zijn moeilijk te bereiken vanwege hun onbekendheid, afstand en wantrouwen tegenover voorzieningen. Daarnaast hebben deze vaders weinig ervaring met reflectie op hun eigen

rol in de opvoeding en zijn zij niet gewend om buiten hun eigen kring ondersteuning te zoeken bij de opvoeding van hun kinderen. Via een opvoeddebat raken vaders aan de praat over de opvoeding en komt een proces van reflectie op gang (Distelbrink et al., 2012).

De kennis die Trias Pedagogica aan de vaders mee wil geven in de debatten, bestaat onder andere uit westerse pedagogische en ontwikkelingspsychologische kennis over ontwikkelingsstadia van kinderen en het belang van positieve communicatie voor kinderen, hoe ouders hun kinderen kunnen sturen via belonen en straffen en kennis over het belang van regels. Daarnaast wordt rekening gehouden met de positie van de vader als migrant en tradities in de Marokkaanse gemeenschap (Distelbrink et al., 2012).

## 1.6 Interculturele communicatie

Vanuit de literatuur is naar voren gekomen dat de huidige professionals geen rekening houden met culturele verschillen (van den Berg, 2010). Volgens van den Berg houden interventies geen rekening met culturele diversiteit. Bestaande vormen van preventie, hulp en zorg sluiten niet aan bij de wensen en behoeften die migranten hebben (van den Berg, 2010). Er is te weinig oog voor diversiteit bij het bereiken van de migrantengroepen en professionals zijn in kennis, houding en vaardigheden onvoldoende cultureel sensitief. Zij moeten bekwaam zijn in interculturele communicatie en een open, sensitieve houding te hebben, zonder vooroordelen. Houding en vaardigheden kunnen belangrijk zijn voor het bereiken en behouden van migrantengroepen (van den Berg, 2010).

Minister André Rouvoet, Minister van Jeugd en Gezin, heeft in 2008 de beleidsbrief Diversiteit in Jeugdbeleid samen met minister Ella Vogelaar opgesteld. Hierin is naar voren gekomen dat er meer kennis nodig is over het bereiken en effectief helpen van de migrantenjeugd. Interventies moeten migranten goed bereiken en effectief bij hen zijn. Ook moeten professionals over interculturele competenties beschikken om hun werk bij deze groepen goed te doen (van den Berg, 2010).

Vanuit de overheid heeft het programma Diversiteit in het Jeugdbeleid van 2008 tot 2011 gelopen. Daarin werd gehamerd op het belang van preventieve hulpverlening. Volgens het programma is het belangrijk dat risico's en problemen vroegtijdig worden gesignaleerd, om te voorkomen dat ze later zullen uitgroeien tot problemen die er mogelijk voor zorgen dat de migrantenjeugd bij justitie of in de residentiële zorg terecht komt (ZonMW, 2013; Rijksoverheid, 2008). Preventie en het bereiken van migrantenouders is daarom van groot belang. Op het moment dat te weinig migrantenouders gebruik maken van de hulpverlening, worden mogelijke problemen die kunnen spelen niet gezien.



## Hoofdstuk 2: Doelstellingen, onderzoeksvraag en deelvragen

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen van het onderzoek besproken. Daarnaast komt de onderzoeksvraag aan bod met de verschillende deelvragen die de leidraad hebben gevormd voor dit onderzoek. De onderzoeksvraag is opgesplitst in twee onderdelen die ieder onderverdeeld zijn in een aantal deelvragen.

### 2.1 Doelstellingen onderzoek

- Kennis verkrijgen over de kennis, vaardigheden en competenties die professionals nodig hebben om met Marokkaanse vaders in gesprek te gaan.
- Kennis verkrijgen over succes- en faalfactoren van opvoedebatten.
- Een adviesrapport (en aanbevelingen) schrijven voor Trias Pedagogica op basis van kennis uit dit onderzoek.

### 2.2 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag: Wat zijn succes- en faalfactoren bij de opvoedebatten en wat is nodig om opvoedebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals succesvol te laten verlopen?

De onderzoeksvraag is hieronder opgesplitst in twee onderdelen met daarbij een aantal deelvragen.

Onderdeel 1:

Wat zijn succes- en faalfactoren bij de opvoedebatten?

- Deelvraag 1A: Wat zijn positieve/effectieve punten bij de opvoedebatten?
- Deelvraag 1B: Wat zijn knelpunten/verbeterpunten bij de opvoedebatten?
- Deelvraag 1C: Wat zijn barrières die spelen bij de opvoedebatten?
- Deelvraag 1D: Wat zijn de verwachtingen die professionals en vaders hebben van een opvoedebat?

Onderdeel 2:

Wat is nodig om opvoedebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals succesvol te laten verlopen?

- Deelvraag 2A: Wat is de mening van Marokkaanse vaders over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals (nodig) hebben bij de opvoedebatten?
- Deelvraag 2B: Wat is de mening van professionals over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals nodig hebben bij de opvoedebatten?
- Deelvraag 2C: Wat komt uit de literatuur naar voren over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals moeten bezitten om in gesprek te gaan met Marokkaanse vaders?

Opmerking bij de onderzoeksvraag:

In de onderzoeksvraag en de verschillende deelvragen komen verschillende begrippen aan bod, waaronder “positief/effectief”, “knelpunten/verbeterpunten”, “barrières” en “succesvol verlopen”.

Hieronder zullen deze begrippen kort uitgelegd worden:

- “Positief/effectief” houdt in dat de beoogde doelen bereikt wordt.
- Bij “knelpunten/verbeterpunten” wordt benoemd welke aspecten in de opvoedebatten verbeterd kunnen worden.
- “Barrières” zijn aspecten die de doorgang van de opvoedebatten belemmeren.
- “Succesvol verlopen” houdt in dat het opvoedebat succes heeft/geslaagd is en dat de doelen behaald zijn.

Deze begrippen zijn gekoppeld aan de doelen die vanuit de methodiekbeschrijving “Opvoedebatten met Marokkaanse vaders” door Trias Pedagogica genoemd worden:

- Informatieoverdracht: overdragen van pedagogische kennis over opvoeding en ontwikkeling van kinderen, kennis over het belang van de rol van de vader en over verwachtingen/regels/opvoeding in Nederland (Distelbrink et al., 2012).
- Bewustwording: het bewust worden van de eigen invloed als vader op de kinderen en hoe deze invloed ingevuld kan worden (Distelbrink et al., 2012).

## Hoofdstuk 3: De onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek zijn verschillende databronnen en dataverzamelingstechnieken gebruikt om informatie te verkrijgen voor de eerdergenoemde onderzoeksvraag. Deze worden hieronder besproken. Daarnaast wordt toegelicht onder welke onderzoeksbenadering dit onderzoek valt en worden de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van dit onderzoek omschreven.

### 3.1 Onderzoeksbenadering en type onderzoek

Het type onderzoek uitgevoerd bij Trias Pedagogica, is kwalitatief. Het onderzoek is niet beperkt tot feiten en cijfers zoals in een kwantitatief onderzoek. Er is literatuur bestudeerd om een beeld te krijgen van de doelgroep Marokkaanse vaders, een beeld van de opvoeddebatten en om informatie te verkrijgen over interculturele competenties van professionals.

Daarnaast zijn in dit onderzoek vragenlijsten ingevuld door Marokkaanse vaders en professionals, is met twee Marokkaanse vaders een interview afgenomen en zijn drie opvoeddebatten geobserveerd. Op deze manier wordt inzicht verkregen in hoe mensen de werkelijkheid ervaren, beleven en betekenis eraan geven (Migchelbrink, 2010).

### 3.2 Verloop van het onderzoek

Voor dit onderzoek is literatuuronderzoek gedaan. Daarnaast zijn gedurende het onderzoek drie opvoeddebatten bijgewoond en geobserveerd. In totaal zijn bij veertien Marokkaanse vaders (N=14) en zeventien professionals (N=17) vragenlijsten afgenomen en is met twee Marokkaanse vaders (N=2) een interview gedaan.

Bij het eerste opvoeddebat waren 70 professionals en 40 vaders aanwezig, waarvan vijf vaders (n=5) en dertien professionals (n=13) een vragenlijst hebben ingevuld. Bij het tweede opvoeddebat waren 35 professionals aanwezig en veertien vaders, waarvan twee vaders (n=2) en één professional (n=1) een vragenlijst hebben ingevuld. Bij het laatste opvoeddebat waren drie professionals aanwezig en vijftien vaders, daarvan hebben zeven vaders (n=7) en drie professionals (n=3) een vragenlijst ingevuld.

De gedane observatie was een beschrijvende, halfparticiperende en halfgestructureerde observatie. Beschrijvend houdt in dat er beschreven werd wat er tijdens de observatie gebeurde.

Halfparticiperend houdt in dat ik als deelnemer tussen de professionals heb gezeten die aan het debat mee hebben gedaan, maar zelf geen vragen heb gesteld of antwoorden heb gegeven.

Halfgestructureerd houdt in dat er van tevoren een observatieschema is opgesteld met aandachtspunten waar tijdens het debat op gelet zou worden. Er is vooral naar interactie (verbaal en non-verbaal) gekeken: reacties van professionals op vaders en andersom. Verder is gekeken naar mogelijke barrières die kunnen spelen bij een opvoeddebat. Als laatste zijn effectieve punten en verbeterpunten meegenomen tijdens de observatie.

### 3.3 Databronnen

Databronnen zijn de bronnen waaruit de informatie wordt gehaald voor het onderzoek (Migchelbrink, 2010). Er is in dit onderzoek gebruik gemaakt van de volgende databronnen:

- Individuele personen: Marokkaanse vaders (N=14) en professionals (N=17) hebben vragenlijsten ingevuld. Daarnaast is met twee Marokkaanse vaders (N=2) een interview afgenomen.
- Mediaproducten: er is gebruik gemaakt van internet om verschillende bronnen te raadplegen over opvoeddebatten en interculturele competenties.
- Sociale werkelijkheid: er is driemaal een opvoeddebat geobserveerd om daaruit informatie te verkrijgen.
- Fysieke werkelijkheid: de opvoeddebatten vonden plaats op drie verschillende plaatsen, daarbij is gekeken naar hoe de locatie eruit zag, de indeling van de zaal waar de opvoeddebatten gehouden werden en het gebruik van elektronica (bijvoorbeeld een laptop).
- Literatuur: het projectplan van Trias Pedagogica is bestudeerd, evenals verschillende onderzoeksrapporten, scripties, (wetenschappelijke) artikelen en een aantal boeken.
- Databanken: voor cijfermatige gegevens over de Marokkaanse doelgroep.

### 3.4 Dataverzamelingstechnieken

Dataverzamelingstechnieken zijn manieren om informatie te verkrijgen van de databronnen (Migchelbrink, 2010). De volgende technieken zijn gebruikt in dit onderzoek:

- De mediaproducten, databanken en literatuurbronnen zijn op *inhoud geanalyseerd*.
- Professionals en Marokkaanse vaders zijn *ondervraagd* door middel van vragenlijsten en interviews. Er is gekozen voor vragenlijsten in verband met tijdgebrek en om zoveel mogelijk professionals en vaders te bereiken. Er is gekozen voor het afnemen van een interview met twee Marokkaanse vaders omdat hiermee de mogelijkheid is verkregen om dieper in te gaan op hun redeneringen en motieven. De vragenlijsten en het interview waren gestructureerd, dat houdt in dat er van tevoren opgestelde vragen gebruikt zijn die vast stonden. De vragenlijsten en de interviewlijst zijn in bijlage 2, 3 en 4 te vinden.
- Daarnaast zijn drie opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals *geobserveerd*. Deze observaties waren halfgestructureerd, halfparticiperend en beschrijvend. Er is gelet op interactie, mogelijke barrières, effectieve punten en verbeterpunten. Het observatieschema is in bijlage 1 te vinden.

## 3.5 Validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid

### 3.5.1 Validiteit/geldigheid

Validiteit houdt in dat de verzamelde gegevens de onderzochte werkelijkheid weerspiegelen (Migchelbrink, 2010). In dit onderzoek heeft bij zowel de databronnen als de dataverzamelingstechnieken triangulatie plaatsgevonden. Dit houdt in dat er verschillende databronnen zijn gebruikt om gegevens te verzamelen: er is literatuur onderzocht, de sociale en fysieke werkelijkheid zijn geobserveerd tijdens de opvoeddebatten en er zijn vragenlijsten ingevuld door zowel professionals als Marokkaanse vaders. Ook zijn er verschillende dataverzamelingstechnieken gebruikt: inhoudsanalyse, ondervraging en het observeren van de opvoeddebatten.

Bij de vragenlijsten is gezorgd dat ze er een goede aansluiting was op de Marokkaanse vaders en de professionals. Er is in de vragenlijsten aandacht besteed aan de beheersing van de Nederlandse taal door te proberen de vragen zo simpel mogelijk te maken. Na feedback van de opdrachtgever zijn de vragenlijsten verder aangepast voor het gedane interview met de Marokkaanse vaders. Zowel de Marokkaanse vaders als de professionals zijn random via een kanssteekproef, op basis van toeval, geselecteerd om een vragenlijst in te vullen. Tijdens het observeren is geprobeerd om dit zo objectief mogelijk te doen om ervoor te zorgen dat de informatie die op papier gekomen is, waarheidsgetrouw is.

### 3.5.2 Betrouwbaarheid

Bij betrouwbaarheid gaat het om nauwkeurigheid en zorgvuldigheid in de werkwijze. Het vermijden van toevallige factoren die de onderzoeksresultaten kunnen vertekenen, is hierbij van belang (Migchelbrink, 2010). Dit houdt in dat er bijvoorbeeld tijdens interviews geen waardeoordeel of advies gegeven wordt en zo min mogelijk wordt gedaan om vertekening teweeg te brengen. Ook wordt tijdens de analyse van de gegevens geprobeerd deze zo objectief mogelijk te verwerken. Er zijn een aantal activiteiten die gedaan zijn om de validiteit en betrouwbaarheid van dit onderzoek te verhogen:

- Tijdens interviews is geprobeerd geen waardeoordelen te geven, maar juist zo objectief mogelijk het gesprek aan te gaan en de Marokkaanse vaders veel te laten vertellen.
- Verantwoorden: het proces van dit onderzoek is zo inzichtelijk mogelijk gemaakt. De gemaakte stappen en beslissingen zijn duidelijk te vinden en worden ook verantwoord.
- Nauwkeurig en zorgvuldig werken: bij de observatie is geprobeerd om te voorkomen dat er gegevens verloren gaan door geconcentreerd te observeren en van te voren een observatieschema te maken. Het interview is via geluidsopname opgenomen. Daarnaast zijn de observaties, vragenlijsten en het interview zo snel mogelijk nadat ze hadden plaatsgevonden, uitgewerkt om de kans op vertekening te voorkomen.
- Zelfcontroles inbouwen: de opgestelde vragenlijsten en het observatieschema zijn goed gecontroleerd op subjectiviteit. Ze zijn voorgelegd aan een medestudent voor feedback. Daarnaast heeft de opdrachtgever feedback gegeven op de vragenlijsten. De feedback is meegenomen en verwerkt in de vragenlijsten.

### 3.5.3 Bruikbaarheid

Er zijn een aantal voorwaarden waar een onderzoek aan moet voldoen om tot het leveren van bruikbare kennis te komen (Migchelbrink, 2010):

- De looptijd van het onderzoek moet kort zijn; de looptijd van dit onderzoek is 5 maanden.
- Het vertrekpunt van het praktijkgericht onderzoek ligt in de alledaagse praktijk en de informatie die wordt aangeleverd is concreet en toepasbaar voor Trias Pedagogica.
- Er is van tevoren een oriëntatie gedaan op het praktijkprobleem zodat er voldoende kennis over was. Het gaat hier om kennis over de Marokkaanse doelgroep en over interculturele communicatie.
- Er is een nauwgezette afstemming geweest met de opdrachtgever, Trias Pedagogica, over de onderzoeksvraag en de resultaten van het onderzoek. De opdrachtgever was betrokken bij het onderzoek en heeft regelmatig feedback gegeven.

## Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het onderzoek te vinden. De deelvragen worden hier één voor één beantwoord. Als eerste wordt een schets gemaakt van de drie opvoedebatten die zijn bijgewoond.

### 4.1 Schets drie opvoedebatten

Om een duidelijk beeld te krijgen van de verschillende opvoedebatten die bijgewoond zijn, wordt hieronder per opvoeddebat geschetst hoe het debat eruit zag en hoe het verlopen is.

#### 4.1.1 Opvoeddebat 1

##### **14 februari 2013 – Lancering Methodiek Opvoedebatten met Marokkaanse vaders in Hotel Casa 400 te Amsterdam**

Bij dit debat waren professionals uit verschillende instellingen in het sociaal werk aanwezig. Deze instellingen liepen erg uiteen, van bijvoorbeeld een gezinscoach bij De Opvoedpoli tot een beleidsmedewerker van de gemeente Leeuwarden. Professionals kwamen uit heel Nederland om de lancering bij te wonen. De leeftijden van de vaders die de vragenlijsten hebben ingevuld, liepen van 37 tot 48 jaar. Deze vaders hadden zowel jonge kinderen als kinderen in de puberleeftijd.

De lancering van de methodiek werd geopend door dagvoorzitter Johanna de Kolff, opleidingsmanager pedagogiek aan de Hogeschool van Amsterdam. Aan het begin van de lancering werden de vaders en professionals uitgenodigd om alvast vragen te bedenken die ze gedurende de opvoedebatten aan elkaar wilden stellen. Bij het debat waren ongeveer 70 professionals aanwezig (N=70) en 40 Marokkaanse vaders (N=40).

Tijdens de lancering van de methodiek werden twee rondes opvoedebatten gehouden tussen Marokkaanse vaders en professionals. Aan het begin van de lancering zou Em. Prof. DR. Louis Tavecchio praten over de pedagogische betekenis van vaders (Verwey-Jonker Instituut, 2013). Helaas was hij verhinderd, Susan Ketner, onderzoekster bij het Verwey-Jonker Instituut had zijn plaats ingenomen en gaf een presentatie over de rol en pedagogische betekenis van vaders (met speciale aandacht voor Marokkaanse vaders).

De eerste ronde van de opvoedebatten ging over “Opvoeden & vaderschap” en werd geleid door Abdellah Mehraz en Shakuur Halane van Trias Pedagogica. Aan het begin van het debat liet men een filmpje zien van ongeveer vijftien minuten over opvoeding. Dit filmpje was in de Marokkaanse taal met Nederlandse ondertiteling. Het filmpje ging over drie fases van zeven jaar bij kinderen: van 0-7 jaar moet het kind spelen, bij 7-14 jaar moet je het kind disciplineren en van 14-21 jaar moet je het kind loslaten. De Marokkaanse vaders en professionals gingen hierover met elkaar in discussie.

Na deze eerste ronde van de opvoedebatten sprak Dr. Marjolijn Distelbrink over de beschrijving van de methodiek “Opvoedebatten met Marokkaanse vaders”. Zij gaf hierin een aantal elementen aan die succesvol zijn bij de debatten met de Marokkaanse vaders. Deze elementen zijn beschreven in het eerste hoofdstuk, onder het kopje “Opvoedebatten”.

De tweede ronde van de opvoeddebatten, met als onderwerp “Externe Hulp”, werd eveneens geleid door Abdellah Mehrzaz en Shakuur Halane van Trias Pedagogica. Opnieuw liet men aan het begin van het debat een filmpje zien, dit keer van acht minuten en aan de hand daarvan gingen de Marokkaanse vaders en professionals met elkaar in gesprek.

Aan het einde van de lancering deed de coördinator van Stichting Kinderpostzegels, Caecillia van de Meer, een kort bedankwoordje over de samenwerking tussen Stichting Kinderpostzegels en Trias Pedagogica. Als afsluiting werd het nawoord gedaan door Andrée van Es, wethouder van de Gemeente Amsterdam.

### 4.1.2 Opvoeddebat 2

#### 11 april 2013 – Opvoeddebat tijdens de ouderavond op basisschool De Zeven Gaven te Utrecht

Bij dit opvoeddebat waren hoofdzakelijk docenten van de betreffende basisschool aanwezig. De vaders die de vragenlijst hadden ingevuld waren 40 en 50 jaar met kinderen in de basisschoolleeftijd (van 3 tot 12 jaar).

Tijdens de ouderavond die georganiseerd werd van 19.00-21.00 uur, werd een opvoeddebat gehouden. Het thema van het opvoeddebat was ouderbetrokkenheid. Zowel moeders als vaders waren aanwezig: er waren ongeveer 35 moeders (N=35) tegenover veertien vaders (N=14). Ook waren 35 docenten aanwezig van de basisschool (N=35). Debatleiders waren Shakuur Halane en Abdellah Mehrzaz van Trias Pedagogica. Het debat ging voornamelijk over het meer betrekken van de ouders bij de school.

Eerst waren tijdens het debat veertien vaders aanwezig, waarvan er een aantal eerder naar huis gingen zodat er nog zes vaders over waren aan wie een vragenlijst gegeven kon worden. Aangezien het 21.00 uur was en de voetbalwedstrijd Lazio – Fenerbahçe bijna ging beginnen, hadden de vaders haast om naar huis te gaan. Een aantal vaders weigerden de vragenlijst in te vullen. Uiteindelijk waren er twee vaders die de vragenlijst wilden invullen. Ook het bereiken van de professionals bleek moeilijk, Trias Pedagogica had al aangegeven aan mij dat ze nog geen netwerkopbouw hadden gedaan op de school en dat ze nog relatief onbekend waren voor de docenten. Na de ouderavond zijn door zes professionals e-mailadressen gegeven, waar de vragenlijst tweemaal naar is opgestuurd. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de reactie van één professional.

### 4.1.3 Opvoeddebat 3

#### 12 april 2013 – Opvoeddebat in Buurthuis De Bram te Utrecht Overvecht

De professionals bij dit opvoeddebat kwamen uit het sociaal werkveld: twee professionals hebben een nauwe samenwerking met Trias Pedagogica en organiseerden het debat van de avond. De andere professional was werkzaam bij justitiële jeugdinrichting De Heuvelrug. De vaders die de vragenlijst ingevuld hebben, zijn in de leeftijd van 37 tot 53 jaar, met zowel jonge kinderen als kinderen die in de puberleeftijd zitten.

Er waren vijftien vaders aanwezig (N=15) en drie professionals (N=3). Stichting MDO (Marokkaanse Dialoog Overvecht) organiseerde het opvoeddebat en er waren al eerder een aantal debatten gehouden. Dit was het slotdebat van een serie van vijf debatten. Het thema van dit opvoeddebat was kennismaking met JJI De Heuvelrug – Locatie Eikenstein. Dit is een justitiële jeugdinstelling in Zeist. Een groot deel van de Marokkaanse jongeren uit Utrecht wordt daar geplaatst wanneer ze een strafbaar feit hebben begaan.

De Heuvelrug is een behandelinstelling voor jongeren van 12 tot 24 jaar met ernstige gedragsproblemen en/of delinquent gedrag. De kinderrechter bepaalt dat de jongeren geplaatst worden. Het gaat om jongeren die worden verdacht van het plegen van een strafbaar feit, of zij zijn hiervoor veroordeeld. In Eikenstein wordt een opgelegde straf of maatregel uitgevoerd of er wordt gerechtelijk vooronderzoek gedaan (DJI,2013).

Bij het opvoeddebat was een professional van JJI DE Heuvelrug die aan de Marokkaanse vaders uitleg gaf over hoe de JJI eruit ziet, de groepen die er zijn en hoe lang de jongeren er verblijven. Ook was er tijdens het debat mogelijkheid tot vragen stellen aan de professional. Aan het einde van het debat vroeg de professional ook aan de vaders of zij nog tips hadden voor JJI De Heuvelrug betreffende ouderbetrokkenheid. Een van de problemen die de professional namelijk schetste was dat de ouderbetrokkenheid bij de instelling laag was. Naar het einde toe bleek dit debat niet echt een discussie te zijn, het was meer een moment voor de vaders om vragen te stellen aan de professional over de JJI.

## 4.2 Resultaten

De resultaten van het onderzoek zullen hieronder per deelvraag beantwoord worden. In het volgende hoofdstuk wordt de conclusie getrokken van de onderzoeksvraag. Allereerst worden hieronder de twee onderdelen van de onderzoeksvraag en de deelvragen herhaald.

Deelvragen 1A, 1B en 1C zijn door middel van het observeren van de verschillende opvoeddebatten beantwoord. Deelvraag 1D, 2A en 2B zijn beantwoord door middel van de afgenomen vragenlijsten en het gedane interview. Deelvraag 2C is beantwoord door middel van literatuuronderzoek.

De uitgewerkte observaties, vragenlijsten en het interview zijn in bijlage 5 t/m 8 te vinden.

Onderdeel 1: Wat zijn succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten?

- Deelvraag 1A: Wat zijn positieve/effectieve punten bij de opvoeddebatten?
- Deelvraag 1B: Wat zijn knelpunten/verbeterpunten bij de opvoeddebatten?
- Deelvraag 1C: Wat zijn barrières die spelen bij de opvoeddebatten?
- Deelvraag 1D: Wat zijn de verwachtingen die professionals en vaders hebben van een opvoeddebat?

Onderdeel 2: Wat is nodig om opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals succesvol te laten verlopen?

- Deelvraag 2A: Wat is de mening van Marokkaanse vaders over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals (nodig) hebben bij de opvoeddebatten?



- Deelvraag 2B: Wat is de mening van professionals over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals nodig hebben bij de opvoeddebatten?
- Deelvraag 2C: Wat komt uit de literatuur naar voren over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals moeten bezitten om in gesprek te gaan met Marokkaanse vaders?

### 4.2.1 Deelvraag 1A

*Wat zijn positieve/effectieve punten bij de opvoeddebatten?*

#### Opvoeddebat 1

Beide debatten werden gestart aan de hand van een filmpje, dit hield vaders en professionals gebouwd. Het filmpje zorgde ervoor dat gesprekken loskwamen. Tijdens beide debatten werd er veel geknikt en “ja” gezegd, vaders waren het eens met wat er gezegd werd. Er werden tijdens het debat door zowel vaders als professionals vragen aan elkaar gesteld. Zowel de vaders als de professionals werden uitgedaagd om in gesprek te gaan door het filmpje wat Trias Pedagogica aan het begin van het debat liet zien. Als debatleiders hebben Abdellah Mehrzaz en Shakuur Halane het debat in goede banen geleid door te letten op wie wat wilde zeggen en te zorgen dat verschillende vaders en professionals aan het woord kwamen. Ze hebben regelmatig de antwoorden van de vaders en professionals samengevat voor beide groepen zodat iedereen het debat kon volgen. Daarnaast gaven ze ieder de ruimte om zijn/haar zegje te doen. De vaders en professionals stimuleerden elkaar om antwoorden te geven en wanneer iets onduidelijk was, werd doorgevraagd. Tijdens het debat werd aangegeven dat laagdrempeligheid ervoor zorgt dat vaders naar een debat komen. Vaders gaven aan naar een debat te komen wanneer ze duidelijkheid hebben en weten waar ze aan toe zijn. Ditzelfde gaven de professionals aan tijdens het debat.

#### Opvoeddebat 2

Er was veel overeenstemming binnen de groep docenten en ouders. Het gesprek tussen de docenten en de ouders bleef doorgaan en er heerste over het algemeen een positieve en open sfeer. Verschillende moeders waren het met elkaar eens en regelmatig wanneer een docent iets zei, werd er heftig geknikt door de moeders. Door een van de debatleiders (Shakuur Halane) werd aangegeven dat hij trots was dat er zoveel vaders naar het debat waren gekomen, dit zorgde voor positiviteit bij de vaders. Aan het einde werden de ouders en docenten door de debatleiders bedankt voor hun aanwezigheid, dit was een positieve afsluiter.

#### Opvoeddebat 3

De professional gaf de vaders ruimte voor het geven van tips, zo werden de vaders betrokken bij het onderwerp. Gedurende het opvoeddebat was er voldoende ruimte voor het stellen van vragen en deze werden ook allemaal beantwoord. Dit had een schijnbaar positieve uitwerking op de vaders, ze waren hier op het oog tevreden mee. Ook zorgde de Marokkaanse debatleider voor een vertaling van het Nederlands naar het Marokkaans, zodat de vaders konden volgen wat de professional gezegd had. Tijdens het debat luisterden de vaders vol aandacht naar de professional, die alle gestelde vragen beantwoordde. Het gevolg daarvan was dat het opvoeddebat meer een vraag- en antwoordspel was in plaats van een debat. De vaders stelden vragen, de professional beantwoordde deze. Het gebruik van moeilijke woorden door de professional wanneer hij uitleg gaf, zorgde bij de

vaders soms voor verwarring. Toch vertaalde een van de Marokkaanse leiders wat de professional zei naar het Marokkaans, zodat de vaders het konden begrijpen. De professional was geïnteresseerd in wat de vaders te zeggen hadden, hij gaf aan dat de vaders zich niet hoefden te schamen met vragen stellen en nodigde hen herhaaldelijk uit om tips te geven voor de instelling. De professional was bereid om naar de vaders te luisteren.

#### 4.2.2 Deelvraag 1B

*Wat zijn knelpunten/verbeterpunten bij de opvoedebatten?*

##### Opvoeddebat 1

Door de grote groep (N=110) was het soms moeilijk om de ander te verstaan en dit maakte het moeilijk om het debat te volgen. Er werd regelmatig geen antwoord gegeven op gestelde vragen en dit zorgde voor zichtbare teleurstelling bij zowel vaders als professionals. Omdat er sprake was van een grote groep (N=110) houdt dit de vaders tegen om dingen te zeggen. Er werd niet diep ingegaan op onderwerpen, het debat is oppervlakkig gebleven. Tijdens het debat werd een vader tijdens een discussie terechtgewezen door een professional. De reactie van de vader op de terechtwijzing was ietwat vijandig. De terechtwijzing zorgde voor vermindering van de positieve sfeer en het in gesprek gaan met elkaar. De verwachtingen die professionals van het opvoedebatten hadden, bleken tijdens informele gesprekken en observatie, onduidelijk.

Tijdens het debat werd een opmerking gemaakt door een Marokkaanse vader: “leraar vermoordt leerling”. Dit zorgde voor ongeloof en verbazing in de zaal omdat de opmerking geen herkenning opriep bij professionals. Gedurende het debat bleek dat vooral één vader vaak aan het woord was. Dit zorgde voor onduidelijkheid bij de professionals en maakte ook dat de andere vaders nauwelijks aan het woord kwamen.

##### Opvoeddebat 2

Soms verslapt de aandacht omdat de debatleiders moeilijk to the point kwamen. Een vraag was vaak lang en bestond uit meerdere onderdelen. Regelmatig werd er door elkaar heen gepraat of kwam er bijvoorbeeld geen antwoord op een gestelde vraag. Ook de onderwerpen liepen door elkaar tijdens het debat. Wat moeilijk was tijdens het debat, was dat de lichaamstaal van vaders moeilijk te lezen was. Zij gaven, noch verbaal, noch non-verbaal nauwelijks reacties op wat er gezegd werd gedurende het debat. Aan het einde van het debat verlieten een aantal vaders de zaal voordat het debat was afgelopen, het is nog onduidelijk waarom. De docenten vonden dit respectloos, net als het opnemen van een telefoon door een van de vaders gedurende het debat. Ook werden ideeën van sommige moeders de grond in geboord door een docent, wat aan het einde van het debat voor een wat grimmigere sfeer zorgde.

##### Opvoeddebat 3

De tips die gegeven werden door de vaders bleven oppervlakkig en weinig bruikbaar voor de professional. Daarnaast werd de uitleg in het Nederlands van de professional niet volledig vertaald door de Marokkaanse debatleider, hij kortte het stuk van de professional in. Daardoor kunnen vaders een stuk informatie missen dat essentieel is voor het op gang komen van het debat. Het gesprek kwam in het begin van het opvoeddebat moeilijk op gang. De professional van de JJI was vooral aan

het woord met een wat algemener praatje over de JJI. Toen de tijd voor het debat bijna om was, kwamen de vaders juist meer met vragen.

Gedurende het opvoeddebat leek de communicatie soms langs elkaar heen te gaan. Soms leken de vaders wat moeite te hebben om het debat te volgen. Mogelijk kwam dit door de lange antwoorden die de professional soms gaf. Ook het gebruik van moeilijke woorden door de professional wanneer hij uitleg gaf, zorgde bij de vaders soms voor verwarring. Toch vertaalde een van de Marokkaanse leiders wat de professional zei naar het Marokkaans, zodat de vaders het goed konden begrijpen.

### 4.2.3 Deelvraag 1C

*Wat zijn barrières die spelen bij de opvoeddebatten?*

#### Opvoeddebat 1

Tijdens de twee debatten zijn verschillende barrières naar voren gekomen. Bij de gebruikte filmpjes werden door een professional vraagtekens geplaatst bij de representativiteit van de filmpjes. Meerdere professionals waren het met deze professional eens. Daarnaast werd door informele gesprekken duidelijk dat de professionals niet goed wisten wat ze van de debatten konden verwachten. Voor vaders bleken barrières vooral te liggen in het spreken van de Nederlandse taal, sociaaleconomische redenen (reizen kost geld) en schaamtegevoel/trots om over de opvoeding van hun eigen kinderen te praten. Daarnaast ontbrak bij verschillende vaders kennis van organisaties die er zijn op het gebied van jeugd en opvoeding. Wat verder tijdens het opvoeddebat naar voren is gekomen, is dat antwoorden op gestelde vragen niet worden gegeven. Het is onduidelijk waardoor dat komt.

#### Opvoeddebat 2

Een barrière kan de duur van het debat zijn: twee uur debat is lang en op een gegeven moment raakte de concentratie bij zowel docenten als ouders op. Ook was tijdens het debat onduidelijk of de vaders alles meekregen in verband met de Nederlandse taal. Dit was ook moeilijk te lezen bij hen, zij lieten nauwelijks tot geen gezichtsuitdrukkingen zien en zeiden weinig gedurende het debat. Door de vele moeders die aanwezig waren, kwamen de Marokkaanse vaders weinig aan het woord. De docenten waren passief. Een docente had aangegeven dat ze niet wist wat ze van het debat moest verwachten.

Gedurende het debat kwam de vraag naar voren of buitenlandse ouders de Nederlandse taal wel goed begrijpen. Dit zorgde voor verbazing en onbegrip bij docenten, zij konden dit zich niet voorstellen. Dit zorgde weer voor onrust bij de moeders, die het niet eens waren met de reacties van de docenten.

#### Opvoeddebat 3

Er was in het begin van het debat sprake van wat weerstand en wantrouwen onder de vaders, mogelijk omdat zij nog niet bekend waren met de JJI. De vaders stonden open voor wat de professional zei, maar keken toch een beetje de kat uit de boom. Daarnaast moest een groot deel van wat de professional zei, vertaald worden door een van de Marokkaanse debatleiders. Deze vertaling was niet volledig en precies wat de professional zei, maar een stuk ingekort en samengevat.

Daardoor misten de vaders een stuk informatie en wordt het moeilijker om met elkaar in de debat te gaan.

Ook voor de professional was het soms lastig om te moeten wachten op een vertaling van wat de vaders in het Marokkaans zeiden, dit werd door de Marokkaanse debatleider vertaald naar het Nederlands. Regelmatig werden bij het opvoeddebat teksten uit de Koran gebruikt door een van de oudere vaders. Dit maakt het moeilijk om te volgen voor mensen die de Koran niet kennen en de Marokkaanse taal niet beheersen. Wat bij het observeren opviel, is dat reacties bij Marokkaanse vaders moeilijk te lezen zijn, zij laten weinig tot geen gevoelens zien en geven ook via hun gezichtsuitdrukkingen geen informatie weg over wat ze van een onderwerp vinden. Tijdens het debat bleek dat de professional en de vaders niet echt in debat gingen met elkaar, er was meer sprake van het geven van voorlichting over de JJI aan de vaders.

#### 4.2.4 Deelvraag 1D

*Wat zijn de verwachtingen die professionals en vaders hebben van een opvoeddebat?*

##### Interview met twee Marokkaanse vaders

Beide vaders hebben aangegeven dat ze uit nieuwsgierigheid naar het opvoeddebat kwamen. Ze wilden hun fouten corrigeren en wat ze bij het debat leerden, meenemen naar huis en het daar gebruiken. De vaders vinden het fijn dat het debat op een tijd is waarbij rekening wordt gehouden met de moskee en gebedstijd. Ze verwachtten dat de professionals rekening houden met gebedstijd en 's avonds het debat houden omdat veel vaders overdag aan het werk zijn.

Ook hopen ze dat een professional in begrijpelijke taal in gesprek kan gaan met de vaders. Wanneer er taalproblemen zijn, willen ze dat er een vertaler aanwezig die deze problemen kan oplossen. Een van de vaders gaf aan dat hij verwacht dat de organisaties zich menselijker gedragen. Hij gaf aan: "Als je wilt praten over opvoeding, dan moet je geld en de naam vergeten." Hij wil een echt persoon voor zich in plaats van een organisatie, hij wil een professional die uit eigen opvoedervaring kan spreken. Dan gaan professionals en vaders volgens hem echt in gesprek als personen.

Volgens een van de vaders is het debat een soort middel en kennis die gebruikt wordt om elkaar te corrigeren. Hijzelf gaf aan dat hij in gesprekken met andere vaders soms terugverwijst naar de debatten die gehouden zijn. Beide vaders geven aan dat ze meer zijn gaan nadenken over dingen. Tijdens de debatten geven de vaders elkaar informatie en gaan ze daarover nadenken. Een van de vaders gaf aan dat de debatten hem wakker hebben geschud met betrekking tot de opvoeding van zijn kinderen.

##### Opvoeddebat 1

###### Vaders

Van het opvoeddebat verwachtten de vaders verschillende dingen. De een gaf aan "de uitweg tot een betere opvoeding", terwijl de ander aangaf dat een opvoeddebat een soort school moet zijn. Een derde gaf aan dat hij het geven van zijn mening en het krijgen van oplossingen belangrijk vindt. De gemeenschappelijke deler van de antwoorden van de vaders is kennis en middelen krijgen om goed op te kunnen voeden. De vaders verwachtten van de professionals dat zij onwetendheid omzeilen en

dat de professionals hen de weg wijzen naar een goede opvoeding. Door een van de vaders werd “overtuigingskracht” als verwachting genoemd.

Van de andere vaders verwachtten de vaders steun, dat ze het opvoeddebat serieus nemen en eerlijk meedoen. Ook actief meedoen en elkaar helpen werden als verwachtingen genoemd.

De meeste vaders gaven aan dat ze van het opvoeddebat geleerd hebben. Ze vonden het leerzaam en interessant en gaven aan echt door de professionals bereikt te worden.

Een vader gaf aan: “Door naar andere meningen en ervaringen van andere deelnemers te luisteren, kan je ervaring vergelijken en de vragen stellen of je goed opvoedt.”

### Professionals

De professionals verwachtten dat ze een beeld kregen over hoe een dergelijk opvoeddebat werkt en eventueel informatie hoe ze zelf een opvoeddebat kunnen realiseren, dus wat meer inhoudelijke informatie over de methodiek. Een enkele professional gaf aan dat hij verwachtte in debat te gaan met vaders. Een ander gaf aan juist ideeën te verwachten over het stimuleren van betrokkenheid van vaders en hoe optimaal kan worden bijgedragen aan de ontwikkeling van kinderen. Deze verwachting gaat meer over de inhoud van het opvoeddebat dan bijvoorbeeld over informatie over de methodiek.

Van de andere aanwezige professionals werd een actieve deelname en inbreng verwacht door middel van tips, praktijkvoorbeelden en goede ideeën om bij aan te kunnen haken. Men verwachtte dat professionals aansluiten op elkaar en elkaar willen begrijpen. Een enkeling noemde een positieve, open houding. Ook het delen van ervaringen uit de praktijk werd genoemd.

Van de vaders werd ook een actieve deelname verwacht, er werd verwacht dat vaders eerlijke antwoorden gaven, open waren en hun ervaringen deelden. Het delen van ervaringen werd door vijf van de dertien professionals als verwachting genoemd.

Zes van de dertien professionals gaven aan dat hun verwachtingen uitkwamen of dat het debat positiever was dan zij hadden verwacht. Zij vonden dat ze goede informatie hadden gekregen, maar een professional gaf aan dat hij de interactie met elkaar miste. Een andere professional gaf aan dat er te weinig praktijkvoorbeelden gegeven werden en dat er onvoldoende tijd was om diepgaand met elkaar in gesprek te gaan; dit kwam volgens hem ook door de hoeveelheid mensen die aanwezig was. Drie professionals gaven aan dat ze geen duidelijke, concrete antwoorden hebben gekregen van vaders op hun vragen en een professional zei dat het debat strenger geleid moest worden. Het delen van ervaringen met elkaar, zowel vanuit de praktijk als vanuit eigen kader, is volgens de professionals van belang.

### Opvoeddebat 2

#### Vaders

De verwachtingen van de vaders van het opvoeddebat waren: het uiten van hun mening, het leren van nieuwe dingen en zij hadden meer inhoud en begrip verwacht van de professionals over het samengaan van meerdere culturen. Van de professionals verwachtten ze vooral luistervaardigheden en de mogelijkheid voor het uitvoeren van ideeën die tijdens het debat naar voren kwamen vanuit de ouders. Van de andere vaders werd een actieve deelname verwacht.

Een van de vaders gaf aan een grotere opkomst te hebben verwacht. De andere vader was positief over hoe het debat verlopen was, er waren volgens hem goede ideeën geopperd maar hij hoopte dat ze ook uitgevoerd zouden worden.

### Professional

De docente verwachtte dat haar visie op opvoeden het debat kan verdiepen. Dit verwachtte zij ook van de andere professionals: een visie op opvoeden. Ze wilde graag dat de vaders meer betrokken waren bij het opvoeddebat, dat ze het gesprek ook echt aandurfd. Ze denkt dat vaders meer in gesprek zullen gaan in een vertrouwde omgeving en als ze echt de wil hebben om in gesprek te gaan. Voor het debat verwachtte ze een actieve deelname van de vaders, dit vond ze in het debat nogal tegenvallen. Toch gaf ze aan dat dit voor allen (zowel de docenten als de vaders) de eerste keer was dat ze op een dergelijke manier met elkaar in gesprek gingen. Volgens haar moet iedereen, dus ook vaders, hieraan wennen en gaat het meepraten heel geleidelijk.

### Opvoeddebat 3

#### Vaders

Van de professional verwachtten de vaders dat hij zich verdiepte in de doelgroep en bereid was om tips van de vaders mee te nemen. Hij moest openstaan voor alle vragen die zij hadden en zij wilden iets van hem leren; informatie over hoe het er in de praktijk aan toe gaat maar ook cijfers, statistiek en theorievoorbeelden.

Van de andere vaders verwachtten de vaders dat ze openheid, begrip en respect tonen. Ze moeten meer betrokken zijn bij het opvoeddebat door het delen van hun ideeën, meningen en ervaringen met de anderen en er moet bewustwording plaatsvinden. Ze verwachtten dat de vaders actief meededen in het opvoeddebat, geïnteresseerd en gemotiveerd waren. Een van de vaders gaf aan: "De handen in elkaar slaan en de problemen opnoemen en proberen op te lossen."

De meeste vaders gaven aan erg tevreden te zijn met het opvoeddebat, ze gaven aan voldoende informatie te hebben gekregen op de gestelde vragen en van het debat geleerd te hebben.

#### Professionals

De professionals verwachtten van het opvoeddebat een uitwisseling van ideeën en het delen van informatie. Volgens de professionals wordt door met elkaar in gesprek te gaan, in kaart gebracht wat voor problemen er zijn en krijgen vaders inzicht in hun eigen opvoedrol/-stijl. Vaders worden volgens een van de professionals op die manier bewust van hun vaderschap. Een van de professionals gaf aan dat hij van de andere professionals verwachtte dat feiten benoemd werden.

Van de vaders werd verwacht dat ze op tijd aanwezig waren en actief meededen in het debat. Vaders moesten geïnteresseerd zijn en in gesprek gaan met elkaar en met de professional. De professionals gaven aan dat hun verwachtingen helemaal overeen kwamen met het opvoeddebat.

#### 4.2.5 Deelvraag 2A

*Wat is de mening van Marokkaanse vaders over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals (nodig) hebben in de opvoedebatten?*

##### Interview met twee Marokkaanse vaders

Beide vaders gaven aan dat ze het belangrijk vinden dat een professional de vaders van tevoren informeert over het opvoeddebat. Duidelijkheid is volgens beide vaders erg belangrijk, weten waar je aan toe bent. Een persoon is volgens hen pas een professional als hij een opleiding heeft gevolgd en “geen amateur” is. Wat zij beiden aangeven, is dat het belangrijk is dat een professional kennis heeft van de achtergrond van mensen. Hij moet weten met wie hij praat en wat voor boodschap hij moet verkopen aan die mensen. Mensen moeten goed op de hoogte zijn waar het debat over gaat. Verder moet de professional op de hoogte zijn van “echte” cultuur. Volgens beide vaders bestaat de Marokkaanse cultuur uit vier culturen: Berberse, Marokkaanse, Amazigh cultuur en Sous, Sahara cultuur. Dit houdt volgens hen in dat er ook binnen de Marokkaanse groep veel verschillende groepen zijn waar de professional mee om moet gaan. Een professional moet volgens beide vaders weten dat hij tegen een groep praat die bestaat uit verschillende mensen met een verschillende achtergrond en een verschillende opvoeding.

Ook moet een professional volgens de vaders zijn naam kunnen waarmaken. Hij moet de angst van mensen kunnen wegwerken en hun vertrouwen winnen. Daarnaast moet hij de mensen serieus nemen. Beide vaders geven aan dat het een taak is van de professional om de mensen eerlijk te krijgen: eerlijk hun mening geven en eerlijk meedoen met de debatten. Een professional moet ook weten hoe hij de groep kan uitdagen, hij moet weten hoe hij de groep aan het praten kan krijgen. Niet zomaar in het midden van de groep staan en dan beginnen praten over opvoeding. Hij moet bijhouden wat de mensen doen, kijken naar de omgeving, vragen stellen. Een professional moet kijken hoe je de groep vaders kan overtuigen, hen kan laten praten en hun mening kan laten geven. Samenvattend gezegd, volgens de vaders moet een professional weten waar hij mee bezig is.

Communicatie is ook een belangrijk aspect: een professional moet duidelijk kunnen praten. Volgens de vaders moet hij drie verschillende dialecten kunnen praten: Marokkaans, Arabisch en Berbers. Arabisch omdat de professional af en toe met islamitische opvoeding te maken krijgt, waar de mensen hun kennis uit de Koran halen. Deze is in het Arabisch. Daarnaast is Berbers handig omdat dat de aandacht krijgt van vaders van de oudere generatie. Je trekt hun aandacht wanneer je uitleg geeft in hun dialect. De vaders geven aan dat de professional een respectvolle houding moeten laten zien aan de vaders. Een professional moet echt luisteren naar wat de vaders zeggen, echt bezig zijn met het gesprek en niet met andere dingen. Goed meeleven maar daarin ook niet overdrijven.

De vaders vinden het belangrijk dat een professional een standpunt kan innemen over de meningen van vaders, dat hij een soort helicopterview kan maken. Hij moet dat wat mensen zeggen in overweging nemen en niet vergeten om erop terug te komen. Hij moet iedereen meenemen in het gesprek en hen ook serieus nemen. Ook moet hij goed luisteren naar wat ieder te zeggen heeft. De vaders moeten een gelegenheid hebben om te praten, ook als ze foute dingen zeggen. Volgens de vaders moet een professional de vaders dan toch laten praten en ervoor zorgen dat de rest van de groep naar hem luistert. Hij moet niet oordelen maar iemand de ruimte geven om te zeggen wat hij wil, ook al is de professional het niet met die persoon eens.

Als laatste gaven de vaders aan dat ze gastvrijheid belangrijk vinden, koekjes en thee op tafel is voor hen standaard. De vaders vinden dat er een sfeer gecreëerd moet worden waar ze zich op hun gemak voelen. Dit is ook een stukje vertrouwen winnen. De plek waar het debat georganiseerd wordt, speelt volgens de vader ook een rol bij het vertrouwen winnen.

#### Opvoeddebat 1

Volgens de vaders is het belangrijk dat een debat bewustmakend is. Er moet met discussies worden gewerkt en er moet kennis zijn van Nederlandse opvoedstijlen. Het is belangrijk dat een professional mensenkennis heeft, kennis van de Marokkaanse taal en in staat is om een gesprek te leiden. Ook het kunnen plannen van debatten is een belangrijke eigenschap.

Qua vaardigheden moet een professional dezelfde kennis of dezelfde achtergrond hebben als de vaders. Hij moet weten hoe je een mens moet laten meedoen en durven debatteren. Hij moet vaders uitlokken tot het aangaan van de discussie. Ook moet een professional vaders betrekken bij het opvoeddebat, hen meer laten praten en meer vragen stellen. Iedereen moet een kans krijgen om te praten. Daarnaast moet een professional goed kunnen communiceren, op een geschikt taalniveau en hij moet om kunnen gaan met emoties. Daarnaast moet een professional een positieve houding hebben, hij moet zelfverzekerdheid uitstralen. Hij moet de vaders een “van elkaar leren-gevoel” geven. Ook moet hij rustig en duidelijk kunnen praten.

Een professional moet volgens de vaders gelijk ingaan op een gestelde vraag. Hij moet beschikken over een ruimte waar in debat gegaan kan worden en een planning/tijdsverdeling hebben. Ook moet er gebruik worden gemaakt van positieve en interessante onderwerpen en moet een professional duidelijke en goede adviezen kunnen geven. Het gebruik van materiaal, foto's en beelden wordt ook als prettig ervaren bij de vaders. Volgens de vaders hebben de vaders taalbeheersing van de Nederlandse taal nodig om in gesprek te kunnen gaan met een professional. Daarnaast vertrouwen in en respect voor de professional. Vaders moeten durven praten, emoties durven loslaten, eerlijk en zelfverzekerd zijn. Ook moeten de vaders de gelegenheid krijgen om iets te kunnen zeggen.

#### Opvoeddebat 2

Een van de vaders die de vragenlijst had ingevuld, gaf aan dat hij communicatie en luisteren belangrijk vindt in een opvoeddebat. Over de professional gaven de vaders aan dat hij geduldig moet zijn, om moet kunnen gaan met drukte, kennis van eigen cultuur moet hebben en een opvoedopleiding moet hebben gevolgd. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat een professional begrip toont, tijd heeft en het debat in goede banen kan leiden. De houding van de professional moet kalm zijn om goed te luisteren. Daarnaast vinden vaders een goed en interessant onderwerp van belang, dat vanuit meerdere perspectieven bekeken kan worden.

#### Opvoeddebat 3

Vier van de zeven vaders vinden het belangrijk dat er in een opvoeddebat openheid, eerlijkheid, en respect is. Ook moeten er duidelijke regels zijn waar iedereen zich aan houdt. Vijf van de zeven vaders willen dat iedereen betrokken is bij het opvoeddebat. Het opvoeddebat moet een open discussie zijn, waarin vragen gesteld kunnen worden en antwoorden gegeven. Het uitwisselen van informatie is belangrijk.



Met betrekking tot kennis vinden drie van de zeven vaders dat een professional een ervaringsdeskundige moet zijn, hij moet niet alleen theoretische kennis hebben maar ook kennis van de praktijk. Pedagogische kennis hebben is ook belangrijk, naast kennis van de Marokkaanse cultuur en de achtergrond van de vaders. Ook moet de professional beschikken over goede communicatievaardigheden, hij moet kunnen overtuigen en een boodschap kunnen overbrengen. Belangrijke punten die door de vaders genoemd worden zijn: kennis over de cultuur, de doelgroep, opvoeding en de achtergrond van de jeugd. Een van de vaders geeft aan dat de professional een voorbeeldfunctie heeft. Hij moet in staat zijn te kunnen schakelen, hij moet geduld hebben en inlevingsvermogen. Zijn taal moet duidelijk en simpel zijn, zodat iedereen hem kan begrijpen.

De professional moet een positieve houding hebben en in staat zijn om de confrontatie aan te gaan met de deelnemers. Twee van de vaders geven aan dat hij geduldig moet zijn, een luisterend oor moet hebben en serieus moet overkomen. Er moet volgens een vader wel een balans zijn tussen luisteren en vertellen, waarbij het belangrijk is dat de professional meer luistert dan vertelt. De professional moet volgens twee vaders een sterke persoonlijkheid bezitten en hij moet, zoals al meerdere malen genoemd is, kunnen overtuigen. Verder geven twee van de vaders aan dat de professional eerlijk moet zijn en dat hij vertrouwen moet wekken bij de vaders.

De vaders geven aan dat zij zelf lef nodig hebben om in discussie te gaan en ze moeten hun problemen willen opnoemen, niet eromheen draaien. Ze vinden dat ze communicatief vaardig moeten zijn en zich goed moeten voorbereiden op het debat. Hierin kan de professional een rol spelen.

#### **4.2.6 Deelvraag 2B**

*Wat is de mening van professionals over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals nodig hebben bij de opvoedebatten?*

##### Opvoeddebat 1

Wat professionals belangrijk vinden in een opvoeddebat is dat er een afspiegeling van de doelgroep aanwezig is, dat iedereen aan het woord kan komen en dat er een goede balans is tussen praten en luisteren. Iedereen moet serieus genomen worden, er moet een open sfeer zijn van respect en vertrouwen waarin niet veroordeeld/geoordeeld wordt. Professionals willen inzicht opdoen in wat de vaders bezighoudt. Ze willen dat vaders zich vrij voelen om kennis, inzicht en zorgen te delen. Bij het opvoeddebat vinden ze het belangrijk dat de onderwerpen uit de deelnemers komen, het moeten zaken zijn die voor de deelnemers van betekenis zijn. Het debat moet goed georganiseerd worden en het is belangrijk dat iemand aanwezig is die grenzen stelt.

Qua kennis geven professionals meerdere malen aan dat kennis van cultuur(verschillen) belangrijk is. Ook is het belangrijk om kennis te hebben over groepsdynamiek, hoe gesprekken te leiden. Daarnaast worden kennis van opvoedingsondersteuning en kennis van de wijk genoemd. Ook kennis van de doelgroep wordt aangegeven en het hebben van ervaring vanuit de praktijk. Professionals moeten geen vooroordelen hebben, ze moeten open zijn en vertrouwen hebben in wat ze doen. Een van de professionals noemt inhoudelijke kennis over het thema wat besproken wordt.

Als vaardigheden noemen meerdere professionals het kunnen leiden van een gesprek, didactische vaardigheden, aansluiten op taal-/belevingsniveau. Professionals moeten waardering laten zien voor de deelnemers en een houding hebben van aanspreekbaarheid, wat laat zien dat ze dicht bij de doelgroep staan. Het kunnen geven van praktische voorbeelden wordt ook als belangrijk gezien. Professionals moeten daarnaast grenzen kunnen stellen, respectvol zijn en een open houding laten zien. Ze moeten communicatief sterk zijn en een goede aanleg hebben voor luisteren. Ze moeten om kunnen gaan met meningsverschillen en vertrouwen hebben in mensen. Ze moeten prikkelende vragen stellen die de deelnemers aan het denken zetten. Ook zijn een aantal basisvaardigheden belangrijk: luisteren, erkennen, herkennen. Aansluiten op de vaders, je gedrag of hen afstemmen en waarnemen wat er speelt.

Acht van de dertien professionals noemen een open houding als het belangrijkste element. Sommigen maken dit nog wat specifiek en noemen een gelijkwaardige houding, laagdrempelig zijn en interactief. Een professional moet toegankelijk zijn en zichzelf kwetsbaar opstellen. Door een aantal professionals wordt ook genoemd dat vooroordelen beter thuis kunnen blijven. Er moet begrip getoond worden voor de vaders en professionals moeten betrokken zijn bij het debat. Een van de professionals gaf aan dat een professional volgens hem bescheiden moet zijn (dus bewust van het feit dat meerdere opvattingen mogelijk zijn) en daarnaast leergierig moet zijn (dus echt iets van anderen willen leren). Een van de professionals gaf aan dat je veel overwicht moet hebben om een dergelijk debat te leiden en dat je hiervoor misschien een man moet zijn.

Verder worden punten genoemd als luisteren, goed afstemmen, concrete vragen stellen. Een open houding hebben wordt ook hier genoemd. Een professional moet communicatief sterk zijn en voldoende kennis van de doelgroep hebben, evenals van de cultuur en problematiek. Je moet weten wat de vaders bezighoudt; op de hoogte zijn van hun vragen en onzekerheden. Tegenover de vaders geeft een professional aan dat het geven van complimenten belangrijk is. Een ander geeft aan dat het waarderen van de inbreng van de vaders ook een belangrijk punt is.

Een aantal professionals gaf aan dat vaders laagdrempeligheid en een open sfeer waarin respect en begrip heerst nodig hebben. Duidelijkheid werd door een professional als belangrijk gezien voor de vaders. Ook moed en openheid werden genoemd. Vaders moeten vertrouwen hebben in de debatleider, dat moet voor hen een bekend gezicht zijn. Ook moeten vaders kunnen reflecteren.

#### Opvoeddebat 2

De docente vond het belangrijk om zoveel mogelijk kennis te nemen van elkaars standpunten gedurende het opvoeddebat. Over kennis van de professional gaf ze aan dat enige visie op opvoeden het debat kan verdiepen. Dit verwachtte ze ook van de andere professionals: een visie op opvoeden. Qua vaardigheden gaf ze aan dat vooral luisteren en doorvragen voor haar van belang zijn. Ook een open houding zonder vooroordelen is belangrijk.

Ze denkt dat vaders meer in gesprek zullen gaan in een vertrouwde omgeving en als ze echt de wil hebben om in gesprek te gaan.

#### Opvoeddebat 3

De professionals geven aan dat ze het belangrijk vinden dat er in een opvoeddebat ideeën worden uitgewisseld en ervaringen gedeeld. De interactie en het in gesprek gaan met elkaar is belangrijk.

Ook serieus naar elkaar luisteren en elkaar begrijpen worden als belangrijke punten genoemd. Een van de professionals noemt “onbekendheid over en weer weghalen”.

Qua kennis geven de professionals aan dat het belangrijk is om vaardigheden te hebben en kennis over de opvoeding. Een van de professionals geeft aan dat er een balans gevonden moet worden tussen de Marokkaanse en de Nederlandse opvoeding. Een ander geeft aan dat hij het belangrijk vindt dat een professional een debat kan leiden en volgens hem moet je op de hoogte zijn van de grootste gemene deler van de groep: wat vindt men belangrijk als onderwerp, waar liggen de interesses, de kennis en de vragen die spelen. Als belangrijke vaardigheden worden door de drie professionals genoemd: kunnen luisteren, begrijpen, aansluiten en informatie/kennis kunnen delen. Ook is het belangrijk om een voorbeeldfunctie te hebben en weten waarover je praat.

Alle professionals geven aan dat een open houding essentieel is. Je bent volgens een van de professionals als het ware een luisterend oor voor de Marokkaanse vaders. Verder wordt door de drie professionals aangegeven dat contactopbouw en het hebben van een netwerk erg belangrijk is. Je moet als professional laagdrempelig zijn en affiniteit hebben met de Marokkaanse vaders. Volgens de professionals hebben vaders openheid nodig, ze moeten durven om vragen te stellen en actief meedoen. Ook moeten ze elkaar leren begrijpen en de meerwaarde inzien van met elkaar samenwerken en in gesprek gaan.

#### 4.2.7 Deelvraag 2C

*Wat komt uit de literatuur naar voren over de kennis, vaardigheden, houding en (interculturele) competenties die professionals moeten bezitten om in gesprek te gaan met Marokkaanse vaders?*

Om een goed beeld te geven van interculturele competenties en wat daar allemaal bij komt kijken, is het belangrijk om eerst een beeld te geven van wat interculturele communicatie inhoudt. In de literatuur bestaat geen overeenstemming in wat onder interculturele communicatie wordt verstaan. Een eenduidige definitie is niet mogelijk, omdat interculturele communicatie niet los is te zien van de context waarin het plaatsvindt (Azghari, 2006). Interculturele communicatie wordt regelmatig cultuurbepaalde communicatie genoemd. Cultuurbepaalde communicatie houdt in: “Communicatie waarbij cultuurverschillen op het gebied van waarden en belangen een rol (kunnen) spelen tussen minimaal twee gesprekspartners” (Azghari, 2006). Volgens Azghari (2006) is interculturele gespreksvoering een dialoog tussen minimaal twee mensen van verschillende culturele setting. Bij culturele setting gaat het om de visie die mensen hebben op de wereld. Deze visie wordt beïnvloedt door houding, houding wordt beïnvloed door kennis, vaardigheden en ervaring (Azghari, 2006). Deze definitie komt overeen met de eerdergenoemde definitie van cultuurbepaalde communicatie.

Azghari (2006) heeft drie basisvoorwaarden opgesteld die volgens hem van belang zijn voor een geslaagde cultuurbepaalde communicatie:

1. Kennis
2. Empathie (dit houdt in dat men zich zoveel mogelijk in de ander probeert te verplaatsen)
3. Mate van bewustwording van de eigen culturele vanzelfsprekendheden

Concluderend geeft Azghari (2006) aan dat kennis over cultuurverschillen niet per se een uitkomst is voor betere communicatie. De belangrijkste basisvoorwaarde voor het voeren van een geslaagd intercultureel gesprek is volgens Azghari (2006) bewustwording van de eigen houding ten opzichte van de ander. Een professional heeft vaardigheden op het gebied van interculturele gespreksvoering nodig om zich bewust te kunnen worden van de eigen houding. Om de kunnen functioneren heeft de professional drie componenten nodig: kennis, houding e vaardigheden (Azghari, 2006).

#### Vier bekende communicatiemodellen en theorieën interculturele communicatie

In de Nederlandse literatuur zijn vier bekende communicatiemodellen en theorieën over interculturele communicatie te vinden. Deze vier worden hieronder kort toegelicht.

##### 1. Andreas Eppink – ik-cultuur & wij-cultuur

Andreas Eppink maakt verschil tussen de ik-cultuur en de wij-cultuur. De ik-cultuur is de actieve Nederlandse cultuur, waar vaak gebruik wordt gemaakt van expliciete communicatie (Azghari, 2006). Dit is communicatie waarbij het gaat om wat expliciet gezegd wordt door een persoon (Beltman & van Dijk, 2006). De wij-cultuur is bijvoorbeeld de Marokkaanse cultuur, waar meestal gebruik wordt gemaakt van impliciete communicatie. Er zit vaak een verborgen betekenis achter de boodschap van een persoon (Beltman & van Dijk, 2006).

##### 2. Geert Hofstede – een aantal cultuurdimensies

- Machtsafstand

Deze kan groot of klein zijn. In culturen waar een grote machtsafstand aanwezig is, is veel ongelijkheid. Waar gestreefd wordt naar gelijkheid tussen mensen, heersen culturen met een kleine machtsafstand (Azghari, 2006).

- Individualisme vs. collectivisme

In een individualistische cultuur hebben mensen behoefte aan verbale communicatie. In een collectivistische cultuur is het samenzijn zelf al voldoende, er wordt niet verplicht gepraat.

- Masculiniteit vs. feminiteit

De mate van masculiniteit of feminiteit wordt in een cultuur bepaald door de manier waarop men vrouwelijke eigenschappen zoals zorg en bescheidenheid en mannelijke eigenschappen, zoals assertiviteit en competitie, waardeert (Azghari, 2006).

- Onzekerheidsvermijding

In een cultuur waar een sterke onzekerheidsvermijding heerst, streeft men naar uniformiteit. Er wordt niet afgeweken van formele regels. In een cultuur met een zwakke onzekerheidsvermijding wordt naar diversiteit gestreefd, er is een bepaalde afkeer van formele regels.

- Lange- vs. kortetermijnoriëntatie

Bij een korte termijnoriëntatie is er sprake van vasthouden aan tradities en snel resultaten boeken. Bij een lange termijnoriëntatie is men juist bereid tot modernisering en wordt gewerkt aan resultaten in de toekomst (Azghari, 2006).

Leren intercultureel communiceren doorloopt drie fasen volgens Hofstede (Azghari, 2006):

1. Bewustwording van eigen gedrag (normen en waarden).
2. Kennis opdoen over de ander (verzamelen kennis en verschillen begrijpen).
3. Vaardigheden ontwikkelen die behalve op bewustwording en kennis ook op ervaring met de ander berusten (herkennen situaties en beter omgaan met andersdenkenden).

### 3. David Pinto – grofmazige & fijnmazige culturen

De fijnmazige of F-cultuur, is de traditionele niet-westerse cultuur. Een fijnmazige cultuur wordt gekenmerkt doordat voor elke situatie gedetailleerde gedragsregels bestaan.

De grofmazige of G-cultuur is te vinden in moderne westerse landen, waarbij een grote mate van vrijheid aanwezig is in het vertalen van algemene regels. Deze regels verschillen per specifieke situatie (Azghari, 2006).

Het driestappenmodel van David Pinto (Azghari, 2006):

1. Leer eigen normen en waarden kennen (bewustwording).
2. Leer de ander kennen (kennis verzamelen).
3. Stel je grenzen vast.

Dit driestappenmodel komt erg overeen met het hierboven genoemde fasenmodel van Hofstede.

### 4. Edwin Hoffman – TOPOI

Volgens Hoffman zijn er 5 domeinen die invloed hebben op de interculturele gespreksvoering. Bij deze domeinen horen verschillende vragen die een professional zich af kan vragen wanneer er problemen zijn in de interculturele communicatie (Azghari, 2006). Deze domeinen zijn:

- Taal (vragen over betekenissen van communicatie)
- Ordening (vragen over zienswijze en logica)
- Personen (vragen over identiteit en betrekking)
- Organisaties (vragen over regelingen en machtsrelaties)
- Inzet (vragen over motieven en beweegredenen)

De verschillende vragen die gesteld kunnen worden in de verschillende domeinen zijn algemeen van aard, er zijn drie kernvragen die altijd terugkomen:

1. Wat is mijn aandeel?
2. Wat is het aandeel van de ander?
3. Welke invloed(en) speelt (spelen) nog meer een rol?

Daarnaast is er een vijfde auteur die zich bezig heeft gehouden met interculturele communicatie: W.A. Shadid. Volgens Shadid (1998) wordt de term interculturele communicatie met name gebruikt om het contact tussen mensen met verschillende nationale en/of taalkundige achtergronden aan te geven (Shadid, 1998).

Shadid (1998) geeft aan dat er drie categorieën factoren zijn die invloed hebben op het verloop en de effectiviteit van het (interculturele) communicatieproces:

1. Culturele achtergronden

Hierbij gaat het om dominante opvattingen en waarden van de communicatiepartners en om hun normen en gebruiken met betrekking tot gepast of ongepast gedrag. Daarnaast hebben ook de verbale en non-verbale boodschappen invloed op de communicatie. Het verschil dat in culturen bestaat in betekenis, functies en gebruik van non-verbale codes, heeft invloed op de wijze waarop de boodschappen worden geïnterpreteerd. Hoe beter de kennis van de cultuur van de ander is, hoe effectiever de communicatie zal verlopen (Shadid, 1998).

## 2. Attitudes en beeldvorming

Hier gaat het om de attitudes tegenover en beeldvorming over zowel de gesprekspartner als de groep waartoe deze gerekend wordt of werkelijk behoort. De mens is geneigd de groep waartoe hij zelf behoort positiever te beoordelen dan andere groepen. Beeldvorming is het concrete resultaat van dat evaluatieproces, wat leidt tot stereotypen en vooroordelen over zichzelf en de eigen groep enerzijds en over anderen en hun groep anderzijds. Verschijnselen van beeldvorming zijn etnocentrisme, discriminatie en racisme (Shadid, 1998).

Beeldvorming heeft 3 componenten:

- Cognitieve component: deze heeft betrekking op de identiteit.
- Evaluatieve component: hier gaat het om de mening van iemand over zichzelf en de eigen groep in relatie tot anderen (zelfbeeld) en andere groepen (groepsbeeld).
- Gedragmatige component: cognitief en evaluatief komen tot uiting in het gedrag van mensen in hun relatie tot anderen.

## 3. De persoonlijke vaardigheden van de communicatiepartners

Hier gaat het ten eerste om hoe goed mensen communicatieve boodschappen kunnen overbrengen en interpreteren. Het gaat hier om het kunnen spreken, schrijven en luisteren, het kunnen trekken van de juiste conclusies en het doen van juiste voorspellingen over de bedoelingen, gevoelens en gedachten van de gesprekspartner. Daarnaast gaat het om specifieke punten als het beschikken over en hanteren van een passend vocabulaire, de juiste woordkeus, een passende zinsbouw, en het juist gebruiken en interpreteren van non-verbaal gedrag. Ook de interpersoonlijke aantrekkingskracht, die grotendeels afhankelijk is van onder andere overeenstemming in opvattingen, houding, openheid alsook van uiterlijke kenmerken en persoonlijke voorkeuren, speelt een belangrijke rol bij het efficiënt laten verlopen van het communicatieproces (Shadid, 1998).

### Samenvatting interculturele communicatie

Kort gezegd zijn er 3 methoden die gehanteerd kunnen worden om alles op het gebied van interculturele communicatie te interpreteren, te verklaren en te overbruggen.

1. Eppink & Hofstede: aan de hand van communicatiemodellen worden algemene uitspraken over culturen verwoord.
2. Pinto: het aanbieden van een soort receptenboek.
3. Shadid & Hoffman: het beschrijven van processen die de interculturele communicatie/ gespreksvoering mogelijk kunnen beïnvloeden.

Er is dus geen eenduidige definitie te vinden over interculturele/ cultuurbepaalde communicatie. Ook met betrekking tot interculturele competentie zijn er veel verschillende bronnen, auteurs en definities te vinden.

De definitie van interculturele competentie volgens Jesserun (2010) is als volgt:

“Het geheel van kennis, ervaringen, kwaliteiten, inzichten, vaardigheden en houdingen van een professional is zijn interculturele competentie. Dit geheel is constant aan verandering onderhevig en wordt constant uitgebreid. Er kan pas over interculturele competentie gepraat worden wanneer een professional zich bewust is van de rol die zijn eigen achtergrond, normen en waarden spelen in zijn functioneren.” (Jesserun, 2010).

Behrnd en Porzelt (2012) geven onderstaande definitie van interculturele competentie:

“Intercultural competence is the personal ability needed to communicate and work efficiently in intercultural every-day and business situations with members of different cultural groups or in a foreign cultural environment”. Dit houdt in: de mogelijkheid van een persoon om te communiceren en op een efficiënte manier te werken in alledaagse en zakelijke interculturele situaties met leden van verschillende culturele groepen of in een vreemde culturele omgeving (Behrnd & Porzelt, 2012).

Volgens Kramer (2007) zijn interculturele competenties: competenties waarmee professionals op een passende manier hulp en zorg kunnen geven aan cliënten met een andere etnische/ culturele achtergrond. Dit betekent dat een professional allereerst kennis moet hebben van zijn eigen culturele achtergrond. Daarnaast moet een professional het wereldbeeld van een cliënt leren kennen en hierop kunnen aansluiten. Ook moet hij dan op een strategische manier interventies, specifiek voor een cultuur, kunnen toepassen (Kramer, 2007).

Er zijn verschillende publicaties die kennis, houdingen, motivatie en specifieke vaardigheden noemen die te maken hebben met interculturele competenties (Banks, Cookson, Gay, Hawley, Irvine, Nieto, Schofield & Stephan, 2001; ten Dam, Geijssel, Ledoux & Reumerman, 2007).

#### *Kennis:*

Kennis over de eigen cultuur en andere culturen, kennis over diverse waarden- en normensystemen die in culturen bestaan, kennis over omgangsvormen tussen mensen en kennis over interculturele communicatie. Ook is het belangrijk om te weten welke gedragsregels er zijn, welke vooroordelen heersen en hoe het staat met betrekking tot discriminatie (Naber & Bijvoets, 2011). Ook het kennen van de migratiegeschiedenis, geweld, eer en huiselijk geweld zijn belangrijke punten. Toch is kennis alleen niet voldoende, het verandert de vooroordelen die mensen over elkaar hebben niet. Ook houding en motivatie zijn belangrijk om met culturele diversiteit om te gaan (Naber & Bijvoets, 2011).

#### *Houding en motivatie:*

Hier gaat het om geïnteresseerd zijn in en openstaan voor andere opvattingen en referentiekaders, je bewust willen en kunnen worden van je eigen achtergrond en de achtergrond van een ander. Daarnaast moet ook onderkend worden dat de eigen opvattingen en overtuigingen geen laatste waarheid zijn. Bij houding gaat het erom zowel privé als op het werk bereid zijn om je in de ander te verplaatsen en met verschillen om te gaan (Naber & Bijvoets, 2011).

#### *Vaardigheden:*

Bij vaardigheden gaat het om de capaciteit om op een goede manier samen te werken met een ander en een vertrouwensband op te bouwen. Daarnaast is aansluiten bij verschillende manieren van leven belangrijk. Taalgebruik, manier van communiceren en houding aanpassen aan de cliënt, inlevend kunnen luisteren en praten, empathie tonen (Naber & Bijvoets, 2011).

Volgens Stahl (1998) zijn de meest voorkomende componenten van interculturele competentie:

- Bereidheid om te leren
- Initiatief nemen in contact leggen met anderen
- Empathie

- Zelfreflectie
- Frustratietolerantie
- Impulscontrole
- Optimisme
- Verantwoordelijkheid
- Doelgerichtheid

Eigenschappen die een negatieve invloed hebben op interculturele competentie zijn stijfheid, sociale belemmeringen, psychische instabiliteit en ethnocentrisme (Behrnd & Porzelt, 2012). Ethnocentrisme houdt in dat iemand een andere cultuur beoordeelt naar de normen en waarden van de eigen cultuur.

Het model van Gertsen (1990) komt het dichtst bij wat uit de observaties, vragenlijsten en het interview naar voren is gekomen. Door Gertsen wordt bij interculturele competentie onderscheid gemaakt tussen cognitieve, affectieve en conatieve interculturele competenties. Deze drie aspecten zijn nauw met elkaar verbonden en kunnen niet duidelijk van elkaar worden onderscheiden (Behrnd & Porzelt, 2012). De verschillende cognitieve aspecten kunnen onder het kopje kennis geplaatst worden wanneer wordt vergeleken met andere literatuur. De affectieve aspecten passen onder het kopje houding. Als laatste zijn er de conatieve aspecten, deze passen onder het kopje vaardigheden.

1. Cognitieve aspecten (Behrnd & Porzelt, 2012)
  - Algemene kennis van culturele verschillen.
  - Het bewustzijn van culturele verschillen (het bewustzijn van de culturele afhankelijkheid van het eigen en vreemde denken, handelen en gedrag).
  - Kennis van een gebied en hoe dat sociaal georganiseerd is.
  - Kennis van de eigenschappen van de vreemde cultuur (waarden, normen, omgangsvormen).
  - Kennis van communicatie en kennis van interactiepatronen in een cultuur.
2. Affectieve aspecten (Behrnd & Porzelt, 2012)
  - Motivatie en interesse in intercultureel contact.
  - Een zekere vrijheid van vooroordelen.
  - De ander en zijn cultuur niet negatief beoordelen.
  - Een positieve houding ten opzichte van de vreemde cultuur.
  - Het accepteren van culturele verschillen.
  - Realistische verwachtingen hebben.
  - Respect voor de gebruiken van andere culturen.
3. Conatieve aspecten (Behrnd & Porzelt, 2012)
  - Bewustzijn en kennis van verschillende communicatiestijlen en non-verbale communicatie. Hierbij gaat het om het identificeren en het daadwerkelijk toepassen van verschillende communicatiestijlen. Met deze kennis kan een persoon contacten aangaan en onderhouden met de leden van een vreemde cultuur.
  - Strategieën om misverstanden te voorkomen en op te lossen.
  - De mogelijkheid om relaties te onderhouden en te onderhouden.
  - Bereidheid om zich te ontwikkelen en aan te passen aan steeds veranderende situaties.



## Hoofdstuk 5: Beantwoording onderzoeksvraag

In het vorige hoofdstuk zijn de resultaten van het onderzoek terug te vinden. De verschillende deelvragen zijn beantwoord. In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag, opgesplitst in twee onderdelen, beantwoord. Omdat gebleken is dat er binnen de drie verschillende opvoeddebatten overeenkomstige antwoorden gegeven werden, is besloten om deze drie debatten in de beantwoording van de onderzoeksvraag samen te nemen.

### 5.1 Succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten

Allereerst zijn een aantal effectieve punten te noemen; punten die werken bij de opvoeddebatten.

- Het gebruik van een filmpje houdt zowel vaders als professionals geboeid en door het filmpje komen gesprekken los. Het filmpje daagt de vaders en professionals uit in om gesprek te gaan.
- De rol van de debattleider: het is aan de debattleider om grenzen te stellen en structuur in het debat aan te brengen qua onderwerpen. De debattleiders moeten opletten wie wat wil zeggen en moeten ervoor zorgen dat iedereen aan het woord komt, dat niet één persoon constant aan het praten is. Ook is het aan hen om ervoor te zorgen dat men niet door elkaar praat, dat er regelmatig samengevat wordt wat er gezegd wordt en dat de tijd die er voor het debat is, bewaakt wordt.
- Een positieve en open sfeer kan ertoe leiden dat een gesprek door blijft gaan. Positiviteit bij de debatten is erg belangrijk, zowel tijdens het debat bij het in gesprek gaan met elkaar als aan het einde van het debat door bijvoorbeeld vaders te bedanken voor hun aanwezigheid.
- In een van de debatten gaf de professionals de vaders ruimte om tips te geven aan de instelling. Dit zorgt voor echte betrokkenheid bij het onderwerp.
- Wanneer er vragen gesteld worden door vaders en/of professionals en deze worden beantwoord, heerst er een sfeer van tevredenheid.
- Vertaling van Marokkaans naar Nederlands en Nederlands naar Marokkaans zorgt ervoor dat iedereen goed kan volgen wat er precies gezegd wordt.
- Wanneer er taalproblemen zijn, is het handig dat er een vertaler aanwezig is die voor duidelijkheid kan zorgen.

Ten tweede staan tegenover de effectieve punten ook een aantal knelpunten/verbeterpunten:

- Wanneer er geen antwoord wordt gegeven op gestelde vragen zorgt dit voor zichtbare teleurstelling bij zowel Marokkaanse vaders als professionals.
- Wanneer er sprake is van een grote groep, is het moeilijk om de ander te verstaan en dit zorgt ervoor dat het debat moeilijk is om te volgen. Daarnaast houdt een grote groep de vaders tegen om dingen te zeggen. Daardoor kan een debat oppervlakkig blijven.
- De lengte van het debat kan bepalen of er ruimte is voor veel diepgang. Wat opviel bij alle opvoeddebatten was dat vaders en professionals naar het einde toe meer los komen en meer met elkaar in gesprek/discussie gaan.
- Het is belangrijk om tijdens de opvoeddebatten erop te letten dat alle vaders voldoende aan het woord komen. Sommige vaders zullen uitgedaagd moeten worden om te praten, anderen zullen hierin geremd moeten worden.
- Aandacht kan verslappen wanneer een debattleider of een professional ingewikkelde lange vragen stelt die uit meerdere onderdelen bestaan. Ook lange antwoorden vanuit de

professionals zorgen ervoor dat het voor vaders moeilijk is om te volgen wat er precies gezegd wordt.

- Wanneer professionals niet openstaan voor ideeën van Marokkaanse vaders, doet dit de sfeer niet ten goede.
- De uitleg van de professional in het Nederlands werd soms niet volledig vertaald door de Marokkaanse debatleider. Er werden stukken ingekort. Daardoor kunnen vaders informatie missen waardoor het debat moeilijk op gang komt.

Ten derde zijn er een aantal barrières bij de opvoedebatten:

- Bij de gebruikte filmpjes werden door verschillende professionals vraagtekens geplaatst bij de representativiteit ervan.
- Voor vaders liggen barrières vooral in het spreken van de Nederlandse taal, sociaaleconomische redenen (reizen kost geld) en schaamtegevoel/trots om over de opvoeding van hun eigen kinderen te praten. Daarnaast ontbreekt bij verschillende vaders kennis van organisaties die er zijn op het gebied van jeugd en opvoeding.
- De beheersing van de Nederlandse taal van de Marokkaanse vaders is soms onduidelijk.
- Wanneer er vertaald wordt door een van de Marokkaanse debatleiders, wordt niet woord voor woord vertaald wat er door een professional gezegd wordt. De vertaling is een ingekorte en samengevatte versie. Daardoor missen vaders een stuk informatie die mogelijk essentieel is voor het met elkaar in gesprek gaan.
- Het gebruik van teksten uit de Koran door oudere Marokkaanse vaders maakt het moeilijk om te volgen voor mensen die de Koran niet kennen en de Marokkaanse taal niet beheersen. Wanneer een vader een tekst citeert en daarop het gesprek loskomt in het Marokkaans, is het debat nauwelijks te volgen voor professionals die de Marokkaanse taal niet beheersen.
- Reacties bij Marokkaanse vaders zijn moeilijk te lezen zijn, zij laten weinig tot geen gevoelens zien en geven ook via hun gezichtsuitdrukkingen geen informatie weg over wat ze van een onderwerp vinden.
- Wanneer het de eerste keer is dat professionals en vaders via een opvoeddebat met elkaar in gesprek gaan, moet iedereen wennen. Het meepraten gaat dan heel geleidelijk.

Als laatste kunnen ook de verwachtingen een rol spelen bij het opvoeddebat:

*“Door naar meningen en ervaringen van andere deelnemers te luisteren, kan je ervaring vergelijken en de vragen stellen of je goed opvoedt.”* (Marokkaanse vader, 39 jaar, 3 kinderen)

De gemeenschappelijke deler waarom vaders naar de opvoedebatten komen is kennis en middelen krijgen om goed op te kunnen voeden. Vaders zijn nieuwsgierig naar informatie en willen nieuwe dingen leren die ze thuis kunnen gebruiken. Volgens een van de vaders is het debat een soort middel en kennis die gebruikt wordt om elkaar te corrigeren. Tijdens de debatten geven de vaders elkaar informatie en gaan ze daar ook over nadenken. De vaders verwachtten van de professionals dat zij de vaders de weg wijzen naar een goede opvoeding.

*“De handen in elkaar slaan en de problemen opnoemen en proberen op te lossen.”* (Marokkaanse vader, 37 jaar, 4 kinderen)

Van de andere vaders verwachtten de vaders actieve deelname, openheid, begrip, respect en steun. Ze willen graag dat het opvoeddebat serieus genomen wordt en dat vaders geïnteresseerd en gemotiveerd zijn. De vaders moeten meer betrokken zijn bij het opvoeddebat door het delen van hun ideeën, meningen en ervaringen met de anderen.

De professionals verwachtten van het opvoeddebat een uitwisseling van ideeën en het delen van informatie. Ook verwachtten ze een beeld te krijgen van hoe een opvoeddebat eruit ziet. Het delen van ervaringen met elkaar, zowel vanuit de praktijk als vanuit eigen kader, is volgens de professionals van belang. Door met elkaar in gesprek te gaan, wordt in kaart gebracht wat voor problemen er zijn en krijgen vaders inzicht in hun eigen opvoedrol/-stijl. Op die manier worden vaders bewust van hun vaderschap.

Van de andere aanwezige professionals werd een actieve deelname en inbreng verwacht door middel van tips, praktijkvoorbeelden en goede ideeën om bij aan te kunnen haken. Men verwachtte dat professionals open staan voor elkaar en elkaar willen begrijpen.

*“Vaders zullen in gesprek gaan in een vertrouwde omgeving en wanneer ze echt de wil hebben om mee te doen.”* (Docente basisschool De Zeven Gaven, Utrecht)

Ook van de vaders werd door de professionals een actieve deelname verwacht, er werd verwacht dat vaders geïnteresseerd waren, eerlijke antwoorden gaven, open waren en hun ervaringen deelden. De professionals hoopten dat vaders het gesprek echt aandurfd en met hen.

## 5.2 Opvoeddebatten succesvol laten verlopen

Zowel de Marokkaanse vaders als de professionals hebben via vragenlijsten en het interview verschillende punten aangegeven die zij belangrijk vinden op het gebied van kennis, vaardigheden en de houding van professionals.

Er is besloten om de genoemde punten in een tabel te zetten omdat dit overzichtelijker is. In de tabel zijn de punten die meerdere malen werden genoemd door Marokkaanse vaders of professionals dikgedrukt gemaakt.

	Volgens de Marokkaanse vaders	Volgens de professionals
<b>Kennis</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Kennis hebben over de Marokkaanse cultuur.</b></li> <li>• Kennis hebben over de achtergrond van de vaders.</li> <li>• Kennis hebben over de doelgroep, opvoeding en de achtergrond van de jeugd.</li> <li>• Op de hoogte zijn van echte cultuur: de Marokkaanse cultuur uit vier culturen: Berberse, Marokkaanse, Amazigh cultuur en</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Kennis hebben over cultuur(verschillen).</b></li> <li>• <b>Kennis hebben over de doelgroep.</b></li> <li>• Kennis hebben over groepsdynamiek en hoe gesprekken te leiden.</li> <li>• Kennis hebben over opvoeding.</li> <li>• Kennis hebben over opvoedingsondersteuning.</li> </ul>

	<p>Sous, Sahara cultuur. Dit houdt in dat er binnen de Marokkaanse groep verschillen zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kennis hebben over de eigen cultuur.</li> <li>• Ervaringsdeskundige zijn: niet alleen theoretische kennis hebben maar ook kennis vanuit de praktijk.</li> <li>• Kennis hebben over de Marokkaanse taal.</li> <li>• Mensenkennis hebben.</li> <li>• Een opleiding (in opvoeding) gevolgd hebben.</li> <li>• Pedagogische kennis hebben.</li> <li>• Kennis hebben van Nederlandse opvoedstijlen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kennis hebben over de wijk.</li> <li>• Kennis hebben over de problematiek.</li> <li>• Ervaring hebben vanuit de praktijk.</li> <li>• Inhoudelijke kennis hebben over het thema wat in het opvoeddebat aan bod komt.</li> <li>• Weten wat de vaders bezighoudt; op de hoogte zijn van hun vragen en onzekerheden.</li> <li>• Op de hoogte zijn van de grootste gemene deler van de groep: wat vindt men belangrijk als onderwerp, waar liggen de interesses, de kennis en de vragen die spelen.</li> <li>• Weten waar je over praat.</li> </ul>
<b>Houding</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Een positieve houding hebben.</b></li> <li>• <b>Eerlijk zijn.</b></li> <li>• <b>Een respectvolle houding hebben: echt luisteren naar wat er gezegd wordt, echt bezig zijn met het gesprek.</b></li> <li>• Open zijn.</li> <li>• Mensen serieus nemen.</li> <li>• Inlevingsvermogen hebben: meeleven maar daarin ook niet overdrijven.</li> <li>• Niet oordelen over wat er gezegd wordt.</li> <li>• Een standpunt kunnen innemen over de meningen van vaders.</li> <li>• Een gastvrije houding hebben: koekjes en thee op tafel</li> <li>• Zelfverzekerdheid uitstralen.</li> <li>• Geduldig zijn.</li> <li>• Begrip tonen.</li> <li>• Kalm zijn om goed te kunnen luisteren.</li> <li>• Iedereen betrekken bij het opvoeddebat.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Een open houding hebben zonder vooroordelen.</b></li> <li>• <b>Laagdrempelig zijn.</b></li> <li>• <b>Open sfeer van respect, begrip voor de vaders en vertrouwen creëren.</b></li> <li>• <b>Waardering laten zien voor de deelnemers.</b></li> <li>• Iedereen serieus nemen.</li> <li>• Niet oordelen/veroordelen.</li> <li>• Vertrouwen uitstralen.</li> <li>• Waardering laten zien voor de inbreng van vaders.</li> <li>• Een houding hebben van aanspreekbaarheid, dicht bij de doelgroep staan.</li> <li>• Vertrouwen hebben in mensen.</li> <li>• Interactief zijn.</li> <li>• Toegankelijk zijn.</li> <li>• Zichzelf kwetsbaar opstellen.</li> <li>• Betrokken zijn bij het debat.</li> <li>• Bescheiden zijn (bewust van het feit dat meerdere</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Serieus overkomen.</li> <li>• Openstaan voor vragen.</li> <li>• Bereid zijn tips mee te nemen.</li> <li>• Durven debatteren.</li> <li>• Een sterke persoonlijkheid hebben.</li> </ul>	<p>opvattingen mogelijk zijn)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Leergierig zijn (echt iets van anderen willen leren)</li> <li>• Serieus naar elkaar luisteren.</li> <li>• Affiniteit hebben met Marokkaanse vaders.</li> </ul>
<b>Vaardigheden</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Weten hoe de vaders uit te dagen, aan het praten te krijgen.</b></li> <li>• <b>Rustig en duidelijk kunnen praten (drie dialecten: Marokkaans, Arabisch en Berbers) op een geschikt taalniveau.</b></li> <li>• <b>Confrontatie kunnen aangaan.</b></li> <li>• <b>Vertrouwen winnen.</b></li> <li>• <b>Weten hoe je kunt overtuigen.</b></li> <li>• <b>Goed luisteren.</b></li> <li>• Een gesprek kunnen leiden.</li> <li>• Angst van mensen kunnen wegnemen, zodat ze in debat gaan.</li> <li>• Een sfeer creëren waar men zich op zijn gemak voelt, bekende plek voor de vaders gebruiken.</li> <li>• Mensen eerlijk hun meningen te laten geven en eerlijk meedoen met de debatten.</li> <li>• Bijhouden wat mensen doen.</li> <li>• Kijken naar de omgeving.</li> <li>• Vragen stellen.</li> <li>• Weten hoe je mensen hun mening kan laten geven.</li> <li>• Om kunnen gaan met emoties.</li> <li>• Iedereen serieus nemen.</li> <li>• Debatten kunnen plannen.</li> <li>• Vaders betrekken bij het opvoeddebat, hen laten praten en vragen stellen.</li> <li>• Duidelijke en goede adviezen kunnen geven.</li> <li>• De vaders stimuleren en hen de gelegenheid geven om iets te kunnen zeggen.</li> <li>• Om kunnen gaan met drukte.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Kunnen luisteren.</b></li> <li>• <b>Een gesprek/debat kunnen leiden.</b></li> <li>• <b>Communicatief sterk zijn.</b></li> <li>• Goede balans tussen praten en luisteren.</li> <li>• Grenzen kunnen stellen.</li> <li>• Didactische vaardigheden hebben.</li> <li>• Aansluiten op taal-/belevingsniveau van de Marokkaanse vaders.</li> <li>• Praktische voorbeelden kunnen geven.</li> <li>• Kunnen omgaan met meningsverschillen.</li> <li>• Doorvragen.</li> <li>• Concrete vragen stellen.</li> <li>• Prikkelende vragen kunnen stellen die de deelnemers aan het denken zetten.</li> <li>• Luisteren, erkennen, herkennen, aansluiten op de vaders, gedrag op hen afstemmen en waarnemen wat er speelt.</li> <li>• Complimenten geven</li> <li>• Elkaar kunnen begrijpen, aansluiten en informatie/kennis kunnen delen.</li> </ul>

- Het debat in goede banen kunnen leiden.
- Een boodschap over kunnen brengen.
- Duidelijke en simpele taal spreken.
- Goede balans tussen luisteren en vertellen, meer luisteren.

Naast de antwoorden van de Marokkaanse vaders en de professionals is ook literatuur onderzocht met betrekking tot de interculturele competenties van professionals. Ook bij de literatuur kwamen de drie verschillende aspecten kennis, houding(/motivatie) en vaardigheden van professionals naar voren. Deze worden hieronder kort besproken.

#### Kennis

- Kennis over de eigen cultuur en andere culturen (Kramer, 2007; Naber & Bijvoets, 2011).
- Algemene kennis van culturele verschillen.
- Het bewustzijn van culturele verschillen (het bewustzijn van de culturele afhankelijkheid van het eigen denken, handelen en gedrag en dat van een ander) (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Het wereldbeeld van een cliënt leren kennen en hierop kunnen aansluiten (Kramer, 2007).
- Kennis over de eigenschappen van de vreemde cultuur, over omgangsvormen en diverse waarden- en normensystemen die in culturen bestaan (Behrnd & Porzelt, 2012; Naber & Bijvoets, 2011).
- Kennis over interculturele communicatie (Naber & Bijvoets, 2011).
- Kennis over een gebied en hoe dat sociaal georganiseerd is (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Weten welke gedragsregels en welke vooroordelen er zijn en hoe het staat met betrekking tot discriminatie (Naber & Bijvoets, 2011).
- Kennis van communicatie en kennis van interactiepatronen in een cultuur (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Kennis van de migratiegeschiedenis, eer en (huiselijk) geweld (Naber & Bijvoets, 2011).

Toch is kennis alleen niet voldoende, het verandert de vooroordelen die mensen over elkaar hebben niet. Ook houding en motivatie zijn belangrijk om met culturele diversiteit om te gaan (Naber & Bijvoets, 2011).

#### Houding en motivatie

- Optimisme (Stahl, 1998).
- Een positieve houding ten opzichte van de vreemde cultuur.
- De ander en zijn cultuur niet negatief beoordelen (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Geïnteresseerd zijn in en openstaan voor andere opvattingen en referentiekaders (Naber & Bijvoets, 2011).
- Motivatie en interesse in intercultureel contact.
- Het accepteren van culturele verschillen (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Respect voor de gebruiken van andere culturen.

- Empathie (Stahl, 1998).
- Een zekere vrijheid van vooroordelen (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Je bewust willen en kunnen worden van je eigen achtergrond en de achtergrond van een ander (Naber & Bijvoets, 2011).
- Realistische verwachtingen hebben (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Verantwoordelijkheid (Stahl, 1998).
- Erkennen dat de eigen opvattingen en overtuigingen geen ultieme waarheid zijn.
- Bereid zijn om je in de ander te verplaatsen en met verschillen om te gaan (Naber & Bijvoets, 2011).

Als laatst zijn er ook een aantal vaardigheden die in de literatuur naar voren komen.

#### Vaardigheden

- Initiatief nemen in contact leggen met anderen (Stahl, 1998).
- De capaciteit om op een goede manier samen te werken met een ander en een vertrouwensband op te bouwen (Naber & Bijvoets, 2011).
- Bewustzijn en kennis van verschillende communicatiestijlen en non-verbale communicatie. Hierbij gaat het om het identificeren en het daadwerkelijk toepassen van verschillende communicatiestijlen. Met deze kennis kan een persoon contacten aangaan en onderhouden met de leden van een vreemde cultuur (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Aansluiten bij verschillende manieren van leven.
- Bereidheid om te leren (Stahl, 1998).
- Bereidheid om zich te ontwikkelen en aan te passen aan steeds veranderende situaties (Behrnd & Porzelt, 2012).
- De mogelijkheid om relaties op te bouwen en te onderhouden.
- Taalgebruik, manier van communiceren en houding aanpassen aan de cliënt.
- Strategieën hebben om misverstanden te voorkomen en deze op te lossen (Behrnd & Porzelt, 2012).
- Empathie tonen: inlevend kunnen luisteren en praten (Naber & Bijvoets, 2011).
- Zelfreflectie.
- Frustratietolerantie (Stahl, 1998).

## Conclusie

Trias Pedagogica heeft vanaf februari 2013 een aantal opvoeddebatten tussen Marokkaanse vaders en professionals georganiseerd. Het probleem waar Trias Pedagogica tegenaan liep, was dat onbekend wat succes- en faalfactoren bij de opvoeddebatten zijn en dat onduidelijk is wat professionals nodig hebben om via opvoeddebatten in gesprek te gaan met Marokkaanse vaders.

In dit onderzoek is geprobeerd antwoord te geven op aan de ene kant de succes- en faalfactoren van de opvoeddebatten, aan de andere kant is onderzoek gedaan naar de interculturele competenties van professionals vanuit de Marokkaanse vaders, de professionals zelf en de literatuur. De focus bij het onderzoek naar de interculturele competenties lag op kennis, vaardigheden en houding.

Op het gebied van kennis hebben de Marokkaanse vaders aangegeven dat ze het belangrijk vinden dat een professional kennis heeft van de Marokkaanse cultuur. Professionals zelf hebben dit ook aangegeven: kennis over cultuur(verschillen) en kennis over de doelgroep. Ook in de literatuur wordt kennis over de eigen cultuur en andere culturen genoemd (Kramer, 2007; Naber & Bijvoets, 2011). Daarnaast is het belangrijk om algemene kennis te hebben van culturele verschillen en je als professional ervan bewust te zijn dat er culturele verschillen zijn (Behrnd & Porzelt, 2012).

Op het gebied van houding gaven de Marokkaanse vaders aan dat het belangrijk is dat een professional een positieve en respectvolle houding heeft, eerlijk is en luistert naar wat er gezegd wordt. Ook de professionals geven een open houding aan zonder vooroordelen, waardering laten zien voor de vaders, laagdrempelig zijn en een open sfeer van respect, begrip voor de vaders en vertrouwen creëren. Belangrijk bij het vertrouwen creëren is de plek van het debat, dit moet een bekende plek zijn voor de vaders. Vanuit de literatuur worden optimisme, een positieve houding en respect als belangrijk genoemd (Stahl, 1998). Daarnaast is het belangrijk om culturele verschillen te aanvaarden en vrij te zijn van vooroordelen (Behrnd & Porzelt, 2012).

Als laatste zijn er een aantal vaardigheden die door de Marokkaanse vaders genoemd worden: het uitdagen van de groep en communicatie. Een professional moet rustig en duidelijk kunnen praten op een geschikt taalniveau. Een professional moet het vertrouwen winnen van de vaders, hen kunnen overtuigen, goed kunnen luisteren en de confrontatie aan kunnen gaan.

Ook door de professionals wordt goed kunnen luisteren aangegeven, naast een gesprek/debat kunnen leiden en communicatief sterk zijn. Vanuit de literatuur wordt een vertrouwensband kunnen opbouwen en onderhouden (Naber & Bijvoets, 2011) aangegeven. Ook is het belangrijk om empathie te tonen: inlevend kunnen luisteren en praten (Naber & Bijvoets). Het laatste wat in de literatuur naar voren komt is het taalgebruik, de manier van communiceren en de houding aanpassen aan de vaders.

Deze lijst is nooit volledig en zal constant veranderd, aangepast en aangevuld moeten worden. Het is een illusie om te denken dat er ooit één definitieve lijst zal komen. Dat is ook niet de bedoeling van dit onderzoek. De bedoeling is wel om handvatten te geven voor professionals zodat men een idee heeft van wat onder andere nodig is om aan de slag te gaan met de Marokkaanse doelgroep. Of deze lijst generaliseerbaar is voor andere doelgroepen, is maar de vraag.



Om de debatten succesvol te laten verlopen is het van belang dat er een positieve en open sfeer wordt gecreëerd en behouden wordt. Wat ook positief is, is het gebruik van een voor de Marokkaanse vaders herkenbaar filmpje. Het gebruik van materiaal, foto's en beelden wordt ook als prettig ervaren door de Marokkaanse vaders en het daagt hen uit om met de professionals in gesprek te gaan. Wanneer beide partijen gestelde vragen beantwoorden, heerst er een sfeer van tevredenheid bij zowel de Marokkaanse vaders als de professionals. Ook het gebruik van een tolk (Nederlands <-> Marokkaans) is nuttig gebleken bij deze doelgroep.

De belangrijkste faalfactoren die bij de observaties naar voren zijn gekomen, waren de groepsgrootte en de lengte van het debat (en daarmee samenhangend de gebruikte werkvorm). De grootte van de groep kan de Marokkaanse vaders tegenhouden om in gesprek te gaan. Sommige vaders zullen uitgedaagd moeten worden om te praten, anderen moeten hier mogelijk in geremd worden om te zorgen dat alle Marokkaanse vaders aan het woord komen. De lengte van het debat kan bepalen of er ruimte is voor veel diepgang. Wanneer het debat te lang is, kan de concentratie opraken. Wanneer er onvoldoende tijd is, kan niet diepgaand in gesprek gegaan worden met elkaar. Het is belangrijk om de tijd in te gaten te houden en te kijken wat werkt.

Wat opviel bij alle opvoeddebatten was dat vaders en professionals naar het einde toe meer los komen en meer met elkaar in gesprek/discussie gaan. Het is jammer wanneer er op dat moment een einde komt aan het debat, omdat men dan juist los komt. Dit geeft aanleiding tot nadenken over de gebruikte werkvorm, misschien werkt een andere werkvorm effectiever om de vaders en professionals uit te dagen het gesprek aan te gaan.

Wat als belangrijk aandachtspunt en als mogelijke faalfactor naar voren is gekomen, zijn de verwachtingen die professionals van het opvoeddebat hadden. Vanuit Trias Pedagogica werd aangegeven dat de professionals bij zowel het eerste als het tweede opvoeddebat passief waren. Dit kan te maken hebben met hun verwachtingen, zowel de professionals van het eerste opvoeddebat als het tweede opvoeddebat hebben aangegeven dat hun verwachtingen onduidelijk waren. Wanneer de verwachtingen die professionals van het debat hebben niet goed aansluiten met hoe het debat daadwerkelijk is, kan dit zorgen voor teleurstelling en afhaken van de professionals. Voor de professionals en de Marokkaanse vaders is duidelijkheid en weten waar je aan toe bent van belang.

Belangrijk zijn ook duidelijke grenzen over hoe men met elkaar om moet gaan. Tijdens het eerste opvoeddebat werd een Marokkaanse vader door een professional tijdens een discussie terechtgewezen. Deze terechtwijzing zorgde voor vermindering van de positieve sfeer en het in gesprek gaan met elkaar, terwijl dit juist het doel van een debat is. Professionals moeten vooraf duidelijk weten wat zij wel en niet moeten/kunnen doen en wat hun taak is in het debat.

Meerdere professionals hebben aangegeven dat ze geen duidelijke, concrete antwoorden hebben gekregen van de Marokkaanse vaders op hun vragen. Dit geeft reden om na te denken over een mogelijke taalbarrière die aanwezig is bij Marokkaanse vaders. Ook het stellen van ingewikkelde lange vragen en het geven van lange antwoorden kunnen het succes van het opvoeddebat verminderen omdat het voor de Marokkaanse vaders moeilijker te volgen is.

Marokkaanse vaders hebben zelf ook aangegeven dat beheersing van de Nederlandse taal belangrijk is bij de opvoedebatten. Wanneer een Marokkaanse vader de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, is het voor hem moeilijker om in debat te gaan met professionals. Een tolk/vertaler kan duidelijkheid scheppen. Nadeel daarvan is, wanneer de tolk niet precies vertaald wat er gezegd wordt, de Marokkaanse vader een stuk informatie kan missen om in debat te gaan. Hetzelfde geldt voor de professional, wanneer het Marokkaans onvolledig terug wordt vertaald naar het Nederlands. Wanneer er een vertaler tussen zit, wordt het moeilijker om in debat te gaan.

## Aanbevelingen

- Back to basics (terug naar de basis)

Wat vanuit zowel de professionals als de Marokkaanse vaders als de literatuur naar voren komt zijn een heleboel verschillende vaardigheden die professionals moeten bezitten. Professionals moeten vrij zijn van vooroordelen, kennis hebben van de Marokkaanse cultuur, de confrontatie kunnen aangaan, kunnen uitdagen, kennis hebben over interculturele communicatie en over culturele verschillen. Er ligt zoveel focus op interculturele communicatie en interculturele vaardigheden vanuit de literatuur dat men de basisvaardigheden waarmee je met iemand in gesprek gaat, vergeten lijkt te zijn. Dan schiet de interculturele communicatie zijn doel voorbij. Vanuit de professionals en de Marokkaanse vaders is naar voren gekomen dat juist de basisvaardigheden (zoals luisteren naar een ander, zich inleven in de situatie van de ander, doorvragen etc.) erg belangrijk zijn. Deze basisvaardigheden moeten niet overschaduw worden door het begrip “interculturele communicatie”. Het is belangrijk om aandacht te geven aan culturen en culturele verschillen, maar het moet de communicatie niet zodanig beïnvloeden dat professionals het gesprek met bijvoorbeeld de Marokkaanse doelgroep niet meer durven aangaan. Naar mijn mening moet er juist een focus gelegd worden op de basisvaardigheden, zodat professionals “echt” met Marokkaanse vaders in gesprek gaan en mogelijke vooroordelen naar de achtergrond verplaatst worden.

- Opstellen en bijhouden van een lijst met belangrijke interculturele competenties wat betreft kennis, houding en vaardigheden van professionals.

Vanuit zowel de literatuur, de professionals als de Marokkaanse vaders worden verschillende punten op het gebied van kennis, houding en vaardigheden genoemd die belangrijk zijn bij de interculturele communicatie van professionals. Omdat er zoveel belangrijke punten genoemd zijn, is besloten om deze aanbeveling uit te werken in een beroepsproduct om Trias Pedagogica een aantal handvatten te geven bij de opvoedebatten.

- Bekende plek gebruiken

Vanuit zowel de Marokkaanse vaders, als de professionals en de literatuur werd aangegeven dat vertrouwen en een vertrouwensband creëren van belang zijn om met elkaar in gesprek te gaan. Volgens de vaders moet er een sfeer gecreëerd worden waar men zich op zijn gemak voelt. Het gebruiken van een bekende plek voor de Marokkaanse vaders draagt bij aan het vertrouwen en kan ervoor zorgen dat de Marokkaanse vaders sneller in gesprek gaan met de professionals.

- Het gebruik van een tolk en de beheersing van de Nederlandse taal door de Marokkaanse vaders.

Tijdens het onderzoek was soms onduidelijk of de Marokkaanse vaders alles meekregen. Ook de professionals misten soms delen van het debat omdat de vaders met elkaar in het Marokkaans in gesprek gingen. Het bleek soms lastig voor de tolk om wat door de professional in het Nederlands gezegd werd precies woord voor woord te vertalen naar het Marokkaans en andersom. Ook wanneer een van de Marokkaanse vaders een tekst uit de Koran citeerde en het gesprek hierop in het Marokkaans loskomt, is het opvoeddebat nauwelijks te volgen voor professionals die de Marokkaanse taal niet beheersen. Het is belangrijk om hier aandacht aan te geven om het op een goede manier in debat gaan met elkaar mogelijk te maken.

- Een vrouw/man om het debat te leiden.

“Misschien moet je een man zijn om het debat te leiden, omdat je veel overwicht nodig hebt”.

Een van de professionals gaf aan dat je veel overwicht moet hebben om een opvoeddebat te leiden en dat je hiervoor misschien een man moet zijn. Een vrouw kan ook voldoende overwicht hebben, het is maar de vraag of de Marokkaanse vaders een vrouw als leidster van het debat accepteren. Het is interessant om dit een keer uit te proberen bij de Marokkaanse vaders om te kijken hoe zij hierop reageren.

- Netwerkopbouw en netwerkbehoud

Bij het onderzoek kwam naar voren hoe belangrijk het netwerk van Trias Pedagogica is bij het afnemen van de vragenlijsten en de interviews. Het bereiken van de professionals op de basisschool in Utrecht ging moeilijk omdat Trias Pedagogica nog relatief onbekend was voor de docenten. Trias Pedagogica heeft zelf aangegeven dat netwerkopbouw ontzettend belangrijk is.

Bij de Marokkaanse vaders heeft de naam Trias Pedagogica een positieve betekenis en het is belangrijk om deze zo te houden. Trias Pedagogica heeft een effectieve manier van het opbouwen van hun netwerk via hun eigen netwerk en moskees. Deze manier blijkt goed te werken en daarom wil ik hen aanbevelen om dit zeker te blijven doen.

## Discussie

Aan het begin van het onderzoek was het plan om bij een aantal professionals en een aantal vaders interviews af te nemen met de opgestelde vragen die in bijlage 2 en 3 te vinden zijn. Bij het eerste debat waren rond de 110 mensen aanwezig. Gezien deze grote hoeveelheid mensen, is besloten om de vragenlijsten uit te delen aan zowel Marokkaanse vaders als professionals. Daarnaast is ook een afspraak gemaakt met twee Marokkaanse vaders om later met hen een interview af te nemen.

Het eerste debat was het eerste moment waarop de vragenlijst uitgezet werd. Dertien professionals en vijf Marokkaanse vaders hadden de vragenlijst ingevuld. Bij het verwerken bleek dat het voor de professionals prima mogelijk is om hen een vragenlijst te laten invullen in plaats van ook een interview af te nemen. De antwoorden van de professionals in de vragenlijst waren duidelijk en een interview zou niet meer diepgang opbrengen dan de ingevulde vragenlijst.

Bij de Marokkaanse vaders was het lastig omdat onduidelijk was hoe hun kennis van de Nederlandse taal was. De opdrachtgever had aangegeven dat deze vaders wel voldoende Nederlands kennen, maar het is dan natuurlijk de vraag in hoeverre zij geschreven Nederlands begrijpen. Aan de hand van hun antwoorden bij het eerste debat, is besloten om interviews met de Marokkaanse vaders te gaan afnemen in plaats van vragenlijsten, om zo toch meer betrouwbare antwoorden te hebben en daarnaast dieper in te kunnen gaan op de vragen.

Bij het tweede opvoeddebat, dat plaats vond op een basisschool in Utrecht, was alles nieuw voor zowel de aanwezige Marokkaanse vaders als de professionals. Aan het begin van het debat werd duidelijk dat interviewen geen optie was, omdat het debat laat eindigde en iedereen naar huis wilde. Een aantal Marokkaanse vaders wilden de vragenlijst niet invullen, de twee vaders die de vragenlijst invulden, gaven aan geen behoefte te hebben aan een interview. De docenten gaven 's avonds aan dat ze de vragenlijst liever per mail wilden ontvangen. De vragenlijst is aan vijf docenten verstuurd, waarna één docent deze ingevuld heeft teruggemailed. Via de mail blijkt geen goede manier om een vragenlijst te versturen en te laten invullen, maar vanwege tijdgebrek kon het op dat moment niet anders.

Bij het laatste opvoeddebat, in een buurthuis in Utrecht, waren dusdanig veel vaders aanwezig dat interviewen ook geen optie bleek. Vanwege tijdgebrek en een voorkeur voor de kwantiteit (de hoeveelheid vaders) in plaats van voor de kwaliteit (hoe de vragenlijst precies ingevuld werd) is besloten om toch de vragenlijst uit te zetten. Mijn aanwezigheid bij de vaders bij het invullen van de vragenlijst gaf hen de mogelijkheid om vragen te stellen wanneer punten onduidelijk waren.

Omdat de opdrachtgever had aangegeven dat het netwerk bij de Marokkaanse vaders belangrijk was, is besloten om vóór het derde opvoeddebat (12 april 2013) in het buurthuis in Utrecht, al op 22 maart bij een daar gehouden debat langs te gaan zodat de vaders mij al een keer gezien hadden. Op die manier werd al wat vertrouwen gekweekt bij de vaders voor het invullen van de vragenlijsten op 12 april. De netwerkopbouw bleek erg belangrijk, dit kwam voor mij naar voren bij het tweede opvoeddebat. Trias Pedagogica had op de basisschool nog niet eerder een opvoeddebat gehouden en was dus nog niet bekend bij de basisschool noch bij de aanwezige Marokkaanse vaders. Tijdens het onderzoek viel op dat de docenten en vaders daardoor wat minder positief stonden tegenover

het invullen van de vragenlijsten. Bij het derde opvoeddebat hoefde alleen de naam “Trias Pedagogica” genoemd te worden en de vaders gaven aan dat ze graag wilden helpen.

Dit was naar mijn idee ook een sterke kant van dit onderzoek, of in ieder geval een voordeel dat aanwezig was: dat ik voor Trias Pedagogica een onderzoek deed. De Marokkaanse vaders die bekend waren met Trias Pedagogica stonden er erg positief tegenover om Trias Pedagogica te helpen door mijn vragenlijst in te vullen. Hierdoor blijkt ook weer hoe ontzettend belangrijk het is om het netwerk van de Marokkaanse vaders te gebruiken om hen te bereiken.

Zwakke punten van het onderzoek was dat het moeilijk in te schatten was hoe goed de Marokkaanse vaders de Nederlandse taal beheersten. Toen bleek dat interviewen een meer geschikte methode was, was het probleem dat daar simpelweg geen tijd voor was dus werd besloten om toch de vragenlijsten te gebruiken en daarnaast één diepte-interview te doen met twee Marokkaanse vaders.

In het onderzoeksplan is aangegeven dat er een risicoanalyse zou worden gemaakt om te kijken hoeveel vaders en professionals minimaal/ optimaal gezien geïnterviewd moeten worden voor een valide en bruikbaar onderzoek. Uiteindelijk is dit niet meer gedaan, omdat de opdrachtgever zelf aangaf dat ongeveer vijf professionals en vijf Marokkaanse vaders per opvoeddebat voldoende waren. Mijn eigen voorkeur ging uit naar tien professionals en tien Marokkaanse vaders per opvoeddebat. Uiteindelijk is er een representatief aantal uitgekomen. In totaal hebben bij de drie opvoeddebatten veertien Marokkaanse vaders en zeventien professionals vragenlijsten ingevuld en is met twee Marokkaanse vaders een interview gedaan. Wat lastig bleek tijdens het onderzoek was de opname van gegevens. Vanwege privacy konden de opvoeddebatten niet gefilmd worden. Het interview is wel op geluidsopname opgenomen.

Wanneer dit onderzoek nog een keer uitgevoerd zou worden, zou ik ervoor kiezen om meer interviews in te plannen en minder vragenlijsten te laten invullen door de Marokkaanse vaders. De vragenlijsten zijn goed ingevuld, alleen kan via een interview meer diepgang gecreëerd worden door doorvragen en dat is handig bij deze doelgroep.

De samenwerking met de opdrachtgever is zeer positief verlopen. De opdrachtgever is positief ingesteld, is prettig in het contact en staat altijd open voor vragen. Hij was betrokken bij het onderzoek, heeft meerdere malen feedback gegeven op stukken zoals de interviewvragen en het concept van het onderzoeksverslag. Daarnaast is hij goed bereikbaar en reageert snel, zowel telefonisch als via de mail. Hij bood ondersteuning waar dat nodig was en zorgde dat ik beschikbare contacten in zijn netwerk kon gebruiken voor mijn onderzoek. Al met al is de samenwerking als prettig ervaren.

Tijdens het onderzoek is vooral zelfstandig gewerkt. Besprekingen met de opdrachtgever waren er wanneer hij dat belangrijk vond of wanneer ik aangaf ergens tegenaan te lopen. Het feit dat ik vooral zelfstandig bezig ben geweest, heb ik als prettig ervaren. De opdrachtgever had vertrouwen in mij en stond ondanks een drukke agenda open voor een gesprek wanneer dat nodig was. Op dit moment zijn er voor mij geen verbeterpunten in de samenwerking.

## Literatuurlijst

Azghari, Y. (2006). *Cultuurbepaalde communicatie*. Soest: Nelissen.

Banks, J.A., Cookson, P., Gay, G., Hawley, W.D., Irvine, J.J., Nieto, S., Schofield, J.W., & Stephan, W.G. (2001). *Diversity within Unity: Essential Principles for Teaching and Learning in a Multicultural Society*. Center for Multicultural Education. College of Education. Seattle, Washington, USA: University of Washington. Verkregen op 23 mei, 2013, van <http://education.washington.edu/cme/DiversityUnity.pdf>

Behrnd, V., & Porzelt, P. (2012). Intercultural competence and training outcomes of students with experiences abroad. *International Journal of Intercultural Relations*, 36 (2), 213-223. [ScienceDirect]. Verkregen op 15 januari, 2013, van <http://www.sciencedirect.com.ezproxy.hro.nl/science/article/pii/S0147176711000563>

Beltman, M., & Dijk, V. van (2006). *Contact maken met Turkse en Marokkaanse ouders*. Zwolle: Christelijke Hogeschool Windesheim. Verkregen op 26 april, 2013, van <http://www.hbo-kennisbank.nl/nl/page/hborecord.view/?uploadId=windesheimhogeschool%3Aoi%3Arepository.chw.nl%3A1222>

Berg, G. van den (2010). Interventies houden geen rekening met culturele verschillen. *Jeugd en Co.*, 2010 (02), 8-18. Verkregen op 8 januari, 2013, van <http://www.jeugdenco.nl/wp-content/uploads/17859.pdf>

Blokland, G. (2010). *Over opvoeden gesproken. Methodiekboek pedagogisch adviseren*. Utrecht/Amsterdam: NJI/ Uitgeverij SWP.

Broek, A. van den, Kleijnen, E., & Keuzenkamp, S. (2010). *Naar Hollands gebruik? Verschillen in gebruik van hulp bij opvoeding, onderwijs en gezondheid tussen autochtonen en migranten Verdiepingsstudie Diversiteit in het Jeugdbeleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Verkregen op 12 januari, 2013, van [http://www.scp.nl/Publicaties/Alle\\_publicaties/Publicaties\\_2010/Naar\\_Hollands\\_gebruik](http://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2010/Naar_Hollands_gebruik)

CBS, Centraal Bureau voor de Statistiek (2013a). *Begrippen. Generatie (allochtonen)generatie*. Verkregen op 12 januari, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=284>

CBS, Centraal Bureau voor de Statistiek (2013b). *Bevolking, Kerncijfers, Allochtonen*. Verkregen op 8 januari, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/cijfers/default.htm>

CBS, Centraal Bureau voor de Statistiek (2013c). *Bevolking vier grote steden groeit tot 2040 met 333 duizend inwoners*. Verkregen op 8 januari, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/publicaties/bevolkingstrends/archief/2012/2013-bevolkingstrends-groei-grote-steden-art.htm>

Dam, G. ten, Geijssel, F., Ledoux, G., & Reumerman, R. (2007). *Metten van Burgerschapscompetenties: een tussenstand*. Groningen: Paper Onderwijs Research Dagen.

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) (2013). *De Heuvelrug*. Verkregen op 15 april, 2013, van <http://www.dji.nl/Organisatie/Locaties/Justitiële-jeugdinstellingen/De-Heuvelrug/>

- Distelbrink, M., Gaag, G. van der, Halane, S., Knippels, V., Mehrnaz, A., Naber, P. (2012). *Opvoedebatten met Marokkaanse vaders. Een methodiekbeschrijving*. Utrecht/Amsterdam/Amsterdam: Verwey-Jonker Instituut/Hogeschool Inholland/Trias Pedagogica.
- Distelbrink, M., Geense, P., & Pels, T. (red.) (2005). *Diversiteit in vaderschap. Chinese, Creools-Surinaamse en Marokkaanse vaders in Nederland*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- Gemeente Rotterdam (2013a). *Nationale navolging Rotterdams opvoeddebat*. Verkregen op 14 januari, 2013, van [http://cpr.rotterdam.nl/tekst:nationale\\_navolging\\_rotterdams\\_opvoeddebat](http://cpr.rotterdam.nl/tekst:nationale_navolging_rotterdams_opvoeddebat)
- Gemeente Rotterdam (2013b). *Over het debat*. Verkregen op 14 januari, 2013, van [http://cpr.rotterdam.nl/tekst:over\\_het\\_debat](http://cpr.rotterdam.nl/tekst:over_het_debat)
- Gertsen, M. (1990). Intercultural competence and expatriates. *International Journal of Human Resources Management*, 1 (3), 341–362.
- Hoog, S. de, Harthoorn, H., & Servage, R. (2005). *Vaderschap 2.0. Opvoedingsondersteuning voor vaders van nu*. Den Haag: E-Quality.
- Hoog, K. de (2003). Gezinsbeleid tussen emancipatie en insluiting. In M. Keizer & K. Verhaar (red), *Sociale verkenningen nr. 5 Familiezaken* (pp. 45-57). Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- Jessurun, N. (2010). *Transculturele vaardigheden voor therapeuten. Een systeemtheoretisch behandelmodel*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- JSO (2008a). *Opvoeddebat groot succes*. Verkregen op 14 januari, 2013, van <http://www.jso.nl/3/Actueel/Nieuws-2008/2008-December/Opvoeddebat-groot-succes.html>
- JSO (2008b). *Opvoeden is een teamsport geworden*. Verkregen op 14 januari, 2013, van <http://www.jso.nl/Docs/Pdf/20081215%20middagverslag%20opvoeddebat.pdf>
- Kramer, S. (2007). *Nieuwsgierig blijven. Implementatie van de interculturele competenties in de GGZ*. Rotterdam: Mikado.
- Merge Media (2013). *Betrokkenheid bij het opvoeddebat*. Verkregen op 26 april, 2013, van <http://www.merge-media.com/betrokkenheid-bij-het-opvoeddebat/>
- Migchelbrink, F. (2010). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Naber, P., & Bijvoets, M. (2011). *Opleiden en professionaliseren in diversiteit en opvoeding*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Verkregen op 15 maart, 2013, van [http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/2925\\_Opleiden-en-professionaliseren-in-diversiteit-en-opvoeding\\_web.pdf](http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/2925_Opleiden-en-professionaliseren-in-diversiteit-en-opvoeding_web.pdf)
- NJI, Nederlands Jeugd Instituut (2009). *Rouvoet opent opvoeddebat*. Verkregen op 14 januari, 2013, van <http://www.nji.nl/smartsite.dws?id=137897>
- Pels, T. (2008). Aandachtspunten voor preventie van marginalisering van jongens van Marokkaanse afkomst. In D. Brons, N. Hilhorst & F. Willemsen (red.), *Het kennisfundament ten behoeve van de aanpak van criminele Marokkaanse jongeren* (pp. 183-196). Den Haag: Ministerie van Justitie/WODC.



Pels, T. (2005). Marokkaanse vaders: van patriarchen naar betrokken paternalisten. In M. Distelbrink, P. Geense & T. Pels (red.), *Diversiteit in vaderschap. Chinese, Creools-Surinaamse en Marokkaanse vaders in Nederland* (pp. 211-298). Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Pels, T. (2003). *Respect van twee kanten: Een studie over last van Marokkaanse jongeren*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Pels, T. (1998). *Opvoeding in Marokkaanse gezinnen in Nederland. De creatie van een nieuw bestaan*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Pels, T., Distelbrink, M., & Postma, L. (2009). *Opvoeding in de migratiecontext: Review van recent onderzoek naar de opvoeding in gezinnen van nieuwe Nederlanders, in opdracht van NWO*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Verkregen op 15 januari, 2013 van [http://www.verwey-jonker.nl/doc/multicultureel/Opvoeding%20in%20de%20Migratiecontext\\_2699.pdf](http://www.verwey-jonker.nl/doc/multicultureel/Opvoeding%20in%20de%20Migratiecontext_2699.pdf)

Pels, T., Distelbrink, M. & Tan, S. (2009). *Meetladder diversiteit interventies: Verhoging van bereik en effectiviteit van interventies voor (etnische) doelgroepen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Verkregen op 16 januari, 2013, van [http://www.verwey-jonker.nl/doc/multicultureel/Meetladder%20diversiteit%20interventies\\_2636.pdf](http://www.verwey-jonker.nl/doc/multicultureel/Meetladder%20diversiteit%20interventies_2636.pdf)

Pels, T., Ketner, S., & Naber, P. (2012). *Een vader is meer dan 100 meesters: Versterken van vaderschap in Amsterdam*. Utrecht/ Amsterdam: Verwey-Jonker Instituut/ Kenniswerkplaats Tienplus. Verkregen op 16 januari, 2013, van [http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/Een-vader-is-meer-dan-100-meesters\\_2935\\_web.pdf](http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/Een-vader-is-meer-dan-100-meesters_2935_web.pdf)

Pels, T., & Nijsten, C. (2000). Jongeren over hun opvoeding. In T. Pels (red.), *Opvoeding en integratie: Een vergelijkende studie van recente onderzoeken naar gezinsopvoeding en pedagogische afstemming tussen gezin en school* (pp. 33-56). Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Rijksoverheid (2013). *Organiseer een opvoeddebat*. Verkregen op 14 januari, 2013, van <http://www.opvoeddebat.nl/>

Rijksoverheid (2008). *ZonMW-programma Diversiteit in het Jeugdbeleid*. Verkregen op 8 januari, 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/12/16/zonmw-programma-diversiteit-in-het-jeugdbeleid.html>

RTV Rijnmond (2007). *Rotterdam begint debatten over opvoeding*. Verkregen op 14 januari, 2013, van <http://www.rijnmond.nl/nieuws/01-11-2007/rotterdam-begint-debatten-over-opvoeding>

Shadid, W.A. (1998). *Grondslagen van interculturele communicatie. Studieveld en werkterrein*. Houten/ Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.

Stahl, G. (1998). *Internationaler Einsatz von Führungskräften*. München: Oldenbourg.

Trias Pedagogica (2012). *Projectplan Praten met de doelgroep in plaats van over hen. Project Opvoeddebatten tussen vaders en professionals*. Diemen: Trias Pedagogica.

Trias Pedagogica (2012). *Organisatie. Over Trias Pedagogica*. Verkregen op 22 oktober, 2012, van <http://www.triaspedagogica.nl/organisatie/>

ZonMW (2013). *Diversiteit in het Jeugdbeleid*. Verkregen op 8 januari, 2013, van <http://www.zonmw.nl/nl/programmas/programma-detail/diversiteit-in-het-jeugdbeleid/algemeen/>

# Bijlagen

## Bijlage 1: Observatieschema

<b>Reacties op elkaar: positief</b> - - - - - - - - - - -	<b>Reacties op elkaar: negatief</b> - - - - - - - - - -
<b>Effectieve punten</b> - - - - - - - - - -	<b>Verbeterpunten</b> - - - - - - - - - -
<b>Barrières</b> - - - - - - - - - -	

## Bijlage 2: Vragenlijst professionals

### Vragenlijst professionals opvoeddebat Trias Pedagogica

Naam:

Werkzaam bij:

Vraag 1 t/m 6 gaan over wat u belangrijk vindt in een opvoeddebat en wat u vindt dat u als professional nodig heeft voor een opvoeddebat.

Vraag 1: Wat vindt u belangrijk in een opvoeddebat?

Vraag 2: Welke kennis heeft u als professional nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 3: Welke vaardigheden heeft u als professional nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 4: Welke houding heeft u als professional nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 5: Wat heeft u als professional verder nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met (Marokkaanse) vaders?

Vraag 6: Wat heeft een (Marokkaanse) vader nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met u als professional?

Vraag 7 t/m 10 gaan over uw verwachtingen.

Vraag 7: Wat waren uw verwachtingen van het opvoeddebat?

Vraag 8: Wat verwachtte u van de andere professionals?

Vraag 9: Wat verwachtte u van de vaders?

Vraag 10: In hoeverre kwamen uw verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Eventuele overige opmerkingen:

Als u mee wilt werken met een eventueel interview, kunt u hieronder uw contactgegevens achterlaten.

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst! U heeft mij hiermee erg geholpen en een waardevolle bijdrage geleverd aan mijn onderzoek.

## Bijlage 3: Vragenlijst vaders

### Vragenlijst vaders opvoeddebat Trias Pedagogica

Uw eigen leeftijd:

Aantal kinderen + hun leeftijd:

Vraag 1 t/m 6 gaan over wat u belangrijk vindt in een opvoeddebat en wat een professional volgens u nodig heeft voor een opvoeddebat.

Vraag 1: Wat vindt u belangrijk in een opvoeddebat?

Vraag 2: Welke kennis heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 3: Welke vaardigheden heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 4: Welke houding heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Vraag 5: Wat heeft een professional verder nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met u?

Vraag 6: Wat heeft u als vader nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met een professional?

Vraag 7 t/m 10 gaan over uw verwachtingen.

Vraag 7: Wat waren uw verwachtingen van het opvoeddebat?

Vraag 8: Wat verwachtte u van de professionals?

Vraag 9: Wat verwachtte u van de andere vaders?

Vraag 10: In hoeverre kwamen uw verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Eventuele overige opmerkingen:

Als u mee wilt werken met een eventueel interview, kunt u hieronder uw contactgegevens achterlaten.

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst! U heeft mij hiermee erg geholpen en een waardevolle bijdrage geleverd aan mijn onderzoek.

## Bijlage 4: Interviewvragen vaders

### Vragenlijst vaders opvoeddebat Trias Pedagogica (interview 28-03)

Doel interview: informatie verkrijgen over opvoeddebatten tussen vaders en professionals.

Met een professional bedoel ik; iemand die bij het CJG of OKC werkt. Een leraar op school is ook een professional.

Uw leeftijd:

Aantal kinderen + hun leeftijd:

Vraag 1 t/m 6 gaan over wat een vader belangrijk vindt in een opvoeddebat tussen vaders en professionals en wat een professional volgens de vader nodig heeft in een opvoeddebat tussen vaders en professionals.

Vraag 1: Wat vindt u belangrijk in een opvoeddebat tussen vaders en professionals?

Verduidelijking: Dingen die echt aanwezig moeten zijn.

Bijvoorbeeld voorwaarden zoals respectvol gedrag en het tijdstip van het debat, of bijvoorbeeld dat er minimaal een x aantal vaders of professionals aanwezig is.

Vraag 2: Welke kennis heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Verduidelijking: Dus wat een professional weet.

Bijvoorbeeld kennis over cultuur, kennis over hoe in gesprek te gaan met elkaar.

Vraag 3: Welke vaardigheden heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Verduidelijking: Vaardigheid = wat iemand moet kunnen.

Bijvoorbeeld rustig praten, begrip tonen.

Vraag 4: Welke houding heeft een professional volgens u nodig voor een opvoeddebat?

Verduidelijking: Gedrag. Hoe iemand zich gedraagt en reageert op dingen.

Bijvoorbeeld als iemand iets vervelends zegt.

Vraag 5: Wat heeft een professional verder nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met u?

Verduidelijking: Zijn er nog dingen die je mist waarvan je vindt dat een professional dat echt moet kunnen/weten/ doen?

Bijvoorbeeld manier van praten of op tijd komen of ruimte geven om wat later te kunnen komen.

Vraag 6: Wat heeft u als vader nodig om via een opvoeddebat in gesprek te gaan met een professional?

Verduidelijking: U bent de vader, wat moet u hebben voordat u kan praten met een professional?

Bijvoorbeeld voorlichting krijgen, dingen weten over de professional, leider van het gesprek.

Vraag 7 t/m 10 gaan over de verwachtingen van de vader van het opvoeddebat met de professional.

Vraag 7: Wat waren uw verwachtingen van het opvoeddebat?

Verduidelijking: Wat dacht u dat er ging gebeuren bij het opvoeddebat?

Bijvoorbeeld drukte, geven van informatie.

Vraag 8: Wat verwachtte u van de professionals?

Verduidelijking: Wat wilde u dat de professionals deden?

Bijvoorbeeld vragen beantwoorden.

Vraag 9: Wat verwachtte u van de andere vaders?

Verduidelijking: Wat wilde u dat de andere vaders deden?

Bijvoorbeeld: luisteren, meepraten.

Vraag 10: Wat heeft u geleerd van het opvoeddebat?

Verduidelijking: Klopte het opvoeddebat met wat u dacht dat er ging gebeuren?

Miste u dingen in het opvoeddebat?

In hoeverre kwamen uw verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Bijvoorbeeld: meer kennis over de professional of over CJG.

## Bijlage 5: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 1

### Uitwerking observatie opvoeddebat 1

#### Reacties op elkaar

##### Positief

##### 1<sup>e</sup> debat:

- Debat werd gestart aan de hand van een filmpje.
- Bij het debat waren ook Somalische vaders aanwezig.
- Filmpje houdt de vaders en professionals geboeid.
- Grappige momenten in het filmpje zorgen dat het een ontspannen filmpje is waar om gelachen kan worden.
- De film maakt gesprekjes los.
- Er wordt gevraagd wat de vaders van de film vinden.
- Informeel gesprek, het voelde niet als een ondervraging of een gesprek bij een hulpverlener.
- Terugkoppeling gedaan door Abdellah.
- Er werden heen en weer vragen gesteld door de vaders en de professionals en door de professionals aan de vaders.
- Op een gegeven moment vraagt een van de professionals waarom het Trias Pedagogica wel lukt om Marokkaanse vaders te bereiken en wat hierbij de drempels zijn.
- Erkenning, focus op intentie vaders.
- Benadering is essentieel.

##### 2<sup>de</sup> debat:

- Kennis nodig.
- Opmerkingen zorgen voor overeenstemming in de groep.
- Er wordt veel geknikt en ja gezegd, de vaders zijn het eens met wat er gezegd wordt.

##### Negatief

##### 1<sup>e</sup> debat:

- Ongeloof en verbazing over de opmerking "leraar vermoordt leerling". Deze opmerking is gemaakt door een Marokkaanse vader maar roept geen herkenning op bij de professionals.

##### 2<sup>de</sup> debat:

- Overheersing bij het debat door 1 vader zorgt voor onduidelijkheid. Tip > zorg dat verschillende vaders aan het woord kunnen zijn.

### Barrières

##### 1<sup>e</sup> debat:

- Bij het filmpje wat Trias Pedagogica laat zien worden door een professional vraagtekens bij geplaatst; hij vraagt zich af of dit filmpje representatief is.
- Vooroordelen die heersen.
- Je moet de taal van de Marokkaan spreken.
- Je hebt de juiste mensen nodig.
- Sociaaleconomische redenen (reizen kost geld).
- Schaamtegevoel, trots.
- Overstap naar dialoog.
- Verandering kost tijd.
- Verwachtingen professionals.

##### 2<sup>de</sup> debat:

- Antwoord op de vragen die gesteld worden, wordt niet gegeven. Er wordt rond de pot gedraaid.
- De kennis van vaders van verschillende organisaties ontbreekt.
- Benadering die gehanteerd wordt vanuit het CJG/OKC is belangrijk.



## Effectieve punten

### 1<sup>e</sup> debat:

- Uitdaging in gesprek gaan door filmpje.
- Laagdrempeligheid, daardoor komen vaders.
- Stimuleren van de vaders door professionals en andersom.
- Aansluiting en erkenning belangrijk.
- Vaders komen wanneer ze duidelijkheid hebben en weten waar ze aan toe zijn.
- Debatleiders letten goed op en vatten regelmatig samen.

### 2<sup>de</sup> debat:

- Uitdaging om in gesprek te gaan door filmpje.
- Ruimte om je eigen zegje te doen, zowel voor vaders als voor professionals.

## Verbeterpunten

### 1<sup>e</sup> debat:

- Het geven van antwoorden op gestelde vragen.
- Groepsgrootte houdt tegen om dingen te zeggen.
- Soms moeilijk om de ander te verstaan door de grote groep mensen die aanwezig was.

### 2<sup>de</sup> debat:

- Op een gegeven moment vindt door een professional een terechtwijzing plaats in een discussie tussen de Marokkaanse vaders en Nederlandse professionals over jeugdzorg. Dit is niet de bedoeling van het debat.
- Groepsgrootte houdt tegen om dingen te zeggen.

## Uitwerking vragenlijsten vaders opvoeddebat 1

Vader 1: 43 jaar, 4 kinderen van 17, 15, 14 en 3 jaar.

Vader 2: 39 jaar, 3 kinderen: 2 jongens van 10 en 8 jaar, 1 meisje van 7 jaar.

Vader 3: 48 jaar, 2 kinderen van 16 en 12 jaar.

Vader 4: 37 jaar, 2 kinderen van 5 en 8 jaar.

Vader 5: 44 jaar, 3 kinderen: een jongen van 18 jaar en 2 meisjes van 13 en 5 jaar.

### 1. Belangrijk in een opvoeddebat

Vader 1: Hoe voed ik mijn kind op? Waarom is nooit een uitleg gegeven tot hoever ik kan gaan met mijn kind in het opvoeden ervan?

Vader 2: Bewustmakend. Door debatten ontstaat een overtuiging voor houdingsverandering.

Vader 3: Dat meer discussies worden gewekt.

Vader 4: Alles wat je mee krijgt, leer je daarvan?

Vader 5: Kennis van Nederlandse opvoedstijlen.

### 2. Kennis professional

Vader 1: Wij allemaal.

Vader 2: Planning en mensen bereiken en natuurlijk kennis.

Vader 3: Heel weinig en zijn heel weinig aan het woord.

Vader 4: Meer uitnodigingen! (landelijk)

Vader 5: Mensenkennis en in staat zijn om een gesprek te leiden.

### 3. Vaardigheden professional

Vader 1: Hij/zij moet zelf kennis hebben of dezelfde achtergrond.

Vader 2: Weten hoe je een mens moet laten meedoen en durven debatteren. Gevoel van discussie.

Vader 3: Ze moeten er meer bij betrokken zijn, meer praten en meer vragen.

Vader 4: Goede communicatie, juist taalniveau, omgaan met emoties.

Vader 5: Iedereen een kans geven om te praten.

#### 4. Houding professional

Vader 1: De houding van Abdellah Mehrz als het gaat over Marokkaanse vaders.

Vader 2: Van elkaar leren gevoel.

Vader 3: X.

Vader 4: Positieve houding, zelfverzekerde houding, positieve uitstraling.

Vader 5: Rustig, duidelijk praten en Marokkaans kunnen praten.

#### 5. Overige dingen nodig professional

Vader 1: Door de gestelde vraag gelijk op in gaan.

Vader 2: Ruimte en planning, tijdsverdeling.

Vader 3: Ik zou het niet weten.

Vader 4: Positieve onderwerpen, interessante onderwerpen, duidelijke en goede adviezen.

Vader 5: Materiaal, foto's en beelden.

#### 6. Wat heeft vader nodig

Vader 1: Taalbeheersing.

Vader 2: Vertrouwen en respect naar mijn mening.

Vader 3: Ik heb niks nodig, voor mij zijn geen problemen.

Vader 4: Durven, emoties durven los te laten, eerlijkheid, zelfverzekerd.

Vader 5: Gelegenheid.

#### 7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Vader 1: De uitweg tot een betere opvoeding.

Vader 2: Een soort school eigenlijk maar dit zijn meer dan school.

Vader 3: Dat ik mijn mening kan geven en dat ik oplossingen mee kan krijgen.

Vader 4: X

Vader 5: Heel veel, kennis en middelen om goed te kunnen opvoeden.

#### 8. Verwachtingen van de professionals

Vader 1: Onwetendheid omzeilen.

Vader 2: Dat ze ons de weg wijzen naar een goede opvoeding.

Vader 3: Niks.

Vader 4: X

Vader 5: Overtuigingskracht.

#### 9. Verwachtingen van de andere vaders

Vader 1: Steun.

Vader 2: Hand in hand en elkaar helpen.

Vader 3: Dat ze meer aan het woord komen.

Vader 4: X

Vader 5: Serieus nemen en eerlijk meedoen.

#### 10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Vader 1: Ik heb ervan geleerd.

Vader 2: Ik dacht dat ze niet andere waren dan een stuk lezen in een boek maar dit hebben me binnen bereikt.

Vader 3: Ik vind het heel leerzaam en interessant.

Vader 4: X

Vader 5: Tevreden, precies wat ik nodig had.

#### 11. Eventuele overige opmerkingen

Vader 1: Negatief onderzoeken.

Vader 2: Door naar andere meningen en ervaringen van andere deelnemers te luisteren, kan je ervaring vergelijken en de vragen stellen of je goed opvoedt.

Vader 3: X

Vader 4: X

Vader 5: Alle steden van Nederland bereiken.

### Uitwerking vragenlijsten professionals opvoeddebat 1

Professional 1: Leonie Reumers, werkzaam bij K2 Advies Implementatie Training.

Professional 2: Elma Stel, werkzaam als beleidsmedewerker bij Gemeente Oosterhout (Noord-Brabant).

Professional 3: Willem van de Voort, werkzaam als jongerenwerker bij Contourde Twern.

Professional 4: Dulcie Koevoets, werkzaam bij Contourde Twern.

Professional 5: M. van de Meerendonk, werkzaam bij Contourde Twern.

Professional 6: S. Ali, werkzaam bij GGD Den Haag – gezondheidsbevordering.

Professional 7: Piet de Hond, werkzaam bij Contourde Twern.

Professional 8: Youssef Aabich, werkzaam als jongerenwerker bij Contourde Twern – R-newt.

Professional 9: U Yozer-Zork, werkzaam bij gemeente Leeuwarden als beleidsmedewerker.

Professional 10: N. Tchiche, werkzaam bij de Hogeschool van Amsterdam.

Professional 11: Khadija Ghabi, werkzaam bij De Opvoedpoli.

Professional 12: Phyllis Döll, werkzaam als werkbegeleider/ gezinscoach bij De Opvoedpoli. Daarnaast zelfstandig ondernemer bij Phyllisofie Consultancy.

Professional 13: Emran Riffi, werkzaam bij de Hogeschool van Amsterdam.

#### 1. Belangrijk in een opvoeddebat

Professional 1: Dat er niet veroordeeld/geoordeeld wordt. Dat het gaat over zaken die de deelnemers raken, die voor hen van betekenis zijn. Dat er een goede balans is tussen praten en luisteren. Dat iedereen een kans krijgt iets te zeggen (niet alleen degenen die toch al gemakkelijk praten).

Professional 2: Dat de juiste mensen aanwezig zijn: afspiegeling doelgroep.

Professional 3: Praktische insteek, aansluiten bij vragen van de deelnemers/ wijkbewoners.

Participatie van de deelnemers/ wijkbewoners. Kennisoverdracht.

Professional 4: Neutrale plek zodat meningen gegeven kunnen worden. Iemand aanwezig die grenzen stelt.

Professional 5: Dat iedereen gelijke inbreng kan hebben/ serieus wordt genomen. Respect voor elkaar.

Professional 6: Open sfeer.

Professional 7: Vertrouwen.

Professional 8: Dat ouders het nut van opvoeden ondervinden.

Professional 9: Goede organisatie en aanwezigheid van sleutelfiguren, warme sfeer. Er moet onderling vertrouwen zijn.

Professional 10: Onderwerpen die uit de deelnemers komen. Laat de deelnemers aan het debat zelf bepalen waarover zij willen debatteren.

Professional 11: Dat vaders kennis, inzicht en zorgen kunnen delen.

Professional 12: Inzicht, veranderingsmogelijkheden, kennis.

Professional 13: Inzicht krijgen in tegenstellingen en overeenkomsten tussen mensen. Hiermee ook meer kennis opdoen over het thema.

#### 2. Kennis professional

Professional 1: Groepsdynamiek, hoe gesprekken te leiden. Verschillen (bijv. culturele) met betrekking tot communicatie. Opvoeden in verschillende culturen.

Professional 2: Culturele kennis, algemene groepsdynamiek.

Professional 3: Netwerk, kennis opvoedingsondersteuning. Kennis van de wijk, vragen en belangrijke personen.

Professional 4: Ervaring vanuit praktijk (over onderwerp). Kennis over doelgroep.

Professional 5: Gespreksleider zijn.

Professional 6: Het is belangrijk om kennis te hebben over de doelgroep. Wat vinden zijn belangrijk (respect, omgangsvorm).

Professional 7: Achtergrond/ cultuur/ pedagogiek/ gesprek leiden.

Professional 8: Hoe bereik ik ouders van probleemjongeren.

Professional 9: Kennis van cultuurverschillen. Geen vooroordelen, vertrouwen in wat je doet, openheid.

Professional 10: Kennis over de culturen van de deelnemers. Kennis over het leiden van debatten.

Professional 11: Kennis van de cultuur, vaderrol kennen binnen het gezin.

Professional 12: Culturele achtergrondkennis.

Professional 13: Inhoudelijke kennis over het thema (feitenkennis). Kennis van verschillende visies ten aanzien van het thema. Inzicht in aanwezige doelgroep en hun doelen en betrokkenheid bij thema.

### 3. Vaardigheden professional

Professional 1: Gespreksleiding, didactische vaardigheden.

Professional 2: Gesprekstechniek, waardering voor deelnemers.

Professional 3: Aansluiten op taalniveau/ belevingsniveau. Houding van aanspreekbaarheid. Dicht bij de doelgroep staan. Pedagogische achtergrond, praktische voorbeelden kunnen geven.

Professional 4: Grenzen stellen, gelijkwaardigheid, respectvol, open leefhouding.

Professional 5: Gespreksleider zijn.

Professional 6: Communicatief sterk. Voldoende kennis van de doelgroep.

Professional 7: Gesprek leiden/ luisteren.

Professional 8: Vertrouwen naar de doelgroep en in netwerk bestaan uit ouders (vaders) die voor je kunnen werken.

Professional 9: Goede aanleg voor luisteren en aansturen. Om kunnen gaan met meningsverschillen. Goed kunnen luisteren. Vertrouwen hebben in mensen.

Professional 10: Je mening niet opdringen. Verwoord wat de deelnemers hebben verteld. Stel vragen die de deelnemers aan het denken zetten.

Professional 11: Aansluiten, erkennen, afstemmen, waarnemen wat er speelt, voorbeelden geven.

Professional 12: Basisvaardigheden: luisteren, erkennen, herkennen.

Professional 13: Associërend denken: verschillende standpunten herkennen en tegen elkaar uitzetten. Kennis en communicatieve vaardigheid. Gereedschap aan stellen van prikkelende vragen met kernen.

### 4. Houding professional

Professional 1: Een gelijkwaardige houding.

Professional 2: Open.

Professional 3: Interactieve houding, laagdrempelig.

Professional 4: Open leefhouding.

Professional 5: Ze veel overwicht hebben dat je dit kan leiden. Misschien een man zijn?

Professional 6: Je moet als professional heel erg toegankelijk zijn voor je doelgroep.

Professional 7: Open houding.

Professional 8: Jezelf kwetsbaar opstellen en je eigen privé delen. Een voorbeeld zijn voor de deelnemers.

Professional 9: Openheid, niet bevooroordeeld. Met goede bedoelingen beginnen, geen hoge verwachtingen.

Professional 10: Open houding.

Professional 11: Open houding, onbevooroordeeld, begrip.

Professional 12: Open houding.

Professional 13: Actief, betrokken. Bescheiden, dus bewust van het feit van meerdere opvattingen mogelijk zijn. Leergierig, dus echt iets van anderen willen leren, in plaats van alleen eigen punt maken.

#### 5. Overige dingen nodig professional

Professional 1: Luisteren, goed afstemmen, concrete vragen stellen waarop vaders antwoorden kunnen geven.

Professional 2: Goede contactpersonen die deze groep kennen, helpt van Marokkaanse afkomst.

Professional 3: X

Professional 4: Open leefhouding.

Professional 5: Tijd van de werkgever.

Professional 6: Communicatief sterk. Voldoende kennis van de doelgroep.

Professional 7: Netwerk in verband met werving.

Professional 8: Duidelijke casussen/ op beeld.

Professional 9: Kennis van cultuur en problematiek. Durf je kwetsbaar op te stellen. Geef complimenten.

Professional 10: Weten wat de (Marokkaanse) ouders bezighoudt. Op de hoogte zijn van hun vragen en onzekerheden.

Professional 11: Laagdrempelig houden, geen vaste afspraken. Win-win situatie creëren.

Professional 12: De methodiek door Trias Pedagogica.

Professional 13: Bescheidenheid: kennis van eigen vooroordelen en acceptatie van idee dat jouw cultuur/ opvattingen niet superieur is. Waardering voor inbreng. Laagdrempeligheid: taal, etc.

#### 6. Wat heeft vader nodig

Professional 1: Duidelijkheid over wat er precies gaat gebeuren. Duidelijkheid over wat ik en de vader eraan kan hebben. Duidelijkheid over wie het debat gaat leiden.

Professional 2: Moed.

Professional 3: Vertrouwen in de begeleider, bekend gezicht uit de wijk.

Professional 4: Weet ik niet, weinig ervaring met vaders. Ik denk met de paar vaders die ik bereik: erkenning, positieve insteek.

Professional 5: X

Professional 6: Laagdrempeligheid en open sfeer. Respect, begrip.

Professional 7: Laagdrempeligheid, vertrouwenspersoon.

Professional 8: Openheid en geen schaamte.

Professional 9: Tijd en mogelijkheden en een respectvolle uitnodiging.

Professional 10: Kunnen reflecteren. Met concrete vragen komen.

Professional 11: Vragen nodig, vaardigheden willen leren.

Professional 12: Vertrouwen.

Professional 13: Zie presentatie, bovendien meer een vraag voor vaders dan voor professionals.

#### 7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Professional 1: Dat ik een beeld kreeg over hoe het werkt.

Professional 2: Blanco: methodiek, presentatie.

Professional 3: Handvatten bieden voor starten debatten rondom opvoedingsondersteuning.

Professional 4: Informatieverwerving/ in gesprek over drempels etc.

Professional 5: Informatie hoe een opvoeddebat te kunnen realiseren.

Professional 6: Ik vond het knap dat de vaders goed betrokken waren tijdens het opvoeddebat.

Professional 7: In debat met vaders gaan.

Professional 8: Hoe bereik ik de Marokkaanse vader.

Professional 9: Openheid van mensen.

Professional 10: X

Professional 11: Dat vaders betrokken willen zijn en meer zorgen willen delen.

Professional 12: Inhoudelijke informatie over de methodiek.

Professional 13: Ideeën over het stimuleren van betrokkenheid van vaders en hoe optimaal kan worden bijgedragen aan de ontwikkeling van kinderen.

#### 8. Verwachtingen van de andere professionals

Professional 1: Actieve deelname.

Professional 2: X

Professional 3: Ik hoopte op goede ideeën van de professionals om bij aan te kunnen haken.

Professional 4: Niets.

Professional 5: X

Professional 6: X

Professional 7: Tips, praktijkvoorbeelden.

Professional 8: Dat ze meer de doelgroep begrijpen en de juiste mensen inzetten om het debat op gang te laten komen.

Professional 9: X

Professional 10: X

Professional 11: Dat ze aansluiten en elkaar willen begrijpen.

Professional 12: Open houding, positieve houding.

Professional 13: Meer ervaringen delen vanuit de praktijk.

#### 9. Verwachtingen van de vaders

Professional 1: Actieve deelname.

Professional 2: Eerlijkheid en openheid.

Professional 3: Antwoorden op drempels. Waarom deelnemen of juist niet. Wat motiveert hen.

Professional 4: Niets, ik vind het een toegevoegde waarde als ze mee praten, mening geven, maar ik wist niet wat ik kan verwachten.

Professional 5: Tips over hoe je het aan moet pakken.

Professional 6: X

Professional 7: Hun ervaringen delen.

Professional 8: Dat ze meer ouders uitnodigen om deel te nemen aan het debat.

Professional 9: Openheid in een bepaalde dosis, had geen grote verwachtingen.

Professional 10: X

Professional 11: Dat ze voorzetten en juist in de thuissituatie doen.

Professional 12: Open houding.

Professional 13: Meer ervaringen delen vanuit eigen kader.

#### 10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Professional 1: De verwachting kwam uit.

Professional 2: X

Professional 3: X

Professional 4: Redelijk.

Professional 5: Meer informatie over methodiek. Kopie sheets miste ik.

Professional 6: Ik heb het een en ander gehoord over opvoeddebatten voor Marokkaanse vaders. Ik had niet verwacht dat veel vaders zich geroepen voelden om deel hieraan te nemen. Ik vind het fijn dat de vaders nu wel inzien dat ze hulp kunnen vragen. Dat het niet erg is om hulp te vragen en je problemen te bespreken met andere vaders.

Professional 7: De informatie was goed, te weinig interactie met elkaar en te weinig praktijkvoorbeelden.

Professional 8: Ik heb geen duidelijk antwoord gekregen van de vaders. Maar niet alle sprekers en professionals heb ik in beeld kunnen krijgen en dus dat ik bevestigd ben in waar ik mee bezig ben.

Professional 9: Meer dan verwacht.

Professional 10: X

Professional 11: In zekere zin heel veel. Er zullen wel meer professionals in gesprek met vaders moeten gaan.

Professional 12: Het debat overtrof mijn verwachtingen.

Professional 13: Meer ervaringen delen vanuit de praktijk. Meer ervaringen delen vanuit eigen kader.

#### Eventuele overige opmerkingen

Professional 1: Het blijkt toch lastig om concrete antwoorden te krijgen. Het is dus lastig om vragen zo te stellen dat je antwoorden krijgt waar je iets mee kunt.

Professional 2: X

Professional 3: X

Professional 4: Ik vind de vragenlijst wat vaag. Het is gericht op het opvoeddebat.

Professional 5: X

Professional 6: X

Professional 7: Geen ruimte voor debat, te veel mensen, te weinig tijd.

Professional 8: X

Professional 9: Ik geloof in dat deze methodiek heel goed gaat werken. Wens hun veel succes.

Professional 10: X

Professional 11: Goed werk, ga zo door. Ik zou wel graag in een opvoeddebat willen spreken over opvoeding binnen het Nederlandse systeem.

Professional 12: Goede organisatie, mooi gedaan.

Professional 13: Tip: debat strenger leiden: alleen antwoorden op de vraag en doorvragen als men niet helder is.

## Bijlage 6: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 2

### Uitwerking observatie opvoeddebat 2

#### Reacties op elkaar

##### Positief:

- Shakuur (debatleider) gaf aan trots te zijn dat er zoveel vaders naar het debat waren gekomen. De opkomst van het debat vond hij sowieso hoog en positief.
- Reacties werden uitgelokt door het onderwerp “elkaar in de ogen kijken”. Sommige kinderen kijken de juf/ meester niet aan als tegen hen gepraat wordt. Nu was het de vraag of dit iets cultureels is. Een aantal Turkse moeders gaf aan dat ze hun kind juist aanleren om de persoon die tegen hem praat in de ogen te kijken.
- Een docent zei iets, de Marokkaanse vrouwen zijn het met hem eens, dit is te zien door jaknikken met hun hoofd.
- Er was veel overeenstemming binnen de groep.
- Op een gegeven moment werd aangegeven dat het onderscheid weg moet tussen de Marokkaanse groep en de Nederlandse groep: iedereen was het daarmee eens. In plaats van docenten – ouders, zijn we allemaal ouders. “We zijn allemaal vaders en moeders.”

##### Negatief:

- Een docent reageert lerend naar de ouders die aanwezig zijn. Wanneer zij een opmerking maakten, knikte hij en zei “heel goed”. De toon waarop hij dit zei, zorgde voor verwarring bij de moeders.
- Vaders gaven nauwelijks reacties, noch verbaal, noch non-verbaal. Dit debat zorgt vooral voor pratende moeders.
- Een aantal docenten vinden het respectloos wanneer een vader tijdens het debat wordt gebeld en opneemt; volgens hen getuigt dit echt niet van respect en kan je dat niet maken.
- Aan het einde van het debat gaan een aantal vaders weg, het is onbekend waarom. Ook een aantal moeders verlaten de zaal.
- Op een gegeven moment uit een docent zich negatief over het bij elkaar mixen van de Turkse en de Marokkaanse groep bij de koffiekamer tijdens doordeweekse ochtenden. Zij vindt dat dit mixen niet gaat werken aangezien het al vaker geprobeerd is. Door wat zij zegt, worden de moeders onrustig en vloeit het respect weg. De moeders stonden juist erg open voor het mixen van de groepen, de docent werkt dit tegen.

#### Barrières

- Het is onduidelijk of de vaders alles wel meekrijgen in verband met de Nederlandse taal die gesproken wordt gedurende het opvoeddebat.
- Vaders zijn bij het opvoeddebat moeilijk te lezen: zeggen weinig, tonen weinig reacties, noch gezichtsuitdrukkingen.
- Moeders bij het opvoeddebat zorgt dat vaders weinig praten, dit laten ze aan de vrouwen over.
- De docenten waren passief gedurende het debat; het waren steeds dezelfde docenten die iets zeiden. Dit was Trias Pedagogica ook opgevallen gedurende het eerste debat van 24 februari. Misschien heeft dit iets te maken met de verwachtingen die de docenten hadden van het debat. Een docente had aangegeven dat ze niet helemaal wist wat ze ervan moest verwachten.
- Vaders waren weinig aan het woord.
- Op een gegeven moment werden de schoolregels besproken; 5 basisregels die op de school gelden. Deze staan altijd op de nieuwsbrief die regelmatig wordt verstuurd. Er werd aangegeven dat de docenten met ouders te maken hebben die niet of slecht Nederlands



kunnen lezen. Dit zorgde voor verbazing en onbegrip bij de docenten. Zij konden zich dit niet voorstellen.

- Na 1 uur opvoeddebat kwam de eerste reactie van 1 vader. Uiteindelijk was hij van de 10 vaders vooral de vader die reacties gaf.
- De concentratie van zowel de ouders als de docenten raakte op.

#### Effectieve punten

- Gesprek blijft doorgaan
- Positieve sfeer bij het opvoeddebat
- Veel overeenstemming met elkaar
- Aan het einde bedanken voor de aanwezigheid, dit werkt positief

#### Verbeterpunten

- Het to the point komen van de debatleiders duurde soms wat lang, dit zorgde ervoor dat de aandacht verslaptte bij zowel de ouders als de docenten.
- Het doel van het opvoeddebat was bij de leerkrachten niet duidelijk.
- Onderwerpen liepen door elkaar tijdens het bespreken.
- Er werd regelmatig langs elkaar heen gepraat, dan werd bijvoorbeeld een vraag gesteld maar daar kwam geen antwoord op.
- Op een gegeven moment praatten mensen door elkaar en lieten elkaar niet uitspreken.
- Gedurende het opvoeddebat lopen een aantal vaders weg, eerst waren er 14 vaders, toen nog 6.

#### Uitwerking vragenlijsten vaders opvoeddebat 2

Vader 1: 50 jaar, 1 kind van 11 jaar.

Vader 2: 40 jaar, 3 kinderen van 12, 9 en 3 jaar.

##### 1. Belangrijk in een opvoeddebat

Vader 1: Normen en waarden bijbrengen aan je kind.

Vader 2: Communicatie & luisteren.

##### 2. Kennis professional

Vader 1: Geduld, omgaan met drukte, kennis van eigen cultuur.

Vader 2: Opvoedopleiding.

##### 3. Vaardigheden professional

Vader 1: Begrip en tijd.

Vader 2: Debat goede richting leiden.

##### 4. Houding professional

Vader 1: X

Vader 2: Kalm, goed luisteren.

##### 5. Overige dingen nodig professional

Vader 1: Uitdagen.

Vader 2: Discussievaardigheden.

##### 6. Wat heeft vader nodig

Vader 1: Onderwerp – is een vraag met vele gezichten.

Vader 2: Goed onderwerp.

7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Vader 1: Meer inhoud, begrip over samengaan van meerdere culturen.

Vader 2: Mijn mening uiten en nieuwe dingen leren.

8. Verwachtingen van de professionals

Vader 1: Luisteren en wat doen. Voorstellen en mogelijkheid geven voor uitvoeren van ideeën.

Vader 2: Dat hij goed zijn werk doet.

9. Verwachtingen van de andere vaders

Vader 1: Actieve deelname.

Vader 2: Meedoen.

10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Vader 1: Gedeeltelijk.

Vader 2: Goed.

11. Eventuele overige opmerkingen

Vader 1: Ideeën waren goed, hopen dat ze ook worden uitgevoerd.

Vader 2: Meer opkomst verwacht.

Uitwerking vragenlijsten professionals opvoeddebat 2

Professional 1: Mevr. Cora Spruit, docent bij basisschool De Zeven Gaven.

1. Belangrijk in een opvoeddebat

Professional 1: Zoveel mogelijk kennis nemen van elkaars standpunten.

2. Kennis professional

Professional 1: Enige visie op opvoeden kan het debat verdiepen.

3. Vaardigheden professional

Professional 1: Op de eerste plaats luisteren en waar nodig doorvragen.

4. Houding professional

Professional 1: Een open houding zonder vooroordelen.

5. Overige dingen nodig professional

Professional 1: Betrokken vaders die het gesprek ook echt aandurven.

6. Wat heeft vader nodig

Professional 1: Een vertrouwde omgeving en de wil om mee te doen.

7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Professional 1: In de voorbespreking is genoemd dat het doel zou zijn met name vaders meer te betrekken bij de contacten met school/ opvoeden. Later werd dit wat losgelaten en wat je dan verwacht is een enthousiaste deelname.

8. Verwachtingen van de andere professionals

Professional 1: Zie de vragen over kennis en vaardigheden; enige visie op opvoeden kan het debat verdiepen & op de eerste plaats luisteren en waar nodig doorvragen.

9. Verwachtingen van de vaders

Professional 1: Zie de vraag over verwachtingen: Enthousiaste deelname verwacht.

10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Professional 1: Dit was de eerste keer dat we op school op een dergelijke manier debatteerden. Mensen (vaders) moeten hier denk ik ook aan wennen en waarschijnlijk gaat het meer meepraten heel geleidelijk.

11. Eventuele overige opmerkingen

Professional 1: X

## Bijlage 7: Uitwerking observatie en vragenlijsten opvoeddebat 3

### Uitwerking observatie opvoeddebat 3

#### Reacties op elkaar

##### Positief:

- Vaders luisteren vol aandacht naar de professional.
- Vragen werden beantwoord, de vaders vonden dit fijn.
- Op een gegeven moment gaf de professional aan dat van de jongeren die in de JJI zitten, 50-60% Marokkaans is. Dit wekte veel verbazing op bij de Marokkaanse vaders.
- Er werd door de professionals aangegeven dat de vaders zich niet hoeven te schamen met vragen stellen. Er was te zien aan de vaders dat ze dit fijn vonden.
- Eerst hebben de vaders vragen gesteld aan de professional, daarna vroeg de professional of de Marokkaanse vaders nog tips hebben. Hieruit blijkt dat de professional de vaders waardeert en bereid is om naar hen te luisteren.

##### Negatief:

- Professional gaf soms wat lange antwoorden die voor de vaders moeilijk te begrijpen waren.
- Ook het gebruik van moeilijk woorden zorgde soms voor verwarring.
- Het feit dat wat de professional vertelde door een van de Marokkaanse leiders vertaald werd naar het Marokkaans voor de vaders, zorgde ervoor dat het moeilijker was om echt een debat aan te gaan. Er moest elke keer gewacht worden op de vertaling van wat ieder zei.
- Communicatie leek soms langs elkaar heen te gaan.
- Ouders kennen de JJI niet, dus er was wat weerstand en wantrouwen onder de ouders te merken vanwege de onbekendheid.
- Sommige vaders leken het debat niet helemaal te kunnen volgen.
- Er was niet echt sprake van een debat, meer van een dialoog waarin de ouders vragen stelden aan de professional en andersom.

#### Barrières

- Bij het observeren zijn reacties moeilijk te lezen, de Marokkaanse vaders laten weinig tot geen gevoelens zien. Ook geen gezichtsuitdrukkingen die informatie weg kunnen geven over wat ze van een onderwerp vinden.
- Bij het tips geven van de vaders aan de professionals bleef het erg oppervlakkig. De professional gaf aan meer betrokkenheid te willen van ouders bij de JJI, daarop gaf een vader aan dat er meer betrokkenheid gecreëerd moet worden, maar zei verder niet op welke manier. Met die tip kon de professional weinig.
- Dit debat was vooral voorlichting geven over de JJI aan de vaders, er was weinig sprake van in discussie gaan met elkaar.

#### Effectieve punten

- Na uitleg in het Nederlands van de professional werd het voor de vaders door een vertaler in het Marokkaans nog een keer extra uitgelegd.
- De vragen die de vaders aan de professional stelden, werden beantwoord. Dit werkte positief op de vaders, ze waren hier tevreden mee.
- Er was voldoende ruimte voor vragen gedurende het debat, deze werden ook allen beantwoord.
- Vaders mogen ook feedback en tips gegeven aan de JJI.

#### Verbeterpunten

- De uitleg in het Nederlands van de professional werd niet volledig vertaald door de Marokkaanse vertaler, hij kortte het stuk van de professional in.

- Debat/gesprek kwam in het begin moeilijk op gang. De professional van de JJI gaf vooral uitleg over wat hij doet en hoe de JJI eruit ziet. Op een gegeven moment was de tijd voor het debat bijna om, toen hadden de vaders juist meer vragen. Dit geeft aanleiding om na te denken over de gebruikte werkvorm, misschien werkt een andere werkvorm effectiever om de vaders uit te dagen het gesprek aan te gaan.

### Uitwerking vragenlijsten vaders opvoeddebat 3

Vader 1: 46 jaar, 2 kinderen.

Vader 2: 45 jaar, 2 kinderen van 19 en 14 jaar.

Vader 3: 46 jaar, 1 zoon van 14 jaar.

Vader 4: 46 jaar, 2 kinderen.

Vader 5: 53 jaar, geen kinderen.

Vader 6: 45 jaar, 3 kinderen van 17, 13 en 8 jaar.

Vader 7: 37 jaar, 4 kinderen: 2 jongens van 12 en 1 jaar, 2 meisjes van 10 en 4 jaar.

#### 1. Belangrijk in een opvoeddebat

Vader 1: Bewust zijn van de opvoeding en omgang met je kinderen en je eigen communicatie.

Vader 2: Openheid, eerlijkheid, respect, rechtvaardigheid, duidelijke regels.

Vader 3: Je leert er heel veel van en je ziet je eigen fouten die je gemaakt hebt en die je nog aan het doen bent.

Vader 4: Betrokkenheid van ouders.

Vader 5: Goede en open discussie. Mogen vragen en goede antwoorden. Veel vaders vinden het goed om naar justitie te luisteren en ook om te begrijpen wat het probleem is.

Vader 6: Tips en tricks. Hoe kan ik iets op tijd signaleren.

Vader 7: Informatie-uitwisseling.

#### 2. Kennis professional

Vader 1: Ervaringsdeskundigheid, dus niet alleen theoretisch.

Vader 2: Pedagogie, maatschappelijk goed georiënteerd, vakkundig, bekend met achtergrond van het kind.

Vader 3: Dat hij zelf een vader is en dat hij veel contact heeft met de ouders.

Vader 4: Pedagogie op individuele manier in verband met verschillende nationaliteiten.

Vader 5: Kennis van communicatie, met andere woorden is het belangrijk om voor te bereiden en veel te lezen.

Vader 6: Communicatievaardigheden, overtuigen, visie op de boodschap. Kennis van beperkingen die er zijn en kennis van de doelgroep.

Vader 7: Verstand van zaken van de opvoeding en achtergrond van de jeugd.

#### 3. Vaardigheden professional

Vader 1: Hij/zij moet in staat zijn om te kunnen schakelen.

Vader 2: Geduld, pedagoog, inlevingsvermogen.

Vader 3: Dat hij iets zelf meegemaakt heeft, want dat is belangrijk of dat brengt vertrouwen aan het kind.

Vader 4: Duidelijke en simpele taal.

Vader 5: Kennis van vaak/meer contact met ouders en kinderen en ook zware persoonlijkheid.

Vader 6: Communicatievaardigheden, overtuigen, visie op de boodschap. Kennis van beperkingen die er zijn en kennis van de doelgroep.

Vader 7: Voorbeeldfunctie.

#### 4. Houding professional

Vader 1: Een positieve houding en in staat zijn om de confrontatie aan te gaan met de deelnemers.

Vader 2: Geduldig, luisterend oor, serieus overkomen.

Vader 3: Meer luisteren dan vertellen.

Vader 4: Sterke persoonlijkheid en overtuiging.

Vader 5: Ten eerste eerlijk en gelijk een antwoord. Niet aarzelen. Sterk zijn.

Vader 6: Overtuigingskracht.

Vader 7: Moet eerlijk zijn en niet opscheppen, en verstandig beslissing nemen.

#### 5. Overige dingen nodig professional

Vader 1: Vertrouwen en achtergrondinformatie.

Vader 2: Serieus overkomen, stukje praktijkvaardigheden, niet alleen theorie, inzicht in cijfers/statistiek.

Vader 3: De problemen die er op dat moment zijn.

Vader 4: Informatie over mijn cultuur en achtergrond.

Vader 5: Ten eerste veel ruimte binnen en makkelijk vragen.

Vader 6: Pedagogische kennis.

Vader 7: Respect en vertrouwen opbouwen.

#### 6. Wat heeft vader nodig

Vader 1: Opvoedvaardigheden en in staat zijn een discussie aan te gaan.

Vader 2: Communicatievaardig.

Vader 3: Meer contact met jongeren, meer weten en een cursus volgen.

Vader 4: Interesse en vakkundige informatie.

Vader 5: Eerder goed voorbereiden, te veel zoeken.

Vader 6: X

Vader 7: Lef en problemen opnoemen, er niet omheen draaien.

#### 7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Vader 1: Meer interactie, ruimte om vragen te stellen en bevraagd te worden.

Vader 2: Tips en leerpunten.

Vader 3: Dat meer van dit soort opvoeddebatten komen.

Vader 4: Hoopgevend en informatief.

Vader 5: Een goed resultaat en ook uitleggen hoe moet ik een kind aanpakken (goede opvoeding).

Vader 6: X

Vader 7: Neutraal, het begint bij de ouders.

#### 8. Verwachtingen van de professionals

Vader 1: Zich verdiepen in de doelgroep. Bereid om tips van de ouders over te nemen en toe te passen.

Vader 2: Cijfers, statistiek, stukjes theorievoorbeelden.

Vader 3: Openstaan voor alle vragen.

Vader 4: De juiste informatie zoals in de praktijk.

Vader 5: Hoe moet ik omgaan met conflicten, hoe moet ik een probleem aanpakken.

Vader 6: Iets van hen te kunnen leren.

Vader 7: Weinig, opvoeding begint voor het te laat is.

#### 9. Verwachtingen van de andere vaders

Vader 1: Meer betrokkenheid en bewustwording.

Vader 2: Openheid, respect en begrip.

Vader 3: Ze moeten hun ideeën delen met de anderen.

Vader 4: Interesse, motivatie en actie.

Vader 5: Goed actie, perfect actieve, goede opvoeding.

Vader 6: Delen van mening en ervaring.

Vader 7: De handen in elkaar slaan en de problemen opnoemen en proberen op te lossen.

#### 10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Vader 1: Redelijk tot goed. Het begin is gegeven.

Vader 2: Ik had meer verwacht.

Vader 3: Heel veel, ik heb heel veel van geleerd.

Vader 4: Voldoende informatie op de gestelde vragen.

Vader 5: Fijn, ben ik erg tevreden/ goed.

Vader 6: Precies aan de verwachtingen voldaan.

Vader 7: 7 van de 10.

#### 11. Eventuele overige opmerkingen

Vader 1: Zich richten op probleemgezinnen. Preventief bezig zijn.

Vader 2: Ik miste de andere partij, namelijk de vrouwen.

Vader 3: Geef het nooit op.

Vader 4: Ik ben blij met dit onderzoek in de hoop dat het zijn vruchten zal werpen.

Vader 5: Heel hard werken, blijven zoeken en goed oplossen.

Vader 6: X

Vader 7: X

#### Uitwerking vragenlijsten professionals opvoeddebat 3

Professional 1: Driss Kaamouchi, werkzaam bij Derdeweg.

Professional 2: J Dijkstra, werkzaam bij JJI De Heuvelrug.

Professional 3: El Hassan Ouhammou, voorzitter Stichting MDO (Marokkaanse Dialoog Overvecht).

##### 1. Belangrijk in een opvoeddebat

Professional 1: Dialoog, gesprek, ideeënuitswisseling, vraag en antwoord, ruimte voor eigen inbreng.

Professional 2: Interactie, elkaar begrijpen meerwaarde in samenwerking ontdekken. Onbekendheid over en weer weghalen. Serieus naar elkaar luisteren.

Professional 3: Ideeën uitwisselen, ervaringen delen.

##### 2. Kennis professional

Professional 1: Vaardigheden, kennis over opvoeding, balans tussen Marokkaans en Nederlandse opvoeding.

Professional 2: De grootste gemene deler van de debatgroep. Wat vindt men belangrijk als onderwerp, waar ligt de interesse, de kennis en de vragen.

Professional 3: Een debat leiden en tevens kennis van zaken hebben.

##### 3. Vaardigheden professional

Professional 1: Vaardigheden, kennis over opvoeding, balans tussen Marokkaans en Nederlandse opvoeding.

Professional 2: Kunnen luisteren, begrijpen, aansluiten en informatie/kennis delen.

Professional 3: Communicatievaardig, voorbeeldfunctie, weten waarover je praat.

##### 4. Houding professional

Professional 1: Openheid, kennis, de nodige vaardigheid.

Professional 2: Open houding, gelijkwaardig, iets te zeggen hebben.

Professional 3: Open houding, luisterend oor.

5. Overige dingen nodig professional

Professional 1: Ik heb netwerk. Ik heb alle stukken van Trias Pedagogica.

Professional 2: Contactopbouw, laagdrempelig, elkaar opzoeken.

Professional 3: Contacten blijven onderhouden, affiniteit met betrokkenen.

6. Wat heeft vader nodig

Professional 1: Openheid, ik-vorm, durf vragen te stellen, actief meedoen.

Professional 2: Elkaar leren begrijpen, samen creëer je meerwaarde, je hebt elkaar nodig.

Professional 3: Een ruimte en medegesprekspartners. Transparantie.

7. Verwachtingen van het opvoeddebat

Professional 1: Dat vader inzicht krijgen over hun opvoedrol/-stijl. Dat ouders bewust worden van eigen vaderschap.

Professional 2: Uitwisseling van ideeën, informatie delen, horen wat er leeft in Utrecht onder Marokkaanse gemeenschap/vaders.

Professional 3: In kaart brengen wat voor problemen er zijn.

8. Verwachtingen van de andere professionals

Professional 1: X

Professional 2: Alleen is maar alleen.

Professional 3: Feiten benoemen.

9. Verwachtingen van de vaders

Professional 1: Op tijd aanwezig zijn. Actief meedoen.

Professional 2: Interesse en interactie en dat was prima in orde.

Professional 3: Actieve rol.

10. In hoeverre kwamen de verwachtingen overeen met het opvoeddebat?

Professional 1: Helemaal.

Professional 2: X

Professional 3: 100%.

11. Eventuele overige opmerkingen

Professional 1: Organisatie MDO verduimt een pluim voor het optreden van de voorzitter.

Professional 2: X

Professional 3: Het ging goed en de deelnemers willen nog meer.



## Bijlage 8: Uitwerking interview Marokkaanse vaders

### Scriptuitwerking interview 2 Marokkaanse vaders - 28 maart 2013

Het interview vond plaats in Amsterdam Osdorp, in huis van de wijk Het Blommetje, aan het Blomwijckerpad. Duur interview: 1 uur en 6 minuten. Het interview begon met alleen vader 1, later is vader 2 aangesloten bij het gesprek en ging vader 1 even roken. Toen zijn aan vader 2 dezelfde vragen gesteld die met vader 1 behandeld zijn en daarna sloot vader 1 weer aan bij het gesprek en hebben we de vragenlijst hervat op het punt waar we gestopt waren.

Als eerste begonnen met controleren of de vaders wisten wat een professional was, daarna is het interview verder gegaan volgens de vooraf opgestelde vragenlijst.

Interviewer: afgekort als I.

Vader 1: meneer B., is 39 jaar en heeft 3 kinderen: 2 jongens van 10 en 8 jaar en een meisje van 7 jaar.

Vader 2: meneer S., is 44 jaar en heeft 3 kinderen: 1 jongen van 19 jaar en 2 meisjes van 14 en 5 jaar.

I: Ja nou als het goed is, is die aan het opnemen. Eh.. Ja, ik heb gewoon een vragenlijst gemaakt met tien vragen en aan de hand daarvan gaan we gewoon in gesprek. Eh. Als eerste wil ik even checken bij jou: Weet je wat een professional is?

Vader 1: Zeker weten. Een profess. Je hebt nog een verschil tussen professioneel en niet professioneel. Professioneel eh, iemand die opgeleid is, die heeft een bepaalde cursus gevolgd.

I: Ja.

Vader 1: Of gediplomeerd. Dus hij, hij heeft een bepaalde manieren om de doel te bereiken. Terwijl prof of tegenover, tegengestelde van professioneel is amateur.

I: Ja.

Vader 1: Toch?

I: Ja, dat is zo ja.

Vader 1: Dus dat weet ik wel.

I: Zeker in voetbal is dat ook zo.

Vader 1: In voetbal dat is heel, ja dat is heel bekend, klopt. In welzijnswerk is ook, jij hebt professioneel, dan misschien is het of een ambtenaar of iemand die werkt bij een erkende welzijnsorganisatie.

I: Ja, want de vragen die ik stel, die gaan ook weet je, over die opvoeddebatten tussen vaders en professionals.

Vader 1: Ja.

I: En ik wil eigenlijk vooral van je weten van wat vind jij nou dat zo'n professional nodig heeft?

Vader 1: Voor die Marokkaanse debatten?

I: Voor het opvoeddebat tussen vaders en professionals.

Vader 1: Ja, ik vind, vooral voor deze debatten als het gaat om opvoeding, dat je een professioneel nodig heeft die ten eerste weet hoe hij de groep kan schudden heh als het gaat om laten praten. Dus het is niet zomaar in het midden van de groep staan en dan beginnen praten over opvoeding. Nee, maar je weet je moet bijhouden wat de mensen doen, kijken naar de omgeving. Vragen, hier vragen of je hun kan overtuigen, of je hun kan laten praten, hun mening geven. Want, nou in Marokkaanse gemeenschap nogmaals, er is een schande, een soort schande dat ze of ze zijn bang dat ze beginnen over opvoeding. Want in beeld in de maatschappij, dat weet jij ook.

I: Ja.

Vader 1: Marokkaanse gemeenschap wordt beschuldigd van slecht opvoeden van hun kinderen, sowieso.

I: Of in ieder geval, de maatschappij staat daar negatief tegenover.

Vader 1: Negatief tegenover, dus.

I: Ja, dat is bekend.

Vader 1: Dus dat is professioneel, hij moet, laat ik maar zo zeggen, samenvatten. Hij moet weten waar hij mee bezig is.

I: Ja, dus gewoon weten hoe hij moet communiceren met...

Vader 1: Naast professionaliteiten hij heeft, of die benoeming professioneel maar hij moet extra en dat moet hij in hebben of hij moet dat weet ik veel, leren, pakken, krijgen van iemand. Hij moet ook weten hoe hij de groep kan te praten krijgen.

I: Ja, dus een stukje uitdagen.

Vader 1: Precies.

I: Een stukje communicatie van hoe doe ik dat, hoe doe ik dat op een goede manier.

Vader 1: Precies. Hij moet, laten we het zo zeggen, misschien komt het dat die tweede vraag van jou. Hij moet sowieso op de hoogte zijn van echte cultuur. En hier, kijk, hier heb je een probleem als het gaat om Marokkaanse cultuur. Want Marokkaanse cultuur bestaat uit vier culturen, wist je dat niet heh. Je hebt Berberse cultuur.

I: Ja ik wist wel Berberse en Marokkaanse.

Vader 1: Berberse, Marokkaanse, Amazigh cultuur ofzo en dan heb je van die Sous, Sahara cultuur.

I: Ja, dus verschillende groepen bedoel je.

Vader 1: Dat is een. Twee, als wij naar Marokko kijken, die mensen die zijn natuurlijk van Marokko naar hier gekomen. Maar dan, Marokko was zelf bezet door twee landen, Europese landen. Zuiden door Fransen en Noorden door Spanjaarden.

I: Dat heeft ook invloed gehad.

Vader 1: Dat heeft ook zeker invloed als het gaat om opvoeden. Kijk, om voorbeeld te geven.

Inwoner in mijn buurt, je hebt een jongen die in Nederland is geboren, in Amsterdam is geboren maar zijn vader die is opgevoed in Casablanca.

I: Ja.

Vader 1: Heel andere mentaliteit als het gaat om opvoeding dan een vader die is geboren in Al Hoceima.

I: Ja, dus ook, je zegt ook binnen de Marokkaanse groep zijn er heel veel verschillen.

Vader 1: Klopt, want die van noorden, die zijn streng opgevoed. Altijd, hij denkt gelijk aan keihard vechten, snap je?

I: Ja.

Vader 1: Gewoon die ander is makkelijk, waarom want Fransen die waren ook heel anders dan Spanjaarden.

I: Ja. Dus eigenlijk vind u het ook belangrijk dat een professional dat weet. En dat hij gewoon weet van ik praat niet alleen tegen een groep die bestaat uit strenge vaders, ik praat tegen verschillende mensen met een verschillende achtergrond, verschillende opvoeding.

Vader 1: Precies. Iemand daar die gaat zeggen van nee, voor mij is opvoeding, voor mij een klap, een klap is een goede opvoeding. Dat zegt die vader die eigenlijk uit het noorden van Marokko komt, terwijl die vader die uit Casablanca, Marrakech, Fez, Agadir zegt nee hoor dat is gelul.

I: Die zien het heel anders.

Vader 1: Die zien het heel anders. En dan krijg je een soort strijd, strijdige discussie. En daar zeg ik van dit is die houding die professioneel nodig heeft om van die reactie, in die reactie een hoog punt, snap je van, een standpunt van te maken van: Nou ja, wie zijn nu eigenlijk kwijt. Wat is nou eigenlijk de beste oplossing? Dan moet iemand komen, of iemand laten doen in discussie die kan tegen hun zeggen van "Volgens mij zijn jullie allemaal fout bezig. Weet je waarom, vergeet maar die, even terug naar de Nederlandse samenleving.

I: Ja, want hoe zou een professional daarmee om moeten gaan volgens u?

Vader 1: Hij moet dat mensen zeggen in de overweging nemen, dus dat hij niet vergeet.

I: Ja.

Vader 1: En misschien geef mensen een gelegenheid om te praten, ook als hij fout praat, laat die hem even praten. Zorg dat de rest naar hem luistert zodat zij denken dat hij niet zomaar zeikt.

I: Dus eigenlijk niet oordelen maar gewoon iemand de ruimte geven om te zeggen wat hij wil, ook al ben je het er niet mee eens.

Vader 1: Precies, maar vergeet niet daarop terug te komen. Vergeet niet daarop terug te komen. Als wij uitlachen of beoordelen, sommige mensen kunnen dat heh. Want jij kan met iemand, ook als hij niet professioneel is ja, maar hij is slim, hij kan met jou praten dan gaat hij jou beoordelen, onderschatten, beoordelen.

I: Ja, iedereen.

Vader 1: Ja een idee, precies. Dus soms Abdellah (debatleider Trias Pedagogica) die wordt ook verwaald in die debatten. Dus hij gaat "ja, waar is goed, ik kom zo bij je ja, ik kom zo bij je. Ja ja meneer daar." En dan gaat die meneer aandacht geven, die discussie, die richting en vergeet die meneer daar. En dat willen we voorkomen.

I: Dus het is belangrijk dat je iedereen meeneemt.

Vader 1: Heel moeilijk.

I: Dat je erop terugkomt.

Vader 1: Heel moeilijk.

I: Ja. Dus dat is wel iets wat je echt belangrijk vindt?

Vader 1: Dat vind ik heel belangrijk.

I: Ja. En zijn er andere dingen waarvan je zegt dit vind ik echt heel belangrijk in een opvoeddebat? Dus dat kunnen bijvoorbeeld dingen zijn als het moet een tijdstip 's avonds zijn, of er moeten zeg twintig vaders aanwezig zijn, er moeten een aantal professionals aanwezig zijn.

Vader 1: Kijk, Isabelle, zulke debatten moet je eigenlijk uitvoeren tussen verschillende mensen met verschillende situaties. Wat ik daarmee bedoel is.

I: Ja.

Vader 1: Je moet een vader hebben die problemen heeft gehad qua opvoeding. Die heeft bijvoorbeeld slechte opvoeding gegeven aan zijn kinderen waar hij nu spijt van krijgt omdat hij een duidelijk beeld heeft over het verleden. En hij wil zeggen van kon maar die tijd teruggedraaid worden, ga ik heel anders opvoeden.

I: Ja. Dus hij heeft ook een goed beeld van waar het fout is gegaan.

Vader 1: Ervaring, ervaring. Of slecht, positief of negatief. Je hebt vaders met ervaring.

I: Ja.

Vader 1: Je hebt een jonge vader, die heeft helemaal geen idee wat opvoeding is. En dat ben ik in dit geval, want ik zeg nog steeds, ik leer heel veel van deze debatten.

I: Ja.

Vader 1: Een voorbeeld te geven, heel slim. Zakgeld met kinderen, ik had geen idee over wat zakgeld, hoe je je kind laten gaan met zakgeld. Voorlezen deed ik ook nooit.

I: Ja, want hoe oud zijn je kinderen?

Vader 1: De oudste is 10 jaar, en dan zijn broertje is 8 jaar en een dochttertje van 7 jaar.

I: Okee, dus best wel, juist in die leeftijd dat je met zakgeld te maken krijgt.

Vader 1: Klopt. En wij hebben hier ook eigenlijk, dat was de vijfde (debat) van Slotervaart maar in Slotervaart is het niet doorgegaan. Toen hebben ze, hebben wij dat gezegd, wij gaan hier in Osdorp maken. Of hun eigenlijk, ik zeg wij maar ik ben alleen maar een bewoner. Maar ik roep iedereen zo'n beetje naar elkaar toe.

I: Ja.

Vader 1: Met kinderen, debatten met kinderen. Waarom dan kom ik toch, wat heb ik gezegd. Iemand, iemand met ervaring, of positief of negatief. Iemand die geen, nog geen idee heeft, laat ik maar zo zeggen jonge kinderen. Hij heeft wel ervaring maar dan praat je over eigenlijk nog niet, nou ze zijn nog jong, ik maak geen druk, we kijken het het wel. Zo. Maar dan heb jij een twaalfjarige of vijftienjarige, hoe noem je dat nieuwe jongen, nieuwe toch ofzo.

I: Ja.

Vader 1: Dat is ook een groep, die heb je ook. Wat hun doen, en dat is meer wat ik wil graag. Eigenlijk die vier debatten tegelijk in een keer doen in de zaal. Vaders van oude generatie met veel problemen die hebben gehad. Tweede generatie, die problemen beginnen net, dus dan praat je over primitiviteit, om primitief dat ze voorkomen.

I: Ja precies, dat ze er net mee te maken krijgen.

Vader 1: En ook een twaalfjarige die gaat iets zeggen over hoe wordt hij nu opgevoed als het gaat om bepaalde thema's: zakgeld, voorlezen, communicatie.

I: Ja.

Vader 1: Als je dat, die drie groepen in 1 zaal kan krijgen in mei debatteren, dat zou een uitstekende voorbeeld zijn voor de rest.

I: Ja, dus eigenlijk zeg je gewoon verschillende soorten mensen, verschillende soorten bij elkaar.

Vader 1: Verschillende soorten mensen.

I: Ja, okee, duidelijk. Nou over het stukje kennis hebben we het net al een beetje gehad, van kennis van de cultuur, kennis over dat er verschillende Marokkanen zijn allemaal met een verschillende opvoeding...

Vader 1: Achtergrond.

I: Achtergrond, inderdaad. Ik heb een vraag over de vaardigheden van een professional, dus weet je wat een professional moet kunnen. Wat voor vaardigheden vind jij belangrijk?

Vader 1: Moet kunnen qua houding of qua bijvoorbeeld qua hoe hij gaat dat presenteren bijvoorbeeld?

I: Mag van alles zijn.

Vader 1: Van alles zijn. Kijk, hij moet duidelijk kunnen praten. Hij moet naar mijn idee drie verschillende dialecten kunnen praten.

I: In het Marokkaans dan?

Vader 1: Nou, hij moet sowieso Nederlands kunnen praten, maar dat is logisch. Want even terug naar. Je hebt mensen die wonen hier, en waarvan ik, ik begin nu eigenlijk die Marokkaanse woorden te vergeten. En als je praat over opvoeding kom jij termen tegen, termen tegen die met opvoeding te maken hebt, ja dan begrijp ik het niet.

I: Ja, maar je zei drie verschillende dialecten?

Vader 1: Drie verschillende dialecten, hij moet zeker Nederlands en daarna over Marokkaanse gemeenschap, hij moet drie dialecten kennen. Hij moet Marokkaanse taal, dat is, kijk jij hebt Nederlands en je hebt beschaafd Nederlands heh.

I: Ja, Marokkaans, Arabisch en Berbers.

Vader 1: Precies, heel goed, Dat heb je heel goed gezegd. Marokkaans, Arabisch en wil jij ook mij vragen waarom. Kijk Arabisch, omdat hij af en toe met Islam krijgt hij, wordt hij geconfronteerd met Islamitische opvoeding, dan moet hij voor de mensen duidelijk maken wat opvoeding is als het gaat om echt Arabische taal, dat staat ook in Koran. Want Koran kwam niet met dialect of met Nederlands.

I: Nee Koran is basis Arabisch dus dat moet je kunnen.

Vader 1: Is echt puur Arabische taal en moet je geen Marokkaans van maken ofzo. Want heb jij mensen ook die dat doen heh. Kijk, en daar begint het. Je hebt het over opvoeding heh. Kijk, als je gaat bidden Isabelle, als je gaat bidden.

I: Ja.

Vader 1: Dan moet je ook bidden met zoals Koran van boven naar beneden en dat is ook een soort opvoeding, want als je dat erkent dan luister je ook naar docenten op school.

I: Ja.

Vader 1: Snap je wat ik bedoel?

I: Ja, ik snap wat je bedoelt.

Vader 1: Discipline. Dialect, als jij kan uitleggen aan iemand die uit Berbers komt en zeker over die oude generatie. Op het moment dat jij in dialect begint te praten, krijg je hen aandachtig.

I: Ja, dus dat vind je belangrijk.

Vader 1: Ik vind heel belangrijk.

I: Dat iemand gewoon in die talen ook kan communiceren.

Vader 1: In die talen, precies, dat vind ik heel belangrijk. Bovendien, ik vind zijn houding, als jij..

I: Dat is mijn volgende vraag, dus ga maar door, houding.

Vader 1: Qua houding, als je nou Isabelle en Houssain zitten nu te discussiëren of interviewen. Stel nou dat Isabelle met mij bezig bent met interviewen en zij zit met haar telefoon te weet ik veel, sms'en of te bellen of "ja, ja ga verder, ga verder". Want dan geef jij mij een gevoel van..

I: Dus eigenlijk goed luisteren.

Vader 1: Goed meeleven.

I: Echt bezig zijn met het gesprek en niet met andere dingen.

Vader 1: Precies, maar niet ook overdrijven van "oh shit". Niet overdrijven, gewoon.

I: Ja, ja ja.

Vader 1: De tweede is gekomen. (De tweede vader komt de kamer binnen).

Vader 2: Hallo.

I: Goedemiddag.

Vader 2: U bent van harte welkom bij ons!

I: Ja dankjewel en ga zitten. Ik ben al bezig met het interview van Houssain.

Vader 2: Ja dat begrijp ik. Moet ik weg dus?

Vader 1: Nee.

I: Nee, je kan..

Vader 2: We hebben toch geen geheimen tussen ons.

Vader 1: Nee.

Vader 2: Gelukkig, gelukkig.

I: Neehoor nee nee je kan er gewoon bij komen zitten.

Vader 1: Ik dacht van er komen drie maar de tweede komt eraan en de derde die, ik weet niet. Nee, ik heb Abdelrahmin, heb ik gebeld.

Vader 2: Ja.

Vader 1: En hij zei van hij is buiten Amsterdam nog dus ik weet niet of hij het redt.

Vader 2: Ja mensen moeten werken, dit is.

I: Ja, ja ik weet dat het geen handig tijdstip is maar dankjewel dat het toch even kan.

Vader 2: Ja, ja.

Vader 1: Ik heb haar gezegd, ik zeg dat moet je niet vanmiddag maar ja 's avonds kon zij niet.

Vader 2: Ik had een afspraak eh..

Vader 1: Met woningcorporatie.

I: U was bij de woningbouw.

Vader 2: Woningbouw en nog andere afspraak maar ik vind dit belangrijk.

I: Okee, nou fijn dat u even tijd vrij kon maken.

Vader 2: Ja.

I: Ja ik heb het met Houssain eigenlijk net een beetje gehad van wat hij belangrijk vindt bij een opvoeddebat tussen de vaders en professionals. Dus we hebben het even gehad over kennis, over een stukje vaardigheden, een stukje houding die een professional moet hebben. Dus als je het goed vindt, ga ik ook even met ..

Vader 1: Ja, dat kan ook.

I: meneer in gesprek daarover.

Vader 2: Meneer S.

I: Ja meneer S., sorry. Ja, dan kunnen we het daarna even verder, verder oppakken. Ik ga dezelfde vraag aan u stellen die ik ook aan Hussain heb gesteld: Weet u wat een professional is?

Vader 2: Mensen die hoog zijn.

I: Mensen die hoog zijn.

Vader 1: Jij rookt niet?

I: Sorry? Nee, nee ik rook niet.

Vader 1: Mag ik heel even?

I: Ja tuurlijk dan..

Vader 2: Geef ik drie minuten.

Vader 1: Nee het zijn zelfde vragen.

Vader 2: Ja, ja, okee. Is goed.

Vader 1: Alleen ik, het is niet zo. Ik verwacht van half 3.  
I: Ja.  
Vader 1: Dus 14.30, verwacht ik ook iemand van de gemeente.  
I: Nee, dan verwacht ik ook al weer terug op weg te zijn.  
Vader 1: Nee, nee goed nou, ik zeg het voor de zekerheid. Zij kan wachten, zij is ook een dame. Zij kan wachten daar, koffie drinken, praten. Wij hebben alle tijd maar ik zeg het alleen maar voor.  
I: Nee prima, dat is goed.  
Vader 1: Maar, dat is de communicatie heh!  
I: Ja, nee dan hou ik dat in mijn achterhoofd. Dus dan eh.  
Vader 1: Nee! Gaat uw gang, doe maar wat jij wil. Wij zijn hier voor jou, stel maar vragen wat jij wil. En gewoon eerlijk mening geven.  
Vader 2: Nee eh, haha.  
I: Ja, dat doet u wel toch? Ja.  
Vader 1: Maar was goede gesprek met die?  
Vader 2: Nee is een ander verhaal.  
Vader 1: Nou dat is ook voor haar goed hoor.  
Vader 2: Nee.  
Vader 1: Weet je waarom? Want wij hebben het over opvoeding toch?  
Vader 2: Ja.  
Vader 1: Kijk, jij bent een vader, waar ben jij opgegroeid?  
Vader 2: Ik ben op goede manier in Marokko opgevoed.  
Vader 1: Kijk.  
Vader 2: Dat is de resultaat nu.  
Vader 1: En hij krijgt nu, hij wordt nu met een probleem met wooncorporatie. Die wooncorporatie en hij, dat is dus een stukje samenleving.  
I: Ja.  
Vader 1: Kijk, dat gebruik je toch opvoeding of niet?  
Vader 2: Ja.  
I: Ja, gewoon communicatie.  
Vader 2: Dan kan niemand zeggen wat heeft hij nu weer te maken met ..  
Vader 1: Met de woningcorporatie.  
Vader 2: Met de opvoeding. Nee, de fout zit gewoon tussen ons. Doe je iets voor de kinderen? Nee. Hij heeft, hij heeft wat gezegd, rare voorbeelden. Maar als ik ga hem corrigeren, nee nee nee, ik, jij zegt toch om 1 uur? Jij zegt om 1 uur dat je weg moet. Zeg, nee ik heb dit.  
Vader 1: Wat heb ik gezegd daarover? Stop stop stop, Isabelle, stop stop jij zegt niet goed. Ja, wat zeg jij daar dan? Volgende keer.  
I: Dus eigenlijk heb je het idee dat hij niet helemaal luistert naar.  
Vader 1: Niet serieus neemt.  
Vader 2: Hij pakt mij alleen wat hij goed vindt. Wat ik goed vind, nee.  
I: Ja.  
Vader 2: Maar goed.  
I: Dus dat is iets wat je wel belangrijk vindt, denk ik.  
Vader 2: Ja.  
I: Dat iemand goed naar je luistert.  
Vader 2: Ja.  
I: Ik ben even benieuwd naar hoeveel kinderen u heeft..  
Vader 2: Ik heb 3 kinderen.  
I: En hoe oud die zijn. Hoe oud zijn ze?  
Vader 2: De eerste van '94, dus bijna 19. September wordt 19. Een tweede, was een meisje. Ik heb een jongen van 19 bijna. Een meisje van 14, geweest 12 maart, '99. En ik heb nog een dochter van bijna 6, mei, 17 mei wordt 6.  
I: Okee, en hoe oud bent u zelf?

Vader 2: Ik ben augustus 45 jaar.

I: Okee. Ik vraag dat even om een beetje een beeld te krijgen.

Vader 2: U mag mij, ik heb geen geheimen.

I: Nee ja, maar goed. Maar sommige mensen vertellen dat liever niet.

Vader 2: Sommige mensen, ik niet. Iedereen weet wie ik ben.

I: Ja. Nou ja je hebt het debat meegemaakt in Casa.

Vader 2: Dat was top.

I: Tussen de vaders en de professionals. Ja? Wat vind je daar nou belangrijk bij, bij zo'n debat? En dan bedoel ik bijvoorbeeld dat een debat 's avonds moet zijn. Dat een opvoeder of een professional zich respectvol moet gedragen. Wat zijn punten waarvan je zegt, waar je gelijk op komt dit vind ik belangrijk?

Vader 2: De eerste punt wil ik dat een, hoe noem je dat, belangrijke afspraak komt. Wij zitten hier, zeg maar, (...). Sommige mensen denken dat je wordt gedwongen om een debat bij te wonen. Dit is niet zo, je bent vrij.

I: Ja.

Vader 2: Wij hadden gesprek, wanneer was het, eergisteren. Iemand zegt "ja, ik kom hier voor huis van de wijk". Dat was wanneer Abdellah hier. Ik zeg "meneer als u wil niet komt, u bent vrij. We hebben tweede kansen nu hebben gekregen. We gaan daar wat doen, u komt hier alleen maar koffie te drinken, ontmoeting."

I: Ja.

Vader 2: Dat is punt 1, dus je moet gewoon niet vrij uitnodiging. Nee, wilt u gewoon komen, dan kom maar, wij hebben dit en dit. Vind jij niet interessant, je hoeft niet te komen. Dat is punt 1.

I: Ja, dus een stukje gewoon openheid van heel..

Vader 2: Heel duidelijk, niet open uitnodiging. Nee. Mensen komen gewoon bij ons "gaat hij voor mij leren hoe moet ik nou mijn kinderen opvoeden, terwijl zijn kind is nul komma nul."

I: Ja. Dus eigenlijk gewoon een stukje duidelijkheid van tevoren dat mensen weten waarom Abdellah of waarom zo'n opvoeddebat gehouden wordt.

Vader 2: Ja, ja, ja. En welke mensen, in plaats dat 20 komen en 10 hebben interessant en die andere alleen maar heh, wat, heh, wat wat. Wil ik liever om die vragen te voorkomen wat doet hij, wil ik alleen maar met 10 mensen. Wil ik, om te zeggen wil ik, maar toch. Wil ik al met 10 mensen dit van tevoren weten voor wie bent u hier gekomen.

I: Ja.

Vader 2: Ik werd geïnformeerd voor meneer Houssain, wie bent u. Ik heb jou gezien toch? Ontmoet.

I: Ja, ja klopt.

Vader 2: Ik weet het nu sinds vorige week, of 2 maanden geleden. Waarom komt u hier. Dus als iemand zomaar hier komt, wie is deze vrouw en wat komt u hier doen? Dan probeer, dan ga ik tijd insteken, voor iets niet belangrijk. Moet van tevoren mensen geïnformeerd, dan komen wij meteen.

I: Dus gewoon duidelijkheid, weten waar je aan toe bent.

Vader 2: Een klein voorbeeld, stel dat je schaal eten hier. Dan wil ik mensen weten wat voor eten krijgen ze. Dan gaan beginnen met eten. Als ik zeggen hier is aardappelen, wortel, veel vlees, kip, dan die eten wordt koud. En voordat ik ga beginnen heb ik 5 minuten om te weten wat in staat, omdat hij niet weet.

I: Ja.

Vader 1: Dat klopt.

I: Dus dat mensen gewoon goed op de hoogte zijn.

Vader 2: Ja, dan gaan wij meteen direct beginnen wat belangrijk is. Ik hoef niet te vertellen. Ik kan ook in het Arabisch zeggen wat u zegt, maar ik ga niet vertellen waarom komt u hier. Dat is heel anders. Dus.

I: Okee, en wat voor kennis heeft zo'n professional nodig als hij met Marokkaanse vaders in gesprek moet gaan. Wat moet hij weten?

Vader 2: Achtergrond van de mensen. Moet hij weten met wie praat hij en wat voor boodschappen moet hij verkopen aan die mensen.

I: Okee, ja. Want Houssain gaf ook al aan dat je moet..

Vader 1: Kort en krachtig.

Vader 2: Kort en krachtig en als je iemand niet begrijpt dan kan iemand zeggen.

I: En hoe moet een professional zich gedragen? Wat zijn dingen waarvan je zegt ik vind het belangrijk als hij bijvoorbeeld op tijd komt.

Vader 2: Ja.

I: Of ik vind het belangrijk als hij, ja, noem iets.

Vader 2: Een professioneel is een professioneel, anders ben je geen professioneel.

I: Maar wat vind je professioneel?

Vader 2: Ja, ik vind professioneel dat hij gewoon zijn naam waar maken. Niet naam, gewoon. Een politieagent, wat is de woord voor, ergens moet een politieagent zijn. Ik hoef niet. Ja, politieagent maar hij gaat gewoon jongens ontvoeren, dan ben je geen politieagent.

I: Ja.

Vader 2: Dus professioneel is professioneel. Dan moet je professioneel zijn. Je moet gewoon de angst van mensen weg, weg, wat zeg ik.

Vader 1: Weg, wegwerken.

Vader 2: Wegwerken. Laat de mensen vertrouwen bij jou.

I: Ja, een stukje vertrouwen winnen.

Vader 2: Vertrouwen en ze moeten denken dat je hun serieus neemt. Hier is die.

Vader 1: Ja over capaciteit.

Vader 2: Niet, geen gegevens geven en straks wat wordt er met gegevens.

I: Dat is ook wel het stukje duidelijkheid wat je aangaf, dat je gewoon weet waar je aan toe bent.

Vader 2: Klein voorbeeld. Klein voorbeeld, ik zeg klein voorbeeld heh, maar dit is niet zo, hij weet het. Ik heb een dochter van 6 jaar, ga ik zeggen bijvoorbeeld, dit is niet zo. Ja, mijn dochter doet moeilijk en bijvoorbeeld ga ik haar slaan. Iemand anders zegt oh oh, als je dat doen dan gaat die meteen in jeugd zorg of kinderbescherming iets gaat doen. Dat is niet zo. Vertellen wat je hebt thuis precies. De mensen van pedagogisch, ze komen hier om jouw fout te corrigeren, niet om te bellen naar kinderbescherming. Okee, wat is nou kinderbescherming, wat is nou kinderbescherming, laten komen. Ik heb kinderbescherming geblokkeerd hoor.

Vader 1: Dus, dus de professioneel moet in staat zijn om mensen eerlijk te krijgen. Eerlijk hun mening, eerlijk meedoen met de debatten. Dat zeg ik toch? Ik heb met haar over die Mohammed heh zegt ze. Wie ben jij eigenlijk die? Wie ben jij, wie ben jij om te gaan vertellen door middel van debatteren om mij te beïnvloeden hoe ik met mijn kinderen moet omgaan. Maar Abdallah is wel professioneel heh, weet je wat hij zei, hij zei "praat, praat, ja ga ga ga." Dit en dit en dat, het zijn toch mijn kinderen, alleen moeder heeft recht op mij, bemoei je eigen. Hij zegt "zie je, ik heb mijn doel bereikt." Want ik heb je aan het praten gekregen.

Vader 2: Maar even tussendoor Houssain, hoe oud zijn zijn kinderen?

Vader 1: Zijn kinderen? Dat weet ik niet.

Vader 2: Ik denk misschien 5, 6 jaar. Dus hij heeft nog steeds die macht.

Vader 1: Dat is de volgende vraag denk ik van Isabelle aan jou, van met wie moet je debatteren?

I: Ja, nou, beantwoord hem maar.

Vader 2: Nou, ik wil gewoon debatteren met mensen. Ik ga niet zeggen die problemen hebben met de kinderen. Maar met de mensen die kinderen hebben van 16, pubertijd, 16. Ik ga niet met iemand debatteren die heeft nog zijn vrouw zwanger is of is kind van 2 jaar, 3 jaar. Zitten, zitten, gaan, gaan. Nee.

I: Ja, maar.. Hoe zou.. Hoe sta je. Ja, weet je wat ik weet je wat ik dan denk. Ik denk dan ja misschien hoort diegene wel dingen van jou waar hij iets mee kan terwijl zijn dochter nu nog 2 jaar is.

Vader 2: Ja maar wij zitten hier gewoon in verwarring nogmaals moet ik dat zeggen. Als je wat zegt heh kan niet, dan ging je gewoon achteraf vragen hoe oud zijn kind. 5 jaar, 6 jaar. Dus de problemen die ik heb, of ik niet heb, heeft hij niet.

I: Nee precies.



Vader 2: Omdat hij zegt zitten, zitten. Breng ik mijn kind naar school, nou hij heeft ook nu door. Hij heeft ook een kind van 12 jaar. Wij hebben hem wakker geschud door iemand, door Mustafa ook. Heh jongens jullie hebben mij wakker gemaakt. Wat deed hij? Wat deed hij?

Vader 1: Ja, ja, ja.

Vader 2: Wat? Zeg het.

Vader 1: Grenzen stellen.

Vader 2: Nee nee, niet grenzen.

Vader 1: Telefoneren.

Vader 2: Blackberry weghalen van zijn kind.

Vader 1: Blackberry weghalen van zijn kind.

Vader 2: Omdat zijn kind zit alleen maar. Checken.

I: Ja, dus eigenlijk wat je zegt is dat je gewoon met vaders wil die zeg maar kinderen hebben van dezelfde leeftijd. Dus die tegen dezelfde problemen aanlopen een beetje.

Vader 1: Ja.

Vader 2: Ja, nou problemen hoeft niet, maakt niks uit.

I: Nee ja maar gewoon tegen dezelfde punten van okee mijn kind is twaalf, moet ik zakgeld geven, moet ik een telefoon geven, wat moet ik daarmee doen?

Vader 2: Ja en controleren op goede manier. Ik heb een dochter van dertien jaar. Elke drie dagen doe ik zo lieverdje ik wil je telefoon hebben. Ja. Als je niks doet, moet je niet bang. Dan ga ik ook.

Vader 1: Ja maar, meneer S., bedoel jij niet dat jij bijvoorbeeld de debatteren moet je op verschillende fases organiseren. Eerst debatteren met een groep met zelfde kinderen met zelfde leeftijd.

Vader 2: Nou, nou dat wil ik niet zeggen. Maar mensen die graag willen, hoe oefen jij als je vrouw nog zwanger is. Wil jij dat voorbereiden. Maar ik wil niet met iemand die. Die komt, je weet het toch ik heb je gisteren verteld. We gaan op de markt, we gaan brood kopen.

Vader 1: Ja maar dan is het aan..

Vader 2: Dan heb ik problemen mee.

I: ja.

Vader 1: Maar dan is het toch aan professioneel om ze duidelijk te maken van als jij deze debat niet serieus, niet interessant vind, dan kan je beter wegwezen.

Vader 2: Dat is wat ik net zei, toen jij ging praten.

Vader 1: Ja maar dan moet je met een bepaalde manier, met een bepaalde woorden zeggen. Dat de andere ook niet denkt van wat is dit, worden wij hier gedwongen om naar jou te luisteren.

I: Ja.

Vader 2: Nee.

I: Ja dat gaf u ook eigenlijk net aan, gewoon duidelijkheid van tevoren.

Vader 2: Duidelijkheid van tevoren, wat komt u hier doen. Dit is niet voor openbaar. Dit is voor de mensen die willen graag, graag.

I: Dus eigenlijk alleen de mensen die echt willen praten en niet die erbij zitten van ja.

Vader 2: Ja, je wordt van tevoren gewoon geïnformeerd wat wij komen alleen maar uitvoeren, invoeren, uit, invoeren toch?

Vader 1: Zwarte toekomst zal jij hebben Isabelle.

I: Nou, dat valt wel mee hoor.

Vader 2: Dus.

I: Okee, nou dat is duidelijk. Nou, even kijken, ik, u bent natuurlijk ook weer aangesloten. En we zijn nu bij het punt zeg maar dat we weer verder kunnen met het interview.

Vader 1 en 2: Ja.

I: Wat hebben jullie als vader nodig voor zo'n opvoeddebat?

Vader 1: Voor zo'n debat?

I: Ja, moet je bijvoorbeeld, wil je bijvoorbeeld van tevoren wat kennis over opvoeding. Of wil je dat er, bijvoorbeeld dat er een goede leider aanwezig is. Wat heb je nodig?

Vader 1: Een goede leider, 2 gebraden kippen op tafel.

I: Nee, ja zeg het maar. Nee, maar kijk als je, stel je voor je vindt het belangrijk dat er iets van eten is, dat eh..

Vader 1: Haal maar eten, dan pas kan ik naar jou luisteren.

Vader 2: We gaan niet debatteren, we gaan eten.

Vader 1: Nee, ik maak maar een geintje.

I: Nee maar dat is, kijk, dat geeft ook wel een beetje gastvrijheid aan naar mijn idee.

Vader 1 en 2: Ja.

I: Als je gewoon, ik bedoel kijk koekjes op tafel, thee. Dat. Kijk je kan zeggen twee gebraden kippen, ja zo ver zullen de meesten niet gaan. Maar ja het is wel natuurlijk een bepaalde sfeer als jij of je komt binnen in een lege ruimte of er staan koekjes en thee en je kunt wat pakken.

Vader 1: Ik ga je, wat hij zegt net, kort en krachtig antwoord geven. Je kan hier, in de huis van de wijk een debat organiseren. Maar je kan ook een debat organiseren bij een bewoner thuis.

I: Ja.

Vader 1: Wat is beter in jouw ogen?

I: Ik zou het vragen aan de vaders wat zij fijner vinden.

Vader 1: Nee, maar stel dat een vader die zegt ik ben bereid om de boel bij mij, bij mij huis. Wat zou je beter in jouw ogen?

I: Ik zou vragen hoe groot zijn huis is.

Vader 1: Mooi. Iedereen past.

Vader 2: Veel plezier.

I: Ik zou dat juist wel een leuk idee vinden alleen moet je natuurlijk wel even checken van okee past iedereen erin en vinden alle vaders dat goed. Maar anders, waarom niet?

Vader 1: Kijk, jij zei, jij zei, je vraag is nogmaals. Je vraag, wat is nogmaals je vraag?

I: Wat je als vader nodig hebt om in gesprek te gaan.

Vader 1: Kijk, jij zei net gastvrijheid. Jij moet op je gemak voelen waar jij bent, dat is zeker weten.

I: Ja, dat is ook weer een stukje vertrouwen winnen wat ik zei aan het begin.

Vader 1: Precies, precies. Een kopje thee dat zou ook mooi meegenomen zijn, laten we eerlijk zeggen, want debatteren zonder drinken is ook.. Nee, nee nee.

I: Dan krijg je dorst op een gegeven moment.

Vader 1: Nee ja maar kijk, jij geeft nu een vraag, ik moet gewoon antwoorden zoals ik denk in een algemene beeld. Ja, en een stukje, kopje thee of een kopje koffie moet ook automatisch zijn. Want als je debat, dan krijg je dorst wat jij net zei, dan moet jij ook drinken.

I: Ja.

Vader 1: Okee. Maar goed, wat ook heel interessant is, ik zeg van waar, het is ook niet een idee van ik kom naar Casa 400 (hotel) want dan weet jij dat is maar een ontmoeting is en dan de kans is groot dat jij ik ben daar geweest alleen maar voor de show. Snap je? Ik laat zien aan Isabelle van ik ben hier geweest, ik hoor bij. Nee, zo moet het niet, maar als jij dat in een bewoner doet, sorry, bij een bewoner doet, woning betekent sola.. soladi..

I: Denk even rustig na.

Vader 1: Solide, solideer...

I: Solidariteit?

Vader 1: Solidariteit.

I: Ja, er zitten een paar moeilijke woorden in het Nederlands heh?

Vader 1: Ja, soms wel, dus.

I: Dus dat is eigenlijk wat je zegt, gewoon een fijne sfeer creëren. Zorgen dat je je als vader hier gewoon op je gemak voelt.

Vader 1: Precies.

I: Dat je kan zeggen wat je wil.

Vader 1: Precies. En dat proberen wij ook, omdat meestal thuis niet kan wegens omstandigheden ja of je weet hoe huizen in Nederland uitzien, kleine huizen. Familieomstandigheden, misschien moeder wil dat niet.

I: Ja, er zijn altijd verschillende...

Vader 1: Verschillende dingen. Dus daarom proberen we altijd een plek waar de debat georganiseerd wordt, speelt daar ook een rol. Is het water warm?

Vader 2: Nee nog niet. Hussain, wil jij ook nog zakje?

Vader 1: Nee, nee, misschien Isabelle.

Vader 2: Wilt u misschien dit?

I: Nee joh, dit is prima, dit is goed dankjewel.

Vader 2: Is goed.

Vader 1: Hoe.. Wat deze vraag zit daaruit eigenlijk een stukje dit van Trias zelf, maar met Trias samenwerkt. Dus het komt op neer van, de mensen die dat graag georganiseerd willen, die moeten ook voor vechten.

I: Ja.

Vader 1: Snap je wat ik bedoel?

I: Ja ik snap het.

Vader 1: Stel dat dorpie. Is dat een dorpie toch waar jij woont?

I: Ja.

Vader 1: Jeetje man ik zit hier met iemand die uit dorpie komt.

Vader 2: Dat is toch positief?

Vader 1: Wij wonen in Amsterdam. Zij had visum moeten vragen..

Vader 2: Voor Amsterdam.

Vader 1: Voordat zij naar Amsterdam komt.

I: Nou, nou zo ver, zo erg is het ook weer niet. Nee, maar het is natuurlijk wel heel anders dan Amsterdam. Dat is gewoon zo, een dorpie en een stad.

Vader 2: Waar precies als ik vragen mag?

I: Kinderdijk.

Vader 2: Ik hoor van Rotterdam.

I: Dat ligt vlakbij Rotterdam, dat is een dorpie bij Rotterdam.

Vader 1: Wist jij dat zij in Amsterdam woont?

Vader 2: Nee, ik heb vorige keer haar gevraagd. Wat ik kan herinneren u zei, ik ben origineel van Rotterdam.

I: Ja, bij Rotterdam.

Vader 2: Maar ik woon niet in Amsterdam.

Vader 1: Nee.

I: Nee, nee, maar dat kan even een foutje in de communicatie.

Vader 2: Ja, ja, ja. Dus zij komt helemaal vanuit...

Vader 1: Maar ik dacht dat iemand anders dat eh.. Fissa.

Vader 2: Fissa was er niet. Hamid.

Vader 1: Hamid, ik dacht dat Hamid dat zei.

I: Ja, okee. Nou ik heb een heleboel informatie van jullie gekregen over wat je belangrijk vindt dat de professional moet hebben. Nou heb ik nog drie, drie/vier vragen over wat jullie verwachtingen waren bij het opvoeddebat. Weten jullie, weet je wat verwachting is? Dus wat je van tevoren..

Vader 1: Ja, wat jij wel krijgt, wat jij zou willen krijgen of wat jij zou willen meenemen van die debatten om iets mee te bereiken?

I: Dus gewoon wat dacht je hoe het eruit zou zien? Wat dacht je dat er ging gebeuren?

Vader 2: Zal ik eerlijk zeggen.

I: Ja.

Vader 2: Ik heb zoveel dingen geleerd, in vier/vijf debatten. En die van 14 februari, dat is ook een mooie dag om te noemen, dat was top.

I: Ja, maar hoe ging je daar naartoe dan? Had je zoiets van ik ga veel leren, ik ga weinig leren?

Vader 1: Uit nieuwsgierigheid.

I: Ja.

Vader 2: Nieuwsgierigheid, fouten corrigeren en dat heeft dit bijgewerkt, hoe zeg je dat..

Vader 1: Ja, bijgewerkt.

Vader 2: Bijgewerkt thuis. Maar waarvoor, zeg ik je, als je mijn vrouw zegt. Nu dag lieverdje, ja. Zie, wat hij zei ook, ga zitten. Probeer gewoon. Mijn dochter ook zelfde. Dus hee.

Vader 1: Dit geeft je een soort verwachting heh.

Vader 2: Ja.

Vader 1: Jij zegt van, waar ga ik heen. Dat is nieuwsgierigheid wat hij zegt en dan praat je over bereidheid van de deelnemers. Jij gaat praten over opvoeding. Debatten.

I: Ja. Had je van tevoren al gedacht dat je veel zou leren?

Vader 1: Ja, nee eigenlijk niet.

I: Eigenlijk niet. Dat vind ik juist wel interessant.

Vader 1: Nee.

I: Juist dat je van tevoren dacht je van nou eigenlijk ik zie het wel, ik weet niet wat er komt. En achteraf zeg je nu, ik heb er zoveel van geleerd, ik pas dingen toe, ik doe er iets mee.

Vader 1: Isabelle, kijk. Zulke interview moet je eerlijk zijn heh, moet je gewoon eerlijk zijn. Kijk, ik dacht van, moet ik eerlijk zeggen, ik dacht dit slaat nergens op. Dit is weer een van die discussies die worden uitgevoerd, je weet toch, hoe noem je dat, om te scoren. Iedereen vecht voor zijn..

I: Ja precies. Kijk wat ik doe, kijk wat ik kan.

Vader 1: Precies.

I: Dankjewel.

Vader 2: Alsjeblieft.

Vader 1: En daarna, maar wat ook belangrijk is Isabelle, van, de reputatie van de maatschappij of van de samenleving..

Vader 2: Hussain, wil jij?

Vader 1: Nee, nee, dankjewel. De reputatie van de .. reputatie van de maatschappij waar jij of de samenleving waar jij woont, speelt een rol. Ja, donderdag van 9 uur tot 21 uur wordt een debat georganiseerd. Debat, opvoeddebat. Dus dan ga jij denken van hee.. Snap je.

I: Dus daar heb je wel een beeld bij, van.

Vader 1: Heb jij een beeld van, er wordt gediscussieerd over iets die wij eigenlijk niet goed doen. Maar, ik verwacht niks hoor.

I: Ja.

Vader 1: Denk jij als ik daar ga, denk jij dat hij docent is. Maar als jij eerste debat maakt, dan wordt je... Hoe noem je dat. Dan eigenlijk hebben wij al beantwoord van hoe moet professioneel zijn, wat zijn middelen die hij moet hebben. Snap je?

I: Ja.

Vader 1: En dan ga jij naar huis met een overtuiging van..

I: Maar wat verwachtten jullie dan van de andere vaders? Dachten dat jullie dat ze veel gingen praten, dat ze, dat je juist boze vaders zou hebben? Wat?

Vader 1: Kijk, Isabelle. Iedereen zit in shit. Iedereen heeft problemen met opvoeden. Iedereen. Zelfs een oude Hollandse vrouw.

I: Of in ieder geval vragen bij de opvoeding. Van hoe doe ik het goed en..

Vader 1: Ja precies. Kijk, wat zie je, iedereen doet met die debat. Iemand die vanaf het begin, zal ik wat zeggen, straks gaat Abdellah, gaat hij mij uitlachen. Mij uitlachen, moet ik wat zeggen? Maar op het moment dat ik zeg en hij zegt en dat zegt, dan zie je mij automatisch nee..

Vader 2: Wilt u suiker?

I: Nee dankje.

Vader 1: Op een gegeven moment dan zeg je van nee, zo moet het. Dit is mijn kind, ik ga hem een klap geven. Want als hij een snoepje steelt uit de Albert Heijn, dan verdient hij. Nee, dan moet je toch een corrigerende tik. Nee, wat corrigerende klap? En op deze manier, zijn die verwachtingen. Kijk, die discussie maken de verwachtingen waar. Die bepalen die heeft een verwachtingen. Kijk, jij kan ook zeggen van ik ging daar met een verwachting dat het niks wordt. Maar, mag ik je een vergelijking geven?

I: Tuurlijk.

Vader 1: Ajax en Feyenoord.

Vader 2: Nou, ho. Pas op.

Vader 1: Ik koop een kaartje voor 60 euro, ik ga naar Arena. Dan heb jij toch verwachtingen. Wat zijn mijn verwachtingen? Ajax gaat winnen.

I: Ja.

Vader 1: Van die Feyenoorders, die boffers. Snap je, die boft.

I: Ja, ja, ja.

Vader 1: Maar als die wedstrijd afgelopen is, sukkel die. Maar in je, Feyenoord heeft goed gevoetbald. Maar in je, dat zeg ik niet tegen jou, in je: Feyenoord heeft het verdiend. Maar wat ik zeg: Klootzakken. Snap je wat ik bedoel?

I: Ja, ik snap het wel.

Vader 1: Dus die verwachtingen, die moeten. Sowieso heb je verwachtingen, positief. Deze debatten, dat weet ik 100%. Kijk Abdellah heeft zich tot met een: Ja, die heb ik meegenomen naar huis, gediscussieerd met mijn vrouw, probeer ik ook iets te doen met mijn dochter. Van voorbeeld van mij heh; mijn kind die is om 15.15 vrij van kleine school.

I: Ja.

Vader 1: Hij komt nooit kwartiertje later thuis. Hij komt pas om 18.00 uur. Wat is het verschil tussen van 18.00 terug naar 15.15? Dat zijn 2 uur en 45 minuten, was hij buiten geweest. Ik ben daar niet op de hoogte, en ik heb geen idee wat hij buiten..

Vader 2: Uw vrouw ook niet.

Vader 1: En vrouw mij ook niet. Nou misschien wel maar dan deden wij over vaderschap heh. Debatten voor vaders, niet moeders.

I: Ja.

Vader 1: Maar deze debatten, ik hoor voorbeelden van Abdellah heen, van eh..

Vader 2: Mustafa.

Vader 1: Van Mustafa, van iemand. Er zijn heel veel: Abdellah, Hamid, Mohammed. In ieder geval al die Arabische namen.

I: Ja.

Vader 1: Als je, kijk, in het begin van hoe heet je, hoe heet jij en jij? Zitten we in een terroristische school ofzo met die jihad? Veel trauma's over die Syrische jongens gehad in het begin. Dus verwachtte je, ik deed, wat voor verwachtte je. In het begin zeg je van nee dit is niks, dit is weer bullshit, ouwehoeren blablabla, thee drinken. Abdellah heeft zijn werk gedaan. Ik ben geweest omdat ik niks te doen heb. Maar jij hebt mensen die gaan belangrijke afspraken opzeggen voor een debat. Heb jij wel, niet veel. Dus met andere woorden, jij hebt verwachtingen.

I: Ja. En wat hebben jullie uiteindelijk geleerd van het opvoeddebat? Hebben jullie dingen meegenomen naar huis?

Vader 2: Zeker.

I: Dat je zegt ik heb dit gehoord, dus ik doe het nu anders.

Vader 2: Ja.

I: Ja?

Vader 2: Ja, wat ik net zei. Van tevoren nou eigenlijk zal ik eerlijk zeggen. Paar jaar geleden als je mij fout zeg, hee pas op heh! Laatste vier maanden ik reageerde zo, maar nu lieve schat, kom op zeg.

I: Ja, dus een stukje communicatie dat je hebt meegenomen.

Vader 2: Ja. Dat heeft mij nu geraakt, met in mijn ziel enzo. Het is eh, nee. Als ik denk naar wat heb ik nou geleerd sinds 14 jaar, dit is een goede dag heh. Moet je bedenken 4 januari, 4 februari, is Valentijnsdag.

I: Ja.

Vader 2: Dus. Ik heb ook wat geleerd, eergisteren. Mijn dochter komt naar mij, papa ik wil een verstoppertje met jij spelen. Ja, dit is kleine kamer. Nee papa, ik heb voor jou geregeld. Zij heeft gewoon die poppetjes verstopt ergens. En papa lopen, koud koud koud koud, dat betekent daar niks. En gaat die lopen, koud koud warm warm warm warm. En dan gaat ze zo doen, oh dat is een.

I: Klinkt bekend spelletje.

Vader 2: Ben ik klaar mee? Nee papa, koud koud koud koud koud koud koud koud koud, warm warm warm. Je bed, hier is nog een. En dan nee papa, nog meer. En dan ga je kijken koud koud koud koud koud, warm warm warm. Hier.

I: Maar had je, zou je dat eerder ook gedaan hebben?

Vader 2: Nee! Nee. En dat hoort bij opvoeding, heb ik gewoon half uurtje.

I: Nee. Maar dat komt door het opvoeddebat dat je..

Vader 2: Ja. Ja. Ik wist het van tevoren.

Vader 1: Maar je doet het niet.

I: Nee.

Vader 2: Gisteren om 12.15, dochter van mij. Mijn dochter is van mij. Bekijk maar, mijn vrouw ga maar, hij heeft ook haar gezien, zij ging met mijn zoon ergens anders. Winkelen weet ik het. Dochter, mijn dochter is voor mij. Die is altijd voor mij, maar woensdag is voor mij. Ga ik met haar, wat wil je drinken, eten? Papa, pizza. Dan gaan we pizza eten. Wat wil je nog meer? Cola? Nee lieverd, is niks voor jou, AA. Ja papa. Wij hebben gegeten, we gingen naar apotheek. We hebben medicijnen gehaald. En onderweg ze zegt ik wil naar glijbaan. Ik zeg nee, we gaan eerst, het kost misschien 5 minuten. En als wij terug, dan gaan we naar. Als je die straat helemaal doorloopt, dan zie je glijbaan, hier twee minuten vandaan. Dus gingen we daar, even glijden. Toen vind ik echt koud. Was koud heh. Ik zeg lieverd, ik heb echt koud. Je weet dat vorig jaar in zomer bleef ik hier met jou 2 jaar, 2 uurtjes dingen. Maar nu zeg ik ja papa jij hebt gelijk. Toen kwamen we hier, ik zeg als je mazzel hebt dan zit niemand achter de computer daar ga jij die Barbie gewoon make-up doen en jas en aankleden. Zij was hier binnen anderhalf uur, twee uurtjes hier. Tot mijn vrouw langskom met mijn zoon. Toen heb ik hun gezien hee ik heb mijn werk gedaan. En mijn zoon komt hier en hij heeft mijn dochter naar huis meegenomen.

I: Dus wat je eigenlijk zegt, dat je gewoon, je bent meer dingen gaan doen met je kinderen.

Vader 2: Ja en dat zeg ik ook nu. Ik heb een goede manier opgevoed in Marokko, niet door mijn moeder alleen, niet door mijn vader. Mijn vader ken ik zeker 4 weken per jaar en dat is niet voor mij. Voor mijn tante, voor mijn moeder en voor dit misschien een dag of een paar uurtjes. Maar de rest allemaal je familie komen en dit. Maar ik ben opgevoed door de burens.

I: Maar wel goed dan.

Vader 2: Als ik wat doet, hee ik ga het tegen je moeder zeggen. Alsjeblieft niet zeggen. Wij moesten soms verstoppertje 's morgens zondag, gingen we voetballen. Ga je kijken, oh daar heb je een vader. Voetballen. Als de vrouw, de buurvrouw jou ziet, hee ik wil brood, ik wil dit. Kunt u zeggen nee? Dan heb je een probleem straks. Ben je met je moeder. Dus ook als je in Amsterdam Noord bent en de buurman heeft je gezien. Wat doe jij hier? Dan gaat mijn vader/moeder niet zeggen, ja gaat u niks aan. Hij is een vader voor mij.

Vader 1: Dat wil ik net zeggen, wij zijn van een maatschappij naar andere maatschappij gekomen.

I: Want jullie zijn beiden in Marokko opgegroeid?

Vader 2: Ja.

Vader 1: Ja, maar doet er niet toe. Ook als je hier geboren bent, als je praat over opvoeding is er sprake van mentel.. Hoe noem je dat mentaliteit. Mentaliteitverplaatsing. Kijk, Nederlanders in het algemeen zijn mensen die nieuwsgierig zijn. Oh mijn buurman heeft een nieuwe auto gekocht. Oh Isabelle vandaag is naar Amsterdam geweest. Je buurvrouw.

I: Ja, ja, ja.

Vader 2: Of oh, de buurman.

I: Ja, 's avonds kijken wie er binnen komt.

Vader 1: En Isabelle is terug, heh, van Amsterdam, dat dorpje. En zij komt het hele dorp laten weten dat zij in Amsterdam was geweest. Voor haar is een uur, snap je?

I: Nou.. Zover..

Vader 1: Nee maar je weet wat ik bedoel.

I: Ja, ja, ja.

Vader 1: Wij zijn, wij heh, als Nederlanders, wij zijn een volk die altijd geïnteresseerd zijn of nieuwsgierig zijn naar wat buurman doet, naar anderen kijken, nieuwsgierigheid. Goed, even terug naar debatten. Je vraag is? Wat..?

I: Wat je geleerd hebt.

Vader 1: Wat ik geleerd heb. Ik heb geleerd door deze debatten opletten op mijn buurman. Nee serieus, wat doet hij met zijn kinderen? Al om 10 uur 's morgens hij gaat weer alleen, waar gaat hij alleen, hij komt pas om 6 uur. Sjeetjemina, die man die heeft geen band met zijn kinderen.

I: Dus een beetje kijken wat hij doet.

Vader 1: Ja, precies. Voor mij, ik ga niet zeggen die debatten hebben heel bepaalde dingen corrigerend effect gehad. Tijd geven, volgen, mijn kinderen volgen, ja. Zorgen dat ik niet zelfde fout maak die bijvoorbeeld iemand anders heeft gemaakt.

Vader 2: Ja, ja.

Vader 1: Sowieso, kijk jij weet het wel, jij weet het wel maar. Jij weet het wel maar die maak je sterk, die gaan je zo overtuigen dat je daar rekening moet houden. Kijk als je bijvoorbeeld met auto heb gereisd naar Italië en tegen je wordt gezegd, binnen van Italië moet je oppassen want daar zijn bergen en die wegen zijn zo.

Vader 2: Deze hebt mij die voorbeelden gejat. Van mij.

Vader 1: Nee maar.

Vader 2: Ja echt, ja, is kleine voorbeeld.

Vader 1: Nee maar wat ook leuk is, leer je van deze debatten. Toevallig heh, wij hebben een debat gehad, 5 weken daarna een voorbeeld, ik en Abdelrahim praten. En Abdelrahim zegt van ja, slecht gehad. Waarom? Ja, mijn dochter heeft mij boos gemaakt. Kijk en dan gaan we, denk ik BAM.

Abdelrahim wij hebben toch die opvoeddebat gehad toch? Daar hebben ze toch over gehad? Dus dat wordt een soort middel, een soort, hoe noem je dat, een herdenking, een soort herdenken, een soort element, een soort kennis dat wij gebruiken om elkaar te corrigeren.

I: Ja. Dus je bent er eigenlijk wel, wat ik ook van u hoor, je bent wel meer gaan nadenken over dingen.

Vader 2: Tuurlijk, zeker.

I: En dan, zo'n opvoeddebat dat is natuurlijk niet dat, weet je, zoals in Nederland dat ze zeggen dit is belangrijk en dit moet je doen en dit. Dat wordt daar eigenlijk helemaal niet benoemd.

Vader 1: Nee.

I: Jullie geven informatie aan elkaar en je gaat nadenken en dan..

Vader 2: Precies.

Vader 1: Precies. Dus wat ik heb geleerd van opvoeding, die hebben mij aangewakkerd. Die hebben mij wakker geschud. Want ik weet ja in mijn ogen staat ik wil goede, ik heb goede bedoelingen voor mijn dochter. Ik heb altijd goede bedoelingen voor mijn dochter. Ik wil dat ze goed eet, goed slaapt, goed onderwijs volgt, diploma haalt en ook later trouwt of samenwoont weet ik veel allemaal. Maar probleem is: hoe?

I: Ja.

Vader 1: Ik weet het, maar omdat jij geconfronteerd wordt met veel dingen, dan weet jij, daar focust. Van, hij heeft een prachtig voorbeeld genoemd net heh. Kijk ik kan, vanavond daar na debat heb ik zoveel dingen die waardeer ik niet. Weet je wat, die keer van straks als wij klaar zijn en mijn kinderen zijn kwart over 3, dat ik kwartiertje tijd een rondje met hun loop voor de huis. Alleen maar voor het huis. Hee, papa loopt met ons. Weet je wat ze zeggen? Papa is lief, dan hoor je dat. Maar voorheen, thuis praatte ik wel met hun snap je. En dan probeer je altijd, probeer je altijd te ontsnappen, van ze willen iets te zeggen, later papa, volgende week papa. Kom papa, kwartiertje eten, eten, wegwezen. Want dan ben je geen vader. Je bent wel vader, maar eigenlijk fysiek je doet niks. Kijk, vertrouwen win jij van je kind, vertrouwen win jij. Abdellah zegt, Abdellah Mehratz zegt, mijn vraag aan Abdellah zegt. Abdellah, jij werkt de hele dag. Jij staat op om 9 uur, baby slaapt nog misschien. Jij gaat weg naar gevangenis, daar debatten geven. Kom jij terug of niet eens, ben jij om 17.00 uur ga jij in restaurant eten, broodje onderweg, snackbar. Ga jij meteen naar Marokkaanse debat, naar SOP, naar Rotterdam, Westen.

Vader 2: Kom je om 12 uur thuis.

Vader 1: Dan kom je pas om 12 uur. En je gaat mij zeggen dat jij communiceert met je baby? Want hij heeft een baby van anderhalf.

I: Ja.

Vader 1: Weet je wat hij zei tegen mij? Ik ben soms doodmoe, echt dat wil je niet weten. Ik heb heel lang. Ik ben zo op het nippertje om om te ploffen, maar toch dwing ik mezelf om.

I: Om toch even een kwartiertje.

Vader 1: Die baby op te tillen van zijn wiegetje en dan ga ik met hem spelen, heel eventjes. En dan zegt mijn vrouw Abdellah ben je gek in je hoofd? Nee, want hij zegt, wij moeten leren kennen. Snap je?

I: Ja, dus toch even tijd nemen om iets met je kind te doen.

Vader 1: Dat is al genoeg toch?

Vader 2: Nou ik heb veel geleerd hoor.

I: Ja? Nou dat is ook wel duidelijk wat jullie allemaal aangeven dat is best wel positief.

Vader 1: Iedereen.

Vader 2: Maar ze geven niet toe.

Vader 1: Ze geven niet toe.

Vader 2: Maar ik wel. Meneer Abdellah of u iets, u bent hoog. Ik wil u hoog houden, meer niet.

Vader 1: Ja maar hoeft niet, ze hoeft niet dat ze, hoeft niet dat ze dat erkennen.

Vader 2: Nee dat zeg ik niet, ik zeg ik weet wat ik zeg dus, maar hun.

Vader 1: Maar ik merk wel dat veel vaders met hun kinderen naar school gaan. Je merkt wel dat..

I: Ja, dus jullie merken ook in je omgeving dat er mensen..

Vader 1: Iedereen is bang. Misschien laten zien van ja ik ben met mijn kinderen naar school.

Vader 2: Nee maar ik heb ook iemand gesproken, wat heb jij nou te verliezen? Of jij aanwezig of afwezig? Jij hebt geen werk eigenlijk, dus de hele dag thuis. Je gaat met auto daar. Of je komt hier. Krijg je een koekje, thee. Wat heb je te verliezen? Je hebt 80 procent in je hoofd, wil je 82 dan kom hier. Misschien wordt het nog 4 dan heb je 86, dan haal je de 100. Maar jij wil bij 80 blijven? Je bent niet gedwongen, blijf lekker thuis. Is toch waar? Je hebt niks te verliezen. Je komt lopen, je moet toch die kant naar moskee. Dus je komt toch naar die kant. En die debat is op een tijd, wordt gekozen tussen gebedstijd en. Dus je kan eigenlijk.

Vader 1: Dat is ook jouw vraag. Van wanneer vinden jullie dat de debat gegeven worden? Om meer mensen te krijgen.

I: Ja.

Vader 1: Stel nu bijvoorbeeld. Nu toevallig, als jij 's avonds had doen, dan had jij hier..

I: Ja, dus eigenlijk gewoon rekening houden met bijvoorbeeld gebedstijd en 's avonds.

Vader 1: 's Avonds omdat je, kijk, je hebt ouders die..

Vader 2: Maar goed, je komt niet uit hoor. Vanaf nu tot zomertijd, nee. Omdat de gebedstijd vanaf 19.00 uur.

I: Wordt steeds later.

Vader 2: Straks wordt 21.00 uur, wordt 22.00 uur en dan laatste gebedstijd om 12 uur.

I: Ja.

Vader 2: 12 uur, kwart over 12.

Vader 1: Om 3 uur komen we bij gebed.

Vader 2: Dat is het ja.

Vader 1: Je kan Mustafa interviewen, waarom, het is 2 uur en hij kan langskomen. Want mensen die werken die zijn bezig heh, altijd als je nu tegenwoordig uitkering hebt. Is iemand van DW? Mensen die werken tussen haakjes, die gaan klusjes doen. Hij is.. De laatste.. Ik heb net tegen je gezegd Isabelle, je hebt mensen en je hebt mensen. Maar dan, dat is alleen maar, ik zeg tegen jou van, kijk hoe dat werkt. Iemand jij zegt tegen morgen komt Isabelle hier om interviewen over waar jij bent geweest afgelopen maanden. Oh die Trias, oh oh mooi. Kwartiertje later zegt hij tegen die ander rot op man ik ga 20 euro verdienen. Wat heb ik nu aan de interview met Isabelle?

I: Ja, ja.



Vader 1: Luister, luister. 2 maanden daarna, zijn zoon wordt opgepakt. Snap je? Zijn zoon wordt opgepakt. Wat is er, wat heb jij nou weer? Wat is er met jou? Shit man, mijn zoon is opgepakt. Weet je wat ik dan tegen hem zeg, kan zeggen dan?

Vader 2: Ga 20 euro verdienen.

Vader 1: Nee, maar goed, maar dan kan ik zeggen van: sukkel je bent niks geweest voor die bij Abdellah. Die vier thema's hebben niks bij jou gedaan.

I: Ja.

Vader 1: Of waarom ben jij niet bij Isabelle geweest? Ik heb je gevraagd bij Isabelle te zijn maar jij zei je gaat klussen.

I: Ja.

Vader 1: Kijk, je moet tijd geven. Dit, dit, dit is een soort, hoe noem je dat, een soort middel om tijdgebruik te ordenen. Opvoeding, heb je tijd nodig, voor opvoeding.

Vader 2: Dit is een soort vrouw. Mag ik wat zeggen als ik mag zeggen? Die de dokter zegt, ze kan kinderen krijgen maar die man is ik wil nu, ik wil nu. Hoe dan? Ja rustig, we gaat het aanmoedigen, gewoon even medicijn geven, weet ik veel hormonen dit. En dat is ook gebeurd hoor, ik ken iemand na 3,5 jaar, tweeling.

I: Ja, ja.

Vader 2: Hij moest huilen, echt. Maar in plaats dat ik een tweeling in 2 jaar heb ik in een keer in 3 jaar. Drie jaar wachten op onderzoek en dit en dit.

Vader 1: Omdat zijn vrouw niet bevruchtbaar makkelijk of iets aan de hand.

Vader 2: Omdat zijn vrouw niks. Daarom hij zei: ja, dat kost tijd en ja, ik hoop dat straks met een ja, winst, met een bewijzen, met een tevredenheid.

Vader 1: Moeten wij niet tegen Isabelle zeggen zodat zij in dit onderzoek neemt en uiteindelijk komt het in de handen van Trias toch?

I: Uiteindelijk wel ja.

Vader 1: Uiteindelijk. Moeten we niet zeggen dat een speciaal debat of cursus of training moet zijn voor to be vader?

I: Dus vaders die nog geen kind hebben.

Vader 1: Vaders, die nee, kind verwachten.

I: Ja, dus zeg maar waarvan de vrouw zwanger is, bedoel je?

Vader 1: Precies.

I: Okee.

Vader 1: Moeten we dan?

Vader 2: Ja.

I: Dat mag u best doen.

Vader 1: Snap je wat ik bedoel? Want wat jij zegt is ook een goede. Ik word een vader! Uiteindelijk het is gelukt, ik word een vader!

Vader 2: Iedereen kan een vader worden. Ja.

Vader 1: Nee. Isabelle luister, dan komen de problemen.

I: Ja, maar dat zou iets zijn waarvan je zegt dat is misschien iets goed? Gewoon voor vaders waarvan de vrouw zwanger is, ook zo'n debat of iets organiseren?

Vader 2: Ja.

Vader 1: Kijk iemand die niet vader is en iemand die vader is, kijk zou jij makkelijk leven.

I: Maar zou je dan een debat gemixt doen? Dus mensen die al vader zijn en mensen die nog een kind krijgen?

Vader 1: Sowieso, dat is goed. Dat is goed. Maar voor die groep om preventief, om vanaf het begin goede vaderschap te tonen, te laten effectief werken, moet daar ook weet ik veel debat, cursus, manier bij elkaar die groep. Ook als het gaat om drie heh, drie zijn ook goed.

I: Ja, ja.

Vader 1: Probleem is van: welkom in problemen, je wordt vader. Ach, rot op man, het is toch mooi? Maar je zegt, weet je wat vaderschap is? Kindje hebben? Dit is zakgeld.

I: Ja, niet in het begin, dat komt later.

Vader 1: Luiers.

I: Ja, eerst heb je de luiers en de flesjes.

Vader 1: Huilen.

Vader 2: Mond dicht! Wil slapen.

Vader 1: Schei uit man.

Vader 2: GGD, prikken.

I: Ja, hoort er allemaal bij ja.

Vader 1: 's Nachts hoor je dat gepieper. Ga jij maar, nee ik ben zo moe, ga jij maar.

I: Ja, ja.

Vader 2: Ga maar hem gooien in de box. Ik word gek van.

I: Ik heb nog 1 klein vraagje en dan, ja het is ook bijna half 3, volgende afspraak.

Vader 1: Ja.

I: Waren er dingen die jullie misten in het opvoeddebat wat je hebt meegemaakt met, bij Casa?

Vader 2: Bij Casa 400?

I: Ja, bij Casa 400 in Rotterdam.

Vader 2: Nee hoor dat klopt niet hoor, dat was in..

I: Wat zeg je? Nee, maar waren er dingen waarvan je zegt ik wilde dat het erin zat?

Vader 1: Bij Casa 400.

Vader 2: Ah ik dacht dat ze zei, ik hoor Rotterdam. Casa in Rotterdam.

Vader 1: Nee.

I: Nee, ja sorry, niet in Rotterdam.

Vader 2: Ja je zei Rotterdam ja.

I: Nee maar waren er dingen waarvan je zegt dat wilde ik heel graag en dat zat er niet, dat werd niet gedaan of dat zat er niet in?

Vader 2: Ja, mevrouw Isabelle, dat kan nooit in een keer alles wordt gegeven. Wij missen heel veel maar hoe en wat ja.

I: Maar concreet, zeg iets van.

Vader 2: Nou ja, meer informatie, was gewoon beperkt dus 2 uurtjes, 4 uurtjes met alle mensen daar. Ja. Daarom zeg ik opeens ben jij gewoon hier, kijk ik zeg het iemand zegt ja wat is dit? Ik ben gewoon bij Witte Huis van Amerika, dat zeggen een paar mensen hier, wat is dit? Maar bij mij, ik was op uit en opeens was ik bij het gaat niet om Casa 400, dat gaat welke mensen heb ik ontmoet, dat was een eer. Mevrouw Andrée van Es, zie ik haar alleen maar op tv, op AT5. Nu heb ik handen voor haar gegeven. Dat is twee, ik heb een voorbeeld.

I: Ja. Dus ervaring opgedaan?

Vader 2: Het is dit wat Houssain zegt, wij moeten gewoon debatten met vaders die moet nog vader worden. Man, getrouwd, maar hoe zit het met de vrouwen?

I: Ja. Dat is ook goed om mee te nemen.

Vader 2: Er is ook een filmpje volgens mij gezien. Iemand die zei tegen zijn kinderen die tuin opknappen. Heb je gezien?

I: Nee, volgens mij niet.

Vader 2: Ja? Die een zegt papa ik heb geen tijd, de ander ja regel ik het gewoon. Het is film van Abdellah. Houssain, die film van die twee kinderen hebben. Het gaat niet om Marokkanen of Turken of. Die heeft twee kinderen, die een zegt papa ik regel het en die ander zegt nee, ik heb geen tijd.

Vader 1: Ja, die zit dan met Facebook.

Vader 2: En later komt gewoon diegene die heeft gezegd ja papa sorry. Die ander zegt ja papa ik had huiswerk. Hij komt met een lege handen. Toen hij ging tekeer tegen hun. Die moeder kwam, hee wat jullie schreeuwen, dat is mijn kinderen en dit en dat. Nou wordt die twee kinderen huh wij zijn gewoon de baas hier. Gaan wij met elkaar vechten?

I: Okee.

Vader 2: Dat zo leren. Dus hoe zit het eigenlijk met de vrouwen?

I: Ja.

Vader 2: Heb ik thuis, als ik wat zeg ja tuurlijk mijn vrouw is gewoon 80 procent met mij.

I: Maar dat is ook waar je benieuwd naar bent eigenlijk, wat ik een beetje hoor. Van okee, ik heb nu lekker een opvoeddebat gehad met vaders, maar hoe zit het eigenlijk met moeders?

Vader 2: Ja, met moeders, ja.

I: Maar zou je dan in debat willen gaan tussen vaders en moeders?

Vader 2: Ik weet 100% als je mijn vrouw, 2 uurtjes. Jullie hebben ook vrouwen heh, natuurlijk, en hebben ook Arabisch toch? Wat hoor ik van, ik bedoel jullie pedagoog. Niet jullie.

I: Nee maar in principe kan je ook een vertaler erbij als dat het grootste probleem is.

Vader 2: Ja, maar ik denk dat de meeste vrouwen elkaar ook begrijpen. Gewoon makkelijk woord is en ik weet 100% dat als mijn vrouw voor 2 uurtjes, daar bij 14 februari, dan komt mijn vrouw naar mij toe zeggen ga maar jij zitten. Ga maar jij zitten, ik ga vertellen. Voor 1 keertje.

I: Ja.

Vader 1: Wat ik mis bij Trias 400 is dat iedereen die komt vertellen over zijn organisatie, die bijdrage levert aan opvoeding, wegwezen. Ik wil daar, ik zou daar, alleen vaders willen hebben. En geen van..

Vader 2: Kinderfonds.

Vader 1: Kinderfonds, die doen wat. Wij bereiken honderd zoveel mensen. Ik wil dat 1 bewoner zijn vinger opsteekt en die zegt van vorige week heb ik zo'n probleem gehad en die heb ik zo en zo opgelost. En vaders, kijk, wat ik mis ook van Trias hebben wij een product gegeven en de overheid. Laat ze maar die vaders bereiken per gebieden in door heel Nederland, Rotterdam ook. Laat ze maar twee debatten daar organiseren, zou het genoeg zijn. Het is net als een soort water die jij een plant geeft. Dat is een wat ik heb gemist daar. Want veel mensen, Isabelle, die kwamen daar om te scoren.

Vader 2: Om te scoren ja.

Vader 1: Om te verkopen.

Vader 2: Dat willen wij niet hebben.

Vader 1: Als jij wil praten over opvoeding, dan moet je geld vergeten, snap je.

I: Ja.

Vader 2: En de naam vergeten.

Vader 1: En de naam ook. Ja. Wij zijn SOP, we zijn weet ik veel, we zijn dat.

I: Dus eigenlijk gewoon..

Vader 2: Nee, ik wil de naam niet horen.

I: Je gedragen als persoon, als persoon zijnde gewoon in gesprek gaan met elkaar.

Vader 2: Ja, niet de naam horen.

I: En niet ik ben dit en ik ben dit. Gewoon ik ben ook een vader of ik ben ook een moeder of..

Vader 1: Precies.

Vader 2: Wat wordt ook verteld sorry. Ja, ik heb interview ik ben dit met een meisje van 14. Ik ben dit. Kijk, interview met meisje maar ik ben dit. Ik ben Albert Heijn, ik heb net een klant geholpen, maar ik ben Albert Heijn. Ik heb met een mevrouw gesproken, een klant, ik ben Albert Heijn. Dan zit je met een interview met een iemand of zit je een klant.

I: Dus eigenlijk gewoon met een echt persoon voor je in plaats van ik ben deze organisatie.

Vader 1: Precies.